

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Mi az a rattler?

Budapest, december 6.

Juniusban az a Lukács László, aki sohasem volt függetlenségi, azzal a honmentő tervvel állott ki, hogy függetlenségi kormányt fog csinálni. Most az a Lukács László, akin Lueger szereti legeltetni a szemeit, egy másik honmentő tervet eszelt ki, hogy az összes szabadelvű elemek egyesítésével csinálja meg a kibontakozást.

Látványos, hogy Lukács Lászlónak bőven felszerelt raktára van. Kaphat ott a nemzet függetlenségi kormányt függetlenség nélkül, szabadelvű kormányt szabadelvűség nélkül, nemzeti kormányt nemzetiségek támogatásával s ami csak tetszik. Télire uszónadrágot, nyárara prémes bundát, egészségesnek dektórt, betegnek nyavalyát, gazdagnak ennivalót, szegénynek Wertheim-kaszát: egyszóval mindenki megkaphatja tőle azt, amire nincs szüksége s ő is megad mindent, amije nincs, csak a király legyen olyan kegyes és bizza meg őt a kabinetalakítással. Az a bizonyos ágens, aki átvette a megbízást egy rattler vételére, meg is alkudott a rattler árára nézve s az alku végeztével megkérdezte, hogy mi is az a rattler: körülbelül rokona lehetett Lukács Lászlónak. Ha csakugyan megbízást kapna a koronától, hogy hát csináljon kibontakozást függetlenségi vagy szabadelvű alapon, alku végeztével nyilván neki is

meg kellene kérdeznie, hogy mi is az a függetlenség vagy mi is az a szabadelvűség?

Mert ő, aki juniusban függetlenségi kormányt akart csinálni, azt már fényesen bebizonyította, hogy fogalma sincs róla, mi az a függetlenség. Az ischli klauzula hírhedt gondolója honnan is tudhatná, hogy milyen nevétséges volna függetlenségi kormányt nevezni azt, ahol a kabinet feje Lukács László, pénzügyminisztere szintén Lukács László s belügyminisztere valami más Lukács László. Aki ilyen politikai vicczel mer odaállni a korona és a nemzet elé, az vagy maga léha, vagy a koronát is, a nemzetet is léhának meri gyalázni. S a juniusi honmentő tervnek éppen azért kellett kutba esnie, mert a Lukács ur politikai vicczét csak léhák országában vehették volna komolyan.

De ha komikus volt Lukács László, mint függetlenségi kormányalakító, még sokkal mulatságosabb volna, mint a szabadelvű elemek egyesítésével kibontakozást tervező. A szabadelvűségnek, bármennyire kompromittálta a szabadelvűség nélkül való szabadelvűpárt, kétségtelenül van még varázsa az országban. Mentül jobban kiviláglik, hogy a nemzetiségekre tagolt Ausztriát a szabadelvűség mégis csak jobban tudta rendben tartani, mint a Luegerizmus, mely a nemzetiségi tagoltságot még felekezeti fűrészszel is tovább aprózta, annál inkább kell óhajtani, hogy Ma-

gyarországon soha el ne hatalmaskodhassék a klerikalizmus. A szabadelvűség tehát még nem vesztette el hódító képességét s hogy a szabadelvűség még jelszónak is mennyire kívánatos maradt, azt legjobban bizonyítja Justhék taktikája, akik az elszakadás szépitése céljából mindjárt nagyon emlegetni kezdték a szabadelvűséget. Kétségtelen, hogy a Justhék szabadelvűsége olyan a Kossuthék szabadelvűsége mellett, mint a vízben tükröző hold az igazi hold mellett, de azért jellemző a közhangulatra, hogy a szabadelvűség emlegetése ma megint eszköz a népszerűség megszerzésére. S ezen a fonalon lehet eljutni Lukács László legújabb ötletének megértéséhez is. Ha a szabadelvűség még jelszónak is kívánatos, akkor Lukács Lászlót mi sem riaszthatja vissza, hogy a juniusi vicczben a függetlenséget szabadelvűséggel helyettesítse. A hatalom megszerzését nem függetlenségi kormány alakításával, hanem az összes szabadelvű elemek egyesítésével fogja megkísérelni. Lukácsnak ez egészen mindegy, mert ő a szabadelvűséget is csak olyan komolyan gondolja most, mint gondolta a függetlenséget juniusban.

A viccz azonban ugyanolyan léha marad a szabadelvű formában, mint a függetlenségi formában volt. Igaz, hogy Lukács László tagja volt a szabadelvűpártnak, de ez a párt se volt szabadelvű s éppen azért kellett eltakarodnia a föld-

Czirkusz-tragédia.

Írta: Dr. Irsai Artúrné.

Forró levegő ütötte meg tüdejét, amikor belépett. Ez a levegő szaturálva volt a vadállatok nehéz kigőzölgésével s a különböző illatszerek és kozmetikák erős szagával, a dolgozó és izzadó emberek lehetetével és azzal a finom porral, amely az egész színt beborította.

A férfi, aki ide belépett, hozzászokott volt már ehhez az illatvegyülethez, amelyet röviden czirkuszlevegőnek neveznek. Még pedig úgy hozzászokott, hogy már észre sem vette.

Amióta apjával, aki légtornász volt, mint mondani szokták „együtt dolgozott”, az ő levegője ez az atmoszféra volt. S általában is csak akkor érezte magát jól, ha ezt a levegőt szívhatta, s ha teli volt azzal a szenvedéssel, amely meg szokta előzni az előadásokat s a délelőtti próbákat.

Lassu léptekkel ment az öltözőbe, amelyet több artistával osztott meg. Ő is légtornász volt, mint az apja, akitől a biztos, szédülés nélkül való pillantást, a nagy izomerőt és rugalmasságot és még negyvenéves korában is hajlékony s elegáns testtartást örökölte. Anyjától, aki olasz lovárnő volt, viszont az olajbarna bőrt, a szikrázó szemeket örökölte, amelyek hódításait azokban a körökben, amelyekben megfordult, természe-

senek tüntették fel. Mindamellet nem nagyon élt vissza azzal a könnyedséggel, amelyvel aszponyszívek fölött győzni tudott. Művészetének fapatikusa volt és tudta, hogy ha a sorban-szerelmben excedál, az ugyancsak megboszulódik.

Szigoru mérsékletre volt szükség, hogy izmait épségben és aczélus erőben, szeméit frissen és idegeit szolgálatára készen tartsa.

Eddig a mesterségében, ami a vakmerőséget, rugalmasságot, hidegvért és leleményt illeti, elérhetetlennek tartották és a legnagyobb vállalatok is versengtek érte. De bizonyos idő óta változás ment benne végbe. Vagy másfél év előtt egy svéd női kollegával ismerkedett meg. Széles, széke leány volt ez, aki egy gyermek mosolygó gráciájával egyesítette az izomerőt, mely párducz-macskaéhoz hasonlatos volt. Szintén a légtornász volt a kenyérkereső mestersége. A hirdető oszlopokon a neve mellett ott kevélykedett „a levegő királynője” elnevezés. Eleintén véletlenül „dolgoztak” együtt; később metódusaik hasonlatossága s a mód, amelylyel egymást kiegészítették, egymáshoz szoktatta őket. A szakérdek a férfiuban lassanként szenvedélylyé növekedett, amelyerről eddig fogalma sem volt. Ez a svéd leány, a maga világos szemével, hajlékony, sovány, majdnem finéhoz hasonló testével az örületig ingerelte. Azt beszélték róla, hogy érintetlen volt. Élő ember nem akadt, aki azzal dicsekedhetett volna, hogy kegyeiben részesült. Még őt is visszautasította, dacára tüzes ud-

varlásának és lángoló szeméinek. Ez persze csak fokozta őrült szenvedélyét s noha megesküdött rá, hogy sohasem nősül, noha női kollegái fölött kicsinylőleg napirendre tért, mégis egy szép napon megkérte a leány kezét.

Ez ránézett józan szemével s rövid megfontolás után igent mondott.

Csakhamar egybekeltek s attól a naptól kezdve datálódott — mint kollegái kifejezték — a visszaesése.

A féltékeny szenvedély, amely hüvös, széke felesége iránt eltöltötte s mely vakka tette minden más iránt, úgy hogy még nélkülözhetetlen gyakorlatait is elhanyagolta, teljesen felemészttette. Sokszor elkésett a próbákról; elsikkasztott néhány programszámot. S nagy nervozitás mutatkozott rajta, noha ennek a mesterségnek, mely teljes hidegvért követel, ez a legnagyobb veszedelme.

S bizonyos idő óta különösen nagy volt az idegessége. Nyugtalanság vett erőt rajta, amely kihozta a sodrából. Mindig akcióban volt, anélkül, hogy valósággal foglalkozott volna valamivel. Azt hitte, hogy a felesége és egy bohóc közt. — aki szintén nős volt — valami viszonyfélélt fedezett fel. Sőt olybá tünt fel előtte, hogy ez a liaison már régebb keletű s ő csak takarója volt annak. Ha erre gondolt, akkor szicíliai anyjának forró, olasz vére felpezsdült benne és atavisztikusán a verbeszu gondolata mozdult meg lelkében.

A clown, aki este groteszk módon befestett arczával főattrakciója volt a czirkusz-
nak és kimeríthetetlen leleményessége foly-

szinéről. Ami pedig Lukács Lászlót illeti, ő még a szabadelvűség nélkül való szabadelvű pártból is kiritt. Mert az ő szabadelvűsége az ischli klauzulában, az Ausztria előtt való föltétlen meghajlásban s a korona ohajának abszolút respektálásában merült ki. Nyilván ez a torz szabadelvűség szerezte meg neki Lueger ur kiváló hajlandóságát s amilyen szabadelvű Lueger, olyan szabadelvű volna a Lukács-féle kibontakozás, melyet Lueger és csatlósai annyi szeretettel és dühös akarással támogatnak már előre is. És ha Lukács László viczéinek lehetnének komolyabb következményei, akkor Magyarország gazdagabb volna a világ legfurcsább furcsaságával: a Lueger szárnyai alatt melegező magyar szabadelvűséggel. De Lueger, mint a magyar szabadelvűség zászlója, protektora és bálványa: ez talán mégis ostobább elképzelés, semhogy Bécs ezt akarhassa rendosinálónak Magyarországra küldeni.

Az a Lukács, aki a függetlenségi kormány tréfáját kockáztatta meg, pórul járt. Az a Lukács, aki Lueger protektorátusa alatt akarná a szabadelvű elemek egyesítését megkísérelni, spirítuszba kerülne. Mert végre is a korona nem olyan könnyelmű s a nemzet nem olyan ostoba, hogy egy rattler vásárlását olyan ágensre bizza, aki a megállapodás végeztével azt volna kénytelen kérdezni, hogy mi is az a rattler?

Budapest, december 6.

Küldöttség Kossuth Ferencznel. Érköbölkút közszéki küldöttsége kereste fel ma Kossuth-Ferencz kereskedelemügyi minisztert Molnár Ákos orsz. képviselő vezetésével. A küldöttség szószólója Bónis Ferencz földbirtokos volt, aki arra kérte a minisztert, hogy az Érköbölkútról Székelyhidra, a vasúti állomáshoz vezető utat az állam vegye kezelésébe. A miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy a kérést jóindulattal fogja elintézni. A küldöttség ezután Sztéryni József államtitkárt kereste fel, aki szintén biztosította őket jóakaratról.

tán a direktorok kegyében állt, nappal sápadt, hallgatag, s mint mondták, mellbeteg ember volt s forró erotikus szemével az asszonyoknak arcaikba kergette a vért. Rekedt hangja jól illett a mókákhoz, amelyekkel a közönséget mulattatta. Senkisé gondolt arra, hogy azért rekedt az a hang, mert beteg és megtört volt.

A felesége, aki lovarnó volt, valamikor kifizamiotta a lábát, s miután a ficzam rosszul gyógyult, mesterségét kénytelen volt feladni s azóta odahaza volt és sok tagból álló családját ápolta, ahogyan tudta. A hitvesi hűséget sohasem vette nagyon komolyan, de a férjét sem kárhoztatta, ha az olykor-olykor mellékutczákba tévedt.

*

Az előadás megkezdődött. A magas iskola lovarja, a jongleur, a nyújtótornász szerencsésen elvégezte a dolgát. A legközelebbi szám a Salvioni házaspáré, a levegő világhírű királyaié volt, amint magukat nevezték.

A férfi kissé elkésett, mialatt toiltett csinált, mert sokáig figyelte a feleségét, aki mielőtt átöltözött, az oszlophoz támaszkodva, a bohócczal beszélgetett. Ezüstszürke selyemtrikó volt rajta, mely fölött szürke derék volt, míg lábait rövid bársonynadrág takarta. A derékkivágásban piros rózsaszínű volt. A férfi előtt úgy tűnt fel, mintha valamiben megegyeztek volna. Szörnyen erőlködött, hogy egy szót elkapjon, de minden erőlködése hiábavaló volt, mert amazok igen

Várakozás közben.

— A miniszterelnök bécsi utja előtt. —

— A hét végén döntést várnak. —

Budapest, december 6.

Ismét a várakozás holtpontjára jutott a helyzet. A szombati minisztertanácsban a kormány tagjai, amint már megirtuk, egyértelműen helyeselték Wekerle Sándornak és gróf Andrássy Gyulának a király előtt kifejtett véleményét és most a királytól várják, hogy előterjesztéseikre megadja végre a döntő választ. Wekerle Sándor miniszterelnök, a legközelebbi napokban előreláthatólag szerdán délután Bécsbe utazik és esütörtökön jelenik meg a király előtt. Addig folyik tehát Bécsben az udvar körül a legféktelenebb intrikálás és a legkülönbözőbb befolyások most igyekeznek döntő érvényre jutni.

Természetes, hogy a bécsi körök most ezer örömmel ragadnak meg minden alkalmat és módot, hogy a magyar kivánságok ellen hangolják a királyt. Ezért fogadnak nagyon szívesen minden olyan támogatást, amely Budapestről érkezik. Ezek közé tartozik Lukács állandó felkínálkozása, aki ugyancsak dolgozik azon, hogy a Luegeristák segítségével, de azért a liberalizmus jelszavával érvényesüljön. Természetes, hogy meddő minden erőlködése, amint hogy eddig a jelek azt mutatták, hogy a király nem hajlandó letérni az alkotmányosság útjáról, hanem a mostani kormánnyal, amely bírja a nemzet túlnyomó többségének bizalmát, kívánja a válságot megoldani.

A királynak ezt az álláspontját, úgy látják, Lukácsék és az ő bécsi protektorai, valamint titkos budapesti barátaik, köztük a Justh-párt nagyon jól ismerik. Ezt mutatja legalább az a legújabb aknamunka, amely Kossuth Ferencznek a nyáron a király elé terjesztett és akkor részletesen ismertetett, ideiglenes megoldási tervét, amely a függetlenségi kabinet kinevezésén alapult: — teljesen elferdítve újra föltalálja nyilvánvalóan azzal a czélzattal, hogy Kossuth Ferencz hazafias törekvéseit hamis

halkan beszélgettek. Csak egyetlen szót hallott: „Rózsa.”

Kimondhatlan nyugtalanság vett erőt rajta. Bal arczán rángást érzett, ami akkor jelentkezett nála, ha nagyon izgatott volt. Ösztönszerűen végigsimította szintén szürke selyemtrikóját, mely úgy feszült meg testén, akár bronzbarna bőre. Megtapogatta izmait, aztán letörülte a tenyerét s végül megrázkódott, mint a támadni kész tigris.

A jel megszólalt. A műsorszám megkezdődött. A felesége odalépett hozzá, rövid ideig végigmérte hüvös, világos szemével, aztán a manegeba siettek.

Mosolyogva abszolvták a bevezető produkciókat, amikor is a két, rugalmas test hajlott, mint az aezélrugó, azzal a játzi könnyedséggel, mely a produkció nehézségét a néző előtt elrejtí. Aztán következett a főprodukció. A ezirkusz boltozatáról három trapéz csüngött alá egyenlő, meglehetősen nagy távolságban egymástól. A trapézekhez huzatták fel magukat a férfi bal, a nő jobb oldalt. Mindegyik egy-egy trapézen csüngve, néhány lendületet tett, hogy azután adott jelre, miközben a zene hirtelen elnémult erős nekilendüléssel a levegőn áthatva magukat, a középső trapézen egyesüljenek. Ott a férfi hirtelen fejlődületet vett és lábával csüngve maradt a trapézen. Így egy másik trapézt oldott fel s ezt fogai közt tartotta, míg a felesége a trapézre repült föl, maga is lábainál fogva csüngött alá s egész testsúlyát férjének hidegvérére és izomerejére bízta.

A majmok gyorsaságával kusztak fel a

szinben tüntetve fel, a közvéleményt megtéveszse. Ezt a czélt azonban nem érik el, mert az illetékes helyről eredő felvilágosítás, amelyet ma közzétettek, kétségtelenül megállapítja az igazságot és ezzel azt a tendenciát is, amelynek érdekében a válság elferdítése történt.

A helyzet sulypontja tehát ismét Bécsben van és a miniszterelnök audienciája a hét végére talán meghozza végre a királyi döntést. Törvény is sürgeti a válság elintézését, mert hiszen az 1897: évi XX. t. cz. 19. szakasza is azt mondja, hogyha a költségvetés idejében benyújtva nézesen, külön törvényjavaslat nyújtandó be az indennitás kérdésére. Már pedig törvényjavaslatot csak parlamentárisan kinevezett kormány nyújthat be, tehát ez a törvény is a válság sürgős megoldását kívánja.

Meg kell még emlékezni arról a hírről, amely ismét gróf Zichy János homo-regiuszi megbízását elevenítik föl. Hir szerint gróf Zichyt meg is környékezték ujabbán, de ő kiért az ilyen kísérletezések elől.

Mai híreink a következők:

Wekerle a képviselőház elnökénél.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, aki szombaton este Dánosra utazott, vasárnap délelőtt ismét visszatért Budapestre. A miniszterelnök ma délelőtt meglátogatta dr. Gál Sándort, a képviselőház elnökét a képviselőházban.

Felmentett főispán.

A hivatalos lap vasárnapi száma a következő királyi elhatározást közli:

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére dr. Kemény Árpádot, Alsó-Fehérmegye főispánját ezen állásától saját kérelmére felmentem. Kelt Bécsben, 1909. évi november hó 30-án, Ferencz József s. k. gróf Andrássy Gyula s. k.

A képviselőház elnöksége a királynál.

A képviselőház elnökségének bemutatkozó kihallgatását a királynál, amely mára volt kitűzve, elhalasztották. Dr. Gál Sándor, a képviselőház elnöke, vasárnap értesítést kapott, hogy Návay Lajos, a képviselőház alelnöke, komolyan megbetegedett és nem utazhatik Bécsbe. Gál elnök ennek következtében értesítette ő felsége kabinetirodáját, hogy az elnökség kihallgatását el kell halasztani. A kihall-

szürke alakok egész a boltozatig, a mechanizmus pontosságával adtak maguknak lendületet, mire a férj halk cho-szavára eltasztították magukat, a levegőn átrepültek s megérkeztek a középső trapézhez. Tapsvihar kelt a produkcióra. Ami azután következett, az csak apoteozis volt. Salviani a trapézre vetette magát. Aközben tekintete a bohóczra esett, aki lenn állt a manegeban és festett szempillái alól, fehér halott-arczával föltekintett rá. Az akrobata megint érezte bal arczában a rángást, de uralkodott magán. Izgatott kezével megmarkolta a trapéz kauszukkal átvont gyűrűjét és fogai közé vette. Aközben agyán átfutott a gondolat, hogy le kell számolnia a bohócczal. Még ma, mindjárt előadás után. Akárhogy lesz, tudni akart mindent.

Szinte ösztönszerűen újra hangoztatta cho-ját. Az asszony ellóditotta magát, elegáns ivben érte el az alsó trapezt, átvette magát rajta, lábával megerősítette magát s míg egyik kezével üdvözlő mozdulatot tett a publikum felé, a másikkal a rózsát kivette kebléből s a bohócz lábához hajította.

E pillanatban történt a borzalom. Vad rekedt sikoltás hagyta el az artista ajkát és a trapéz az asszonnyal együtt lezuhant. Utána az akrobata maga egész sulyával ráesve az asszony testére, aki a hálóra zuhant, onnan visszapattanva a földre hullottak és mozdulatlanul fekvé maradtak, míg a tömeget vad pánik fogta el, s mindenki a kijáratok felé tolongott.

gatás viabb időpontját még nem állapították meg.

Lukács László dolgozik.

Az ischli klauzula hirhede lovagja megint dolgozik. Hihetetlen erőfeszítést fejt ki, csak-hogy magára vonja Bécs figyelmét és hangulatot keltsen idehaza. Ujabban állandóan visszatér az a hír, hogy Lukács László a jövő embere, hogy Lukács László meghívást kapott a királyhoz, hogy utazik Bécsbe, hogy holnap audiencián jelenik meg a király előtt. Vannak emberei, akik állandóan gondoskodnak arról, hogy ne kerüljön le neve a napirendről és nem veszik észre, hogy mennyire mulatságos az, hogyha valakiről folytonosan azt hirdetik, hogy most megy a királyhoz megmenteni a hazát és a király még sem hívja meg. Szombaton este, hogy egy kissé megélénkítsék ezt a már unalomig hallott hírt, új változatban találták fel. Lukács László megint Bécsbe utazott — most kivételesen automobilon és kerülőuton. Ez is hiábavaló volt, hiába mondták, hogy ma délután lesz az audiencia, a királyi meghívó mégsem érkezett meg és Lukács László megint itthon maradt. Pedig Lukács Lászlónak most már van új programja is, a liberalizmus programja. Ennek a programnak megvalósítása érdekében trafikál a magyarfaló és mindenestire kiválóan liberális Luengeristákkal. Kossuth, Andrássy, Wekerle, nem elég liberálisak Luengeréknek, nekik Lukács László kell. Az ő liberális észjárásuknak Lukács kell. Erőlködött tehát Lukács László, kilinesel a magyarok legnagyobb ellenségeivel, de mégis itthon marad. Terveiről és vágyakozásairól a bécsi Zeit a következőket írja:

Dr. Lukács László persona grata a király előtt és a trónörökös is teljesen bizik benne. Barátai állításai szerint Lukácsnak van egy programja, amely a 48 és 67 államjogi jelszavait kikapcsolja és a gazdasági fejlődésre és a liberalizmusra helyezi a főszólvat. Terve vette a nemrég elfogadott Wekerle-féle adó-reformnak demokratikus átalakítását is. Ez a program a parlament összes szabadgondolkodású csoportjait egyesítendő, de egyesítendő a konzervatív és reakcionárius elemeket is, vagyis ellenzékbe szorítaná, úgy, hogy egy liberális és egy reakcionárius párt támadna. Ezzel az alkotmánypárt és a Kossuth-párt megbontása van tervbe véve. Lukács állítólag a miniszterelnöki és pénzügyminiszteri tárczát magának, néhányat pedig öliberális párthiveinek szánt, így a belügyi tárczát Hieronyminek, a királyi személye körüli miniszterséget Khuen-Hédervárynak, a honvédelmit pedig szintén a király egyik bizalmi emberének. A függetlenségi és 48-as párt azonban magának követeli a belügyi és a pénzügyi tárczákat. Legfeljebb hajlandó volna a belügyi tárczát báró Bánffy Dezsőnek átadni, a pénzügyi tárczát azonban feltétlenül magának követeli. Mindezekre azonban Lukácsot nem hívták kihallgatásra a királyhoz, maga pedig nem akar kihallgatásra jelentkezni, hanem megvárja, hogy hogyan alakul ki a magyar válság.

... Nagyon helyesen teszi, hogy ha vár, mert akkor legalább hosszúéletű lesz a földön.

A Pester Lloyd reminiscenziái.

A Magyar Tudósító jelenti: A Pester Lloyd ma esti száma egy közleményt hoz „Reminiscenziák” cím alatt. E közlemény a valóság és a képzelődésnek a legteljesebb összekeverése. A valóság, amint illetékes helyről értesülünk az, hogy Kossuth Ferencnek volt egy ideiglenes kibontakozási terve, amely abból állt, hogy a függetlenségi párt vegye át a kormányt, még pedig függetlenségi párti elnökséggel, amelyben azonban két-három olyan 67-es politikus is kaphatott volna helyet, akiket a függetlenségi miniszterelnök propozált volna. E kormányállásnak célja főleg a

választási törvény megalkotása lett volna, részben azért, hogy a királylyal kötött egyezmény végrehajtsák, részben azért, mert az országnak igen nagy érdeke lett volna — mint ahogy lenne még most is — hogy a magyar nemzet és az intelligencia döntő befolyását biztosító választási törvény alkottassék meg a nemzettel a nemzetért és így kikerültesse az a veszély, hogy a választási törvényt a magyar nemzet ellenségeivel a magyar nemzet ellen alkossák meg. Ezen törvény megalkotására természetesen idő lett volna szükséges s ebből kifolyólag, ha szükség lett volna rá, egy évi provizórium adatott volna meg a banknak azért, hogy a bankkérdést a megalkotandó választási törvény alapján összehívott országgyűlés oldja meg. Szó sem volt ebben az ideiglenes kibontakozási tervben Dreadnought-hajók építéséről és egyáltalán minden katonai kérdés szintén az új országgyűlésre lett volna elnapolva. Az is teljesen valószínű, hogy Náray Lajos vagy a hatvanhetes politikusok bármelyike egyénileg kombinációba vonatott volna. Mindössze is csak annyi igaz, hogy egy beszélgetés alkalmával Náray Lajos neve előhozott, anélkül azonban, hogy erre nézve bárminő előterjesztés tétellett volna. Igaz az is, hogy akkor, amikor valószínűnek mutatkozott egy ilyen ideiglenes kibontakozás létrejöhetése, Kossuth Ferenc Holló Lajost és gróf Batthyány Tivadart megkérdezte, hogy egy ilyen kabinetben vállalnának-e miniszterséget. Ezt azonban mindkettő, más-más indokot hozva fel, visszautasította. Az egész ideiglenes megoldási tervet azonban a közbejött körülmények folytán eljuttették.

A pártkörökből.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-pártkörben ma este a szokottnál is élénkebb élet volt. Fentjártak többek között Gál Sándor, a képviselőház elnöke, Tóth János, Désy Zoltán államtitkárok, Hoitsy Pál, a párt ügyvezető alelnöke, Barabás Béla és Sághy Gyula alelnökök, Erreth János, Palugyai Móricz és Gyapay Pál főispánok azonkívül a párt számos képviselő- és kültagja. Negyed hétkor érkezett a pártkörbe gróf Apponyi Albert, kevéssel később megjött Kossuth Ferenc miniszter is, a párt vezére. Sok szó esett arról a vitáról, amelyet néhány lap folytat egymással Kossuth Ferenc miniszter korábbi kibontakozási tervére vonatkozólag és a pártvezér részletesen beszélt a jelenlevőkkel a valódi tényállást. Kossuth Ferenc felvilágosításait, amelyeket felhivatalosan is közöltettek, a párt tagjai egyértelmű helyesléssel fogadták és megállapították, hogy az egész rágalmazási manőver esütörtököt mondott. Az országban megnyilvánuló közhangulatról beszélgettek azután, s örömmel konstataáltak, hogy a józan magyar nép teljesen átértékelte Kossuth Ferenc böles politikáját, amint azt a folyton érkező csatlakozások és bizalmi nyilatkozások igazolják. Nadányi Károly részletesebben elmondta a tegnapi nagyváradai gyűlés lefolyását, melegen megemlékezve Szatmári Mór szép beszédéről. A párt tagjai örömmel vettek mindezekről tudomást. Szatmári pedig, amikor a terembe lépett, zajosan megjeleneztek.

Az alkotmánypárt körhelyiségében ma este megjelent számos párttag között ott volt a párt vezére, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, továbbá Darányi Ignác és Jekelfalussy Lajos miniszterek, számos képviselő és főrend s igen sok főispán. A politikai helyzetre vonatkozóan a pártban az volt az értesülés, hogy a legközelebbi események e hét második felére várhatók s ezek a helyzetre nézve valószínűleg döntő jelentőségűek lesznek. A pártkörben sajnálattal vették tudomásul Náray Lajosnak, a képviselőház alelnökének megbetegedését. Holnap este nyolcz óra- kor a párt tagjai a Hungária-szálló fehértermében pártvacsorára gyűlnek össze.

A Justh-pártban most főképpen a vidéki népgyűlések szervezésével foglalkoznak, amelynek eredményével nagyon meg vannak elégedve. Ez az agitáció már a várható választásokra való előkészület, amelyeket a jövő esztendő elejére várnak. Justh Gyula a napokban érkezik vissza Budapestra.

Csatlakozás a Kossuth-párthoz.

Az ugrai választókerület, amelynek több községe már önállóan megnyilatkozott Kossuth Ferenc mellett, vasárnap száztáru küldöttséggel jelen meg Nagyváradon Halász Lajos országgyűlési képviselőjénél, aki ez alkalommal a biharmegyei függetlenségi párt nagygyűlésére utazott le Nagyváradra. A tekintélyes számu küldöttség hatalmas Kossuth-zászló alatt vonult fel a Pannóniába, hol Gourik Kálmán lesei földbirtokos tolmácsolta a választók törhetlen ragaszkodását Kossuth Ferencnek és a kerület képviselőjéhez. Dálben a választók a Pannóniában nagy ebédre gyűltek össze, amelyen megjelentek Glac Antal Bihar vármegye főispánja, Szatmári Mór országos képviselő s a megyei párt több vezető tagja. A banketten Gourik Kálmán földbirtokos üdvözölte Glac Antalt, ki lelkes szavakban köszöntötte Kossuth Ferencet és Kossuth Ferencet elvette. Halász Lajos orsz. képviselő hosszabb beszédben fejtegette a politikai helyzetet és a beszéd végével indítványára meglehangu üdvözlő táviratot küldöttek Kossuth Ferencnek. A választók szívélyes ovációban részesítették Szatmári Mór orsz. képviselőt, ki több ízben megfordult volt az ugrai kerületben és aki lelkes hangu pohárköszöntőt mondott dr. Halász Lajosra, a kerület képviselőjére.

Székesfehérvárott Fejér vármegye törvényhatósága gróf Széchenyi főispán elnöklésével tegnap közgyűlést tartott, amelyen Kenessey Gyula bizottsági tag indítványára egyhangu nagy lelkesedéssel rendületlen bizalmuknak adtak kifejezést a nemzet vezéreit és különösen Kossuth Ferenc iránt. Az erről szóló határozat így hangzik:

Hozánk küzdelmes történetében a nemzet vitán állott súlyosabb válság előtt, mint a jelenlegi, mert a békés kibontakozás útjába az osztrák gyűlölet oly nagy súlylyal még talán soha sem vezette magát, mint most. A nemzet vezéreinek hazafias bölcsesége és mérséklete tehát a legsúlyosabb megpróbáltatásokat állja ki akkor, mikor egyrészt a nemzeti jogok megővééséért folytatott küzdelemről, másrészt az ország anyagi javait és a belkét fenyegető súlyos politikai válság elhárításáról van szó. Elítéli tehát a törvényhatóság azt az ádáz gyűlöletet, amelyet Ausztria irányunkban már évek óta tanusit és egyuttal visszautasítja azt a jogtalan és durva eljárást, amelylyel kizárólag a királyra és nemzetre tartozó válság megoldásának módzataiba avatatlan kézzel beleavatkozni törekszik. Ugyanezért óhajtja a vármegye közönsége, hogy a nemzet hivatott vezéreit alkotmányos küzdelemükben a nemzet minden igaz fia támogassa, mert káros a széthuzás akkor, amikor Ausztria összes népei a magyarországi nemzetiségekkel karöltve már szinte elérkezettnek látják az időt arra, hogy ebben az országban a magyarság uralmát végleg le- törjék. Bizalommal viseltetik tehát a vármegye közönsége a nemzet vezéreit iránt és különösen nyilvánítja bizalmát Kossuth Ferenc irányában, aki azon súlyos, de magasztos feladat előtt áll, hogy az általa képviselt nagy eszméket böles mérséklettel és politikai előrelátással békés összhangba törekszik hozni az uralkodó és a nemzet érdekeivel.

Nagyváradon Bihar vármegye függetlenségi és negyvennyolcas pártja vasárnap népes közgyűlést tartott, amelyen imponzánsan és nagy lelkesedéssel foglalt állást Kossuth Ferenc mellett. A gyűlésre a vármegye minden részéről nagy számban sereglettek össze a párt tagjai. Megjelentek: Glac Antal Bihar vármegye és Nagyvárad város főispánja, az ugraiak zászlóval vonultak fel képviselőjük, dr. Halász Lajos vezetésével. Nagy sokaság jött a báránai kerületből Nadányi Gyula vezetésével. Megjelentek továbbá Szatmári Mór, Nadányi Károly, Leszkay Gyula és Korda Andor orsz. képviselők.

A gyűlést dr. Sebő Mihály, a párt központi főjegyzője nyitotta meg az alapszabályok értelmében, amely szerint a lemondott elnököt a párt főjegyzője helyettesíti. A függetlenségi párt, ajsnos, kettéválása folytán a biharmegyei párt elnöke Nadányi Károly lemondott tisztéről (Éljenzés.) Glac Antal főispán pedig írásbeli indítványt nyújtott be a közgyűlés egybehívására, ami teljesen szabályszerűen meg is történt. Ajánlja, hogy a pártgyűlés a választás megejtésére korelnökül Sebes Gyulát válaszsza meg.

Sebes Gyula általános éljenzés közt foglalván el az elnöki széket, javasolja, hogy a párt elnökévé ismét Nadányi Károlyt válaszsza. (Percezkig tartó éljenzés.)

Szatmári Mór utal arra, hogy Nadányi Károly milyen nehéz körülmények között foglalta el a párt elnöki széket és tisztében nagy érdemet szerzett magának. A pártnak önmaga iránt tartozó kötelessége, hogy őt újra elnökévé válaszsza. (Viharos éljenzés.)

Ezután Podhracský Rezső akart felszólalni, hogy a nagyszalontai párt nevében a gyűlés összehívása és az elnök-választás ellen tiltakozzék. Sza-

vai viharos „Eláll”-kiáltásokkal találkoztak, úgy hogy nem is tudott szólni.

Glac Antal főispán: Megköveteljük magunknak, hogy meggyőződésünket tiszteljük, tehát hallgassuk meg azokat is, akik az ellenkező vélekedést akarják kifejezésre juttatni. (Helyeslés.)

Erre nagynehezen helyreállott a csend és **Podhracsky** beszélni kezdett, de szavai minduntalan elveszték a zajban. Azt mondotta, hogy a gyűlést szünetben hívták össze.

— A vármegyének 16 választókerülete van. (Felkiáltások: Csak tizenkettő van!)

Halász Lajos: A tizenhatodikban **Podhracsky** fogjuk megválasztani.

Podhracsky Dező: Mióta **Kossuth** hazajött Magyarországra, mindig rossz tanácsadók környezték. Aki magyar függetlenségi politikus **Justh Gyula** zászlajához csatlakozik.

Oriási zaj tört ki ezekre a szavakra s a szónok ellen oly ingerültség támadt, hogy a higgadtabbaknak kellett őt az inzultusoktól megvédelmezni. Végül a nagy zajban az elnök sértő kifejezései miatt rendreutasította a szónokot és megvonta tőle a szót. (Általános helyeslés.)

Körelnök felteszi a kérdést, megválasztják-e elnökül **Nadányi Károlyt**. Egyhangú zúgó éljenzés volt a felelet, mire **Nadányi Károly** elfoglalta az elnöki széket.

Nadányi Károly megnyitó beszédében megköszönte a megtiszteltetést és kijelentette, hogy az elnökséget elfogadja. (Éljenzés.) Kijelenti, hogy ő rendületlenül **Kossuth Ferenc** mellett foglalt állást, mikor a párt egy része elhagyta. (Oriási zaj. Felkiáltások: Eljen **Kossuth Ferenc**!) Feltétlenül megbizik **Kossuth Ferenc**ben és nem cserélgeti hitvallását, mint juhász a subáját, amelynek majd ezt majd azt az oldalát fordítja kifelé.

Leszkay Gyula: Mi vagyunk, akik nem cserélgetjük mi függetlenségi maradtunk.

Nadányi Károly: Következik a tárgysorozat második pontja. Állásfoglalás a párt politikai magatartása tekintetében.

Glac Antal főispán: Utal arra, hogy az ő álláspontja ismeretes. Nyílt levélben jelentette ki, hogy **Kossuth Ferenc** zászlajához csatlakozik. (Viharos éljenzés.) Nagyváradi város függetlenségi pártját pedig arra kérte, hogy legalább is várakozó álláspontot foglaljon el, míg a helyzet kialakul, mert szóló meg van győződve arról, hogyha **Kossuth Ferenc** megfelelő eredményeket nem tud elérni, mindújajunkat együtt vezet az ellenzékbe. (Viharos éljenzés.) Meg van győződve, hogy a testvérek csak rövid időre szakadtak el egymástól.

Leszkay Gyula: Nem szakadtunk el, mi függetlenségi maradtunk!

Halász Lajos: Lukács-huszárok!

Glac Lajos: Nem tételezi fel **Justh Gyuláról** és hiveiről, hogy Lukács-Lászlót támogassák. Egyikünk sem tagadta meg elveit, csak a módok tekintetében térnek el nézetek, hogy elveink elérésére melyik a célravezetőbb.

Leszkay Gyula: Jobb lesz nekünk innen elmenni, ugyanis azt csinálják, amit akarnak, letorkolnak bennünket.

Sas Ede: Mi mindenkit meggyőzni akarunk, nem letorkolni!

Glac Antal: Egy példát hoz fel. Ha valaki azt mondja, ime én csak egy darab kenyeret tudok elérni, nem fogadjuk-e el azt kalács helyett, amit csak igénynek nekünk. (Felkiáltások: Elfogadjuk!) Ugyebár, hogy elfogadjuk. És ha más valaki azt mondja, nézzétek az éren azt a ragyogó csillagot, én lehozom nektek, ugyebár nem fogjuk azt választani, mert az a darab kenyér erőt ad nekünk a további küzdelemre. (Nagy zaj.)

Bereczky Dániel: Mozgolódik a Lukács-párt!

Glac Antal: Ajánlja a gyűlésnek, hogy teljes higgadsággal foglalkozzék a kérdéssel és foglaljon állást böles megfontolással.

Nadányi Gyula szólalt fel ezután, aki kikelt az ellen, hogy **Kossuth Ferenc**et sárral dobálják, pedig nem lehet őt a sárba lerántani. Ha nem volna **Kossuth Lajos** fia, akkor is mély tisztelettel kellene rá tekintenünk! (Viharos felkiáltások: Eljen **Kossuth**! Egy hang: Abozug!) A farizeusok is azt kiáltották **Krisztusra**, hogy: Feszítsd meg! mégis megváltó lett belőle. Végül betejerjeszt határozati javaslatát, amely szerint a pártgyűlés kimondja a 48-as függetlenségi **Kossuth-párthoz** való csatlakozását és **Kossuth Ferenc** személye és politikája iránt való feltétlen bizalmát. (Viharos éljenzés.)

Nadányi Károly elnök kimondja a határozatot.

Leszkay Gyula: Letorkolnak bennünket!

Sas Ede: Hatan olyan lármát csinálnak, mint ha hatszázan volnának!

Bajó Gyula nagyszalontai gazda bizalmatlanságát fejezi ki **Kossuth Ferenc**zel szemben. (Nagy zaj.)

Bereczky Dániel bihari gazda nagyon sajnálja, hogy olyan felszólalás hangzott el, aminő **Bajó Gyuláé**. **Kossuth Lajos** volt, aki a népet felszaba-

ditotta, **Kossuth Ferenc** az ő politikai örökségének hű végrehajtója. (Egy hang: Mért szövetkeztek más pártokkal? Felkiáltások: Mért szövetkeznek maguk **Lukács**csal?!)

Szatmári Mór orsz. képviselő szólalt fel ezután. A **Justh-párt** részéről elhangzott összes felszólalások és közbeszólások olyanok, hogy azokra felesleges reflektálni. Egyedül **Bajó Gyula** beszéde az, amelylyel érdemesnek tartja foglalkozni. Mielőtt **Kossuth Ferenc** hazajött, az ország teljes közömbösséggel viseltetett a gazdasági kérdések iránt. **Kossuth Ferenc** érdeme, hogy az érdeklődést anyagi érdekeink iránt felébresztette. És ha most az önálló bankért ilyen heves küzdelem indult meg, ez is **Kossuth Ferenc** működésének eredménye. Akik szembeállítják **Kossuth Lajost** és **Kossuth Ferenc**et, nem tudják, mire tanított **Kossuth Lajos** élete alkonyán. Maga **Kossuth Lajos** mondotta, hogy nem szabad a nemzetnek a forradalom ultima rációjához nyulni, míg a békés eszközök nincsenek kimerítve.

Az önálló bankkal oly hangos korteskedést üzenek, mintha annak kivívásával elérnénk egész függetlenségi programunkat. Hát a magyar hadsereg, hát a magyar udvartartás, a külügyi képviselet? Ha csak a bankot követeljük, az egész programunkat ott hagyjuk, már pedig mi nem akarjuk ott hagyni. Az uralkodó most még ezt a jogunkat sem akarja megadni s ezért fáradozott és fáradozik **Kossuth Ferenc**, hogy eredményeket érjen el. Mikor erre törekedett, teljesen apja szellemében járt el. Neveléses kitanítani **Kossuth Ferenc**et, aki vér a **Kossuth Lajos** véréből, aki közvetlen részesült az ő nevelésében, tanításában, hogy mit tanított az apja. (Igaz! Ugy van!)

Kossuth Lajos is azt mondta, hogyha a békeség próbája nem sikerül, akkor a nemzetnek át kell menni az alkotmányjogi próbán. Fájdalommal látja, hogy úgy alakulnak a viszonyok, hogy a békeség próbája nem sikerül. Akkor következik az a nagy próba, akkor a nemzet elé fogunk állani és azt mondjuk: Nem egy engedményt követelünk Bécsből, hanem egész függetlenségi programunkat. Meg van róla győződve, hogy a nemzet a függetlenségi program mellett foglal állást.

Sas Ede: Akkor nem lesznek pártok, csak magyar emberek az országban.

Szatmári Mór: És ha az uralkodó akkor nem honorálja a nemzet többségének kívánságát, következik a nemzet részére annak megfontolása, hogy az ultima rációhoz folyamodjék-e. Ez a jövőendő képe.

Beszéde további részében azzal foglalkozik, hogy voltak már elegenden, akik **Kossuth**ot becsmérelték és azután mégis, mint az államférfiúi bölcsesség mintaképe magasztalták.

A függetlenségi pártot **Kossuth Ferenc** teremtette meg. A függetlenségi eszme két névhez fűződik Magyarországon: **Rákóczi** és **Kossuth** névhez. Amikor az utolsó kurucz behunyta a szemét, a magyar történet szomorú korszaka következett. Azután adta nekünk a gondviselés **Kossuth Lajost**, akivel az eszme feltámadt és elválaszthatatlanul egybeforrott. Nagyon jól tudják ezt Bécsben, mert hiszen ellenségeink mindig **Kossuth** ellen dolgoznak. Nem **Justh**ot gyalázzák, hanem **Kossuth**ot, mert jól tudják, hogyha megszűnt nálunk a **Kossuth**-név varázsa, akkor megszűnt minden függetlenségi törekvés. (Hosszas, zajos éljenzés és taps.)

Halász Lajos: A magyar lobbanékonyág és türelmetlenség fogott kezét, hogy **Kossuth Ferenc**et kisebbsíték. A szenvedélytől elragadtatva kések összeállani a nemzet ellenségeivel is, hogy **Kossuth** ellen támadjanak. A magyar nép azonban mindig tisztelni fogja **Kossuth Ferenc**et, mint törhetetlen harcosát annak az eszmének, amelyet **Kossuth Lajos** neve jelent. Indítványozza, hogy **Kossuth Ferenc**et a mai gyűlés határozatáról táviratban értesítsék.

Végül **Nadányi Károly** indítványára a párt ügyvezető elnökévé választották **Erőss Rezsőt**, aki meleg szavakban mondott köszönetet a megtiszteltetésért. A gyűlés közönsége a **Kossuth-nóta** hangjai mellett oszlott szét.

A gyűlésből **Kossuth Ferenc** miniszterhez a következő táviratot küldték:

Bihar vármegye függetlenségi és negyvennyolcas pártjának nagygyűlése kimondja a negyvennyolcas függetlenségi **Kossuth-párthoz** való csatlakozását, továbbá **Kossuth Ferenc** személye és politikája iránt feltétlen bizalommal viseltetik azon meggyőződésben, hogy a most folyó nehéz küzdelemben függetlenségi elveink egészben tartása mellett hazánk politikai és gazdasági érdekeit egyedül **Kossuth Ferenc** böles, higgadt mérséklete és előrelátása képes diadalra vezetni. Bihar-megyei függetlenségi és negyvennyolcas párt megbízásából **Nadányi Károly** elnök, **Sebő Mihály** főjegyző.

Marosvásárhely első választó kerületében a függetlenségi párt néhány embere gyűlést hívott össze vasárnapra, hogy azon proklamálják a párt-

nak **Justh** mellett való állásfoglalását. A gyűlés tervét **Szakács Péter** vetette fel, aki a város régi és népszerű képviselője, **Fenyvesi Soma** ellen akart tüntetést rendezni. A városban nagy felháborodással fogadták ezt a dolgot és jóformán az egész intelligencia megmozdult, hogy **Fenyvesinek** védelmére keljen. A gyűlésen nagyon izgalmas volt a hangulat. A közönség óriási többséggel lekken tüntetett **Fenyvesi Soma** mellett, amire **Gáspár** elnök és **Szakács** alelnök kijelentették, hogy a gyűlést nem óhajtják megtartani és kivonultak a tereméből. **Fenyvesy** ezután hosszabb beszédben megindokolta állásfoglalását. Beszédét nagy lelkesedéssel fogadták. **Bodó Lajos** indítványára egyhangulag bizalmat szavaztak **Fenyvesynek** és elhatározták, hogy **Kossuth Ferenc**et táviratban biztosítják rendíthetetlen ragaszkodásukról.

Kolozsvárt tegnap folyták le a törvényhatósági választások, amelyek a **Justh-párti** képviselőknek nagy kudarczával végződtek. A kommunitásból kibuktatták **Kecskeméthy Ferenc** és **Tutsek** Sándor képviselőket, — mindkettő a **Justh-párt** tagja — ami a **Justh-párt** táborában érthető megdöbbenést keltett, de a város közönsége nagy örömmel fogadta az eredményt. A képviselők politikai magatartását általában helytelenítik és a választás lefolyása a közhangulatnak volt hű kifejezője.

Paksról táviratozzák: December 6-án tartja **Mádi Kovács János** **Justh-párti** képviselő Paksán beszámolóját, amelyre **Budapestről Holó Lajos**, **Mérey** és **Justh János** képviselők is lejönnek. Tegnap a függetlenségi párt nagybizottsága **Flórian** István bíró elnökségével gyűlést tartott, amelyen foglalkozott **Mádi Kovács János** képviselő beszámolójával. **Dr. Grosch József** ügyvéd indítványára a gyűlés egyhangulag kimondotta, hogy tekintettel arra, hogy a paksi választók zöme **Kossuth** politikáját helyeslik, a párt várakozási álláspontja helyezkedik és egyelőre a függetlenségi párt egyik árnyalatához sem csatlakozik, hanem annak az óhajának ad kifejezést, hogy a különváltk egyesüljenek. Egyben felkéri a kerület képviselőjét, hogy a beszámolóban a **Justh-párthoz** való csatlakozásra irányuló indítványt ne tegyen s amennyiben a paksi függetlenségi párt nevében **Justh Gyula** üdvözöltetnek, úgy **Kossuth**nak is küldjenek üdvözlő táviratot. A beszámoló elé nagy érdeklődéssel néznek.

Dunapatajról **Kossuth Ferenc** kereskedelemügyi miniszter a következő üdvözlő táviratot kapta:

A dunapataji kerülethez tartozó **Shakmár** község és a hozzája tartozó hét szállás: **Alsóerek**, **Felsőerek**, **Gombolyag**, **Keserütelek**, **Kisülés**, **Résztelek** és **Tény** a mai napon **Shakmáron** meghallgatván képviselője **Muzsa Gyula** beszámolóját, mindenben helyesli állásfoglalását, melylyel a Nagyméltóságod böles vezetése alatt álló párthoz csatlakozott. Pártunk csatlakozik ahhoz, biztosítván Nagyméltóságodat törhetetlen ragaszkodásáról, ezzel is támogatva azt a nagy művet, melyet Nagyméltóságod nagy körültekintéssel, megfelelő mérséklettel, de folytonos haladással biztosít: a gazdaságilag független Magyarország megteremtését és kiépítését. **Derekas Gábor** tiszteletbeli elnök, **Tóth Ferenc** elnök, **Szabady Gergely**, **Szabady István**, **Tóth Márton** Sándor alelnökök, **Szabady Ferenc** párt-jegyző.

EGYHÁZAK.

— (A református gimnázium jubileuma.) A budapesti református főgimnázium alapításának félszázados emlékünnepe, mely december 8-án, szerdán lesz a Kálvin-téri református templomban, nagyban folynak az előkészületek. A rendezőség az ünnepre meghívta mindama kiváló embereket, akik valamikor az intézet növendékei voltak. A jubileum alkalmából **dr. Barthos Kálmán**, az intézet történetnára megírta a gimnázium történetét, amelyben közli mindazoknak a neveit, akik a gimnáziumban tettek érettségi vizsgálatot. Az ünnepségen jelen lesz **Baksay Sándor** dunamelléki református püspök és **Korácsy Sándor** egyházkerületi főgondnok az egyháztanács tagjainak az élén.

— (Zenés mise a Mátyás-templomban.) A budavári koronázó Mátyás-templomban e hó 8-án, szerdán délelőtt 10 órakor az ünnepi nagymise alatt előadják **Vavrincez Mór** E-moll miséjét, graduáléra énekel **Rostay Annie** (Gounodtól) és offertóriumra **Lang Gézáné** (Saint-Saenstől.) A mise magánrészeit éneklük: **dr. Grimm Ferenc**né (soprán), **Unghváry Eszter** (alt), **Juhász Ferenc** (tenor) és ifjabb **Odry Lehel** (basszus).

KÜLFÖLD.

A német birodalmi ülés.

Berlin, december 6.

A német birodalmi gyűlés mai ülésén tárgyalják a kieli hajógyárban uralkodó állapotokra vonatkozó interpellációkat.

Az interpelláló megokoló beszéde után

Tirpitz államtitkár következőképp válaszolt: Ami a két interpellációban említett sikkasztásokat illeti, ezek tárgyalanok, mert a sikkasztás miatt megindított perben felmentő ítéletet hozott a bíróság. Amennyire a per tekintetbe jön, csupán a régi anyag kértára jön tekintetbe.

Ledebur képviselő: Képeseljenek ki mindent! (Derűtlenség.)

Tirpitz államtitkár: Heinrich raktárigazgató azért maradt meg annyi ideig hivatalában, mert felelősséget vállalt. Gondoskodás történt, hogy szabálytalanságok többé elő ne forduljanak. Különösen a mérlegelés ellenőrzését kell javítani. A felelősök felügyelete eddig tényleg nem bizonyult elégségesnek. Ezért fokozott ellenőrzés rendeltetett el. Bewaggonozások ezentúl csak az irodai időn belül történhetnek. Az összes anyagot eladás előtt pontosan szortírozni fogják. Árlejtéseknél az ajánlatok a legpontosabban és leglekiismeretesebben megvizsgálandók lesznek. A felügyeletet azzal is fokozni fogom, hogy az igazgatóságról az irodai munka terhének egy részét leveszem, úgy hogy inkább legyen módjában a külső munkálatok körül személyesen intézkedni és ellenőrizni. Közvetlen hiütlenség ellen senki sem tehet semmit, s magánvállalatok sem. Az árbóc kifogásolt olcsó eladásánál a 900 márkát tévő magas szállítási költségek és a fagyos munkálási költségek figyelmen kívül maradtak. Ezenkívül a per tárgyalásáról felvett hivatalos gyorsírói följegyzés is lényegesen különbözik a sajtótudósításoktól. A császári hajógyár nem olyan, mint egy gyári üzem vagy iparvállalat. Itt néha nem lehet oly üzleti szellemben eljárni, mint másutt. Tagadom, hogy hajókat a költségek megszavazása előtt építeni kezdnek. Az interpelláció második része kérdezi, hogy minő intézkedések történtek, amelyek a takarékoság és az üzleti elveknek felelnek meg. A bürokráciát a technikai üzemeken éppen én szüntettem meg. A hivatalnokok száma ugyanannyi, mint magánhajógyárakban. Az az állítás, hogy az anyag többletet az utazások végén nem szállítják be, illetve nem mondják be, mutatja, mily rosszul van az interpelláló értesülve. Azoknak, akik valamely hátrányra rámutatnak, mindenkor hálás vagyok. Igyekeztem is mindenkor minden tőlém a lehetőség szerint kihasználni. A hajógyárak mindenkor jól működtek, még nagy munkatorlás esetén is. (Helyeslés a jobboldalon.)

Tirpitz államtitkár a továbbiakban kifejti, hogy a német hajógyárak termelőképessége elsőrendű. Különböző reformok vételek tervbe és ha eddig történtek rendelkezések, úgy azok hite szerint nem fognak megismétlődni.

Struwe szabadelvű egyesületi és **Singer** szociáldemokrata képviselők indítványára az államtitkár válasza ügyében vitát rendelnek el.

Kreth konzervatív szerint igaz az, hogy ebben az esetben porosz takarékosággal jártak el. A részletekről pártja a tengerészeti költségvetés vitája alkalmával fog meggyőződni.

Erzberger cenzurpárti szerint sajnálatos, hogy visszaélések történhettek. Intézkedéseket kell tenni, hogy ilyen többet ne ismétlődhessenek. A hajógyárak szelvére még mindig túlságosan bürokratikus, a munka pedig drága. Kereskedelmi reformokra van égetően szükség. A szervezet alapos reformja szükséges.

Semmler nemzeti liberális: A súlyellenőrzés és az eladási feltételek körül javítások vannak részben tervbevéve, részben végrehajtva, de még ujakra van szükség. Az igazságszolgáltatás a por-

ben nem bizonyult valami fényesnek, sőt úgy mint a hajógyár igazgatása, morális kárt szenvedett. Áldozatainkért meg kell követelnünk, hogy ilyen rendetlenségek, mint Kielben, elkerültessenek. (Tetszés a nemzeti liberálisoknál.)

Camp birodalmi párti tagadja, hogy az igazságszolgáltatás tekintélyén súlyos csorba esett volna. Kérdéses, vajjon állami igazgatásban tisztán kereskedői alapelvek lehetnek irányadók.

Tirpitz államtitkár: **Erzberger** képviselő urnak igazolnia kell szemrehányásait, részletes adatokkal, hogy árukat dobáltak ki a tengerbe. A hajógyári főigazgatót fel kell szabadítani az irodai szolgálattól és inkább rezortjának ügyeire kell őt utalni. Tengerésztisztnak kell lennie, mert a technikai üzemet kell felülvizsgálni és amellett a tengerészet praktikus fejlődését kell követnie. Állásából az egyes rezortok efféleségekesei felett objektív ítéletet kell mondania és ez azon állás, melyben viselőjének szembeszállni kell tudni az aktív flotta parancsnokaival. Ezt azonban csak tengerésztiszt teheti. A szubmisszió ügy mindenestre javításra szorul. A javítás módjára nézve azonban a vélemények, pl. a kereskedelmi kamarákban is szétágaznak. — **Spahn** cenzurpárti megvilágít egyes visszasságokat, amelyek az esküdtzéki tárgyalásokra vonatkozó jelentésekben fordulnak elő. A vizsgálóbíró a vizsgálatot rendkívüli gondnal és nagy szorgalommal vezette és az ügyészesség magatartása teljesen igazolt.

Osztrák helyzet. **Lemberg**ből táviratozzák, hogy bécsi jelentések szerint a lengyel néppárt elhatározta, hogy szolidárisan a dolgozni kívánó parlamenti pártokkal meg fogja szavazni a költségvetést. A lengyel párt hívei nem hiszik, hogy a költségvetés második és harmadik olvasására is sor kerüljön. Sokkal valószínűbb, hogy a hét végén elnapolják a reichsráthot és több tartománygyűlést fognak összehívni a tartományok háztartásának rendezése végett.

A **Fremdenblatt** írja: Már szombati számunkban megállapítottuk, hogy legilletékesebb természetű értesüléseink szerint nem felelnek meg a valóságnak azok a legutóbb terjesztett hírek, amelyek szerint akció folyik annak érdekében, hogy a lengyel klub egy részének közreműködésével szláv-reakció rendszer statuáltassék Ausztriában. Miután ezt a kombinációt politikai körökben még mindig tárgyalják és a képviselőház legutóbbi ülésén is szóbahozták, czélszerűnek tartjuk erre a kérdésre ismét visszatérni és autentikus értesülések alapján a tényállást megvilágítani. Egyes részleteket, amelyeknek alaptalansága első pillanatban nyilvánvaló, elhagyhatunk. Ebbe a kategóriába tartozik a hír dr. **Kramars** bizonyos megállapodásairól, melyeket a lengyel-konzervatív párttal kötött nemcsak Galiciában, hanem Orosz-Lengyelországban és Posenben. A legutóbbi hónapokban látszott, hogy a lengyel delegáció belpolitikai téren minő irányt követ. Vezetésnéje volt a parlament fenntartása, a törvényhozási munkálatok nyugodt menete az állam, az állam tekintélye és nyugodt fejlődése érdekében. A történelmi és a fennálló politikai viszonyok alapos felbecsmerése volna felténni, hogy a konzervatív párt, mely egyébiránt ezidőszent a klubban csak igen kis csoportot képvisel, — arra törekszik, hogy a polgári intelligencia képviselőit a klubban falhoz szorítsa, a lengyel néppárt segítségével a vezetést magához ragadja és hogy azután a csehek és délszlávok támogatásával a jelenlegi rezsim helyére reakcionárius jellegű nagy-szláv uránat hozzon. Ugyanily megítélés alá esik az a mese is, mely az ausztriai lengyeleket az ausztriai németiség ellen irányuló politikával vádolja. Mindéből kitűnik, hogy az oly nagy izgatottsággal felhánytorogott állam elleni merénylet tulajdonképpen nem egyéb, mint az ausztriai lengyel politika alaptételei ellen irányuló merénylet.

A mai tanácskozáson a szláv unió és a délszláv klub elnöke, dr. **Schusterschitz** között külpolitikai kérdések is szóba kerültek. A képviselőház csütörtöki ülésén **Schusterschitz** fel fog szólni és

beszédében körvonalazni fogja a szláv unió állásfoglalását a hármasszövetség és egyáltalán a külügyi kérdésekben.

Az angol válság. Londonból jelentik, hogy az összes kereskedők, akik szombaton dohányt vittek el a vámhivatalból, csupán az eddigi költségvetésben megállapított vámot fizették le. Óriási tömegű rumot ugyanily alapon szolgáltatott ki. A kereskedők foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy nagymennyiségű teát hozzanak be a vám fizetése nélkül.

Az olasz kormányválság. **Sonnino** elvállalta a kabinetelakítás földatát és azonnal érintkezésbe lépett több pártvezérrel. Barátai tiltakoztak az ellen, hogy az eddigig eltérő irányba terelje a külső politikát, **Sonnino** a liberális koncentrációs kabinetjét akarta megalakítani és ezért szüksége van Giolitti híveinek támogatására. E végből **Bettoloz** fordult, aki időt kér a megfontolásra, hogy pártjával, a demokrata baloldallal tanácskozzék. **Bettolo** a kabinetbe való belépése esetére határozott demokrata programot követel, a mire **Sonnino** csak bizonyos megszorításokkal lenné hajlandó. A válság itt holt ponthoz jutott, amely miatt **Sonnino** valószínűleg kénytelen lesz miszsiójáról lemondani.

A **Giornali D'Italia** írja: **Sonnino** ma ismét több politikussal tárgyal és tárgyalásait ma este vagy holnap folytatni fogja. A válság megoldásáról szóló és egymással ellentmondó fantasztikus hírek nemcsak koraiak, hanem teljesen alaptalanok is. Épp ilyen alaptalanok azon hírek is, amelyek egyes tárczákra való designálásra vonatkoznak, sőt egész miniszterlistákat tartalmaznak és csak egyes személyek sejtelméinek tekintendők.

A harmadik aldunai hid. Szófiából jelentik, hogy a bulgár kormány kezdeményezésére Románia és Bulgária a harmadik aldunai hid építésére vonatkozó megszakított tárgyalásokat újra meg akarják kezdeni. A román kormány nem idegenkedik a tervtől és miután mindkét részről engedékenység jelei mutatkoznak, nagyon valószínű, hogy a tárgyalásokat már a közel jövőben megkezdik.

Uj olasz lovasezredek. Bizonyos nyugtalan-ságot keltenek Fiumében az olasz kormány intézkedései, hogy ujjában több, csak most felállított ezredet koncentrált az olasz-magyar határ közelébe. Így öt új lovás ezredet most helyeztek el Mantuában, Udinében, Trevizóban, Aquillaban és Venczelliben s az ezredeket a szokásos katonai ünnepek között tegnap látták el zászlókkal.

A lengyelek ellen. Berlinből jelentik, hogy a parlament folyosóin szombaton élénken tárgyalták a porosz kormány egyik új szigorú intézkedését, amely a lengyelek ellen irányul. A kormány ugyanis több száz hivatalnokot, mert **Kattowitzban** a községi választásoknál lengyel jelöltekre szavaztak, büntetésül át akar helyezni, vagy másképp akar megrendszabályozni. **Kattowitzban** liberális és klerikális párt áll egymással szemben és a klerikális listán néhány lengyel is szerepelt; a szavazó hivatalnokok nagyjából klerikálisok voltak és így lengyel jelöltekre is szavaztak. Most a kormány ezek ellen a hivatalnokok ellen fegyelmi vizsgálatot akar indítani. Többször kisebb és legalsóbbrendű hivatalnokokat érint ez a megrendszabályozás. Több lengyel- és cenzurpárti képviselő interpellációt fog a birodalmi gyűlés elé terjeszteni ebben az ügyben.

Török események. Az albán szenátorok, képviselők és előkelőségek tegnap **Ferid** basa volt nagyvezér elnökletével ismét összeültek és elhatározták, hogy felszólítják a kormányt, hogy újabb csapatokat ne küldjön Albániába, és **Dzavid basát** hívja vissza. Ezzel szemben az összegyűlt kötelezik magukat, hogy a kormány által tervezett reformok keresztülvitelét és az adók behajtását biztosítják. A „**Szabah**“ autentikus forrásból vett értesülés alapján megczafolja azokat a híreket, hogy **Törökországot** felszólították a balkán-szövetséghez való csatlakozásra és megjegyzi, ha a porta erre felszólítást kapna, habozás nélkül azt válaszolná, hogy egy szövetség szükségességét nem látja be. **Törökország** csupán más országokkal való

entente-ok megkötése után léphet be egy balkán-szövetségbe.

A porta lépéseket tett a perzsa kormányánál amiatt, hogy amint azt már jelentettük, a vitás határterületen a török csapatok veszedelmes helyzetbe kerültek. A kamara végleg jóváhagyott egy feliratot, mely a közigazgatásra nézve azt az óhaját fejezi ki, hogy a politikai és adminisztratív egység mellett a birodalom tartományainak igazgatásában a vidéki hatóságok jogai kiterjesztessenek. Hír szerint a belügyminiszter egy albán-küldöttségnek megígérte David pasa visszahívását.

A nikaraguai forradalom. A Nikaraguából legutóbb érkezett híradások arra vallanak, hogy *Zelaya* elnök ügye nagyon rosszul áll. Ugyanis a forradalmárok vezetőjének megadta magát a nikaraguai kormány seregének egy hadosztálya. De ezenkívül a sereg másik része is be van kerítve Rama mellett, ugyanarra, hogy már holnap döntő ütközetre kerülhet a dolog, és valószínű, hogy *Zelaya*t megverik.

Kína Oroszország ellen. A kínai kormány a külföldi követségekhez körlevelet intézett, amelyben tiltakozik Oroszországnak az orosz vasúti zóna mandurjai városainak jogaira vonatkozó legutóbbi jegyzéke ellen és kijelenti, hogy Oroszország eljárása megsértése a portsmouthi szerződésnek és a karbini május 10-ki orosz-kínai egyezménynek.

Csecsemők védelme.

— Az anya- és csecsemővédő egyesület diszgyűlése. —

Budapest, december 6.

A társadalmi fejlődés, a kultúra egyre erősödő térfoglalása egymásután termi az emberbaráti kulturintézményeket, amelyek az emberiség nyomorának, szenvedésének enyhítését tűzték ki céljuk gyanánt. A leghumánusabb intézmények közül valók azok, amelyek az anyák és csecsemők védelmére szentítik tábort a jövő társadalmát.

A jövő társadalom képét a szociológusok olyannak képzelik, hogy abban az állam fog gondoskodni a csecsemők ellátásáról, neveléséről. Ma a szegény ember a megélhetési viszonyok következtében a legnagyobb aggodalommal néz a jövő felé a meglévő gyermekei iránt táplált szeretete arra ösztökéli, hogy mennél kevesebb gyermekkel szaporítsa az ország népességét. És kialakul az egyke-rendszer, az emberiségnek nem kell félnie Malthus jóslásának bekövetkezésétől. Az emberek nem falják föl egymást...

Budapesten szombaton nyílt meg az első csecsemővédő otthon, amelyet az Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület állított föl. Ebből az alkalomból az egyesület vasárnap délelőtt 11 órakor a Magyar Tudományos Akadémia nagytermében diszülést tartott, amelyen megjelent az egyesület védnöknője, *Stefánia* főhercegnő, gróf *Lónyay Elemér*. A Tudományos Akadémia nagytermét már jóval 11 óra előtt zsúfolásig megtöltötte a nagyszámu és előkelő közönség, amelynek sorában ott voltak: báró *Dániel Ernő*, az egyesület elnöke, dr. *Temesváry Rezső* és *Sennyey József* főorvosok, gróf *Batthyány Lajosné*, gróf *Apponyi Sándorné*, gróf *Apponyi Alberné*, *Fülepp Kálmán* főpolgármester, dr. *Bárczy István* polgármester, *Molnár Viktor* és *Bezerédj Viktor* államtitkárok, *Gopcsa László* kultuszminiszteri osztálytanácsos, *Blazsójovszky Károlyné*, *Balázs Béláné*, gróf *Lónyay Elemér*, *Gaal Jenőné*, *Bókay Árpád* egyetemi tanár, özv. *Maloschik Jánosné*, *Hiermann Ferenczné*, *Károlyné grófné*, *Rákosi Jenő*, báró *Dániel Ernő*, *Neumann Árminné*, *Szirmay Oszkárné*, *Mérő Lipótné*, dr. *Pfeiffer Gyuláné*, *Hallay Ferenczné*, dr. *Auer Pál*, az egyesület titkára, gróf *Lónyay Gábor* és neje, *Bernáth Gézáné*, báró *Dániel Tiborné*, *Dinner Gusztáv* egyetemi tanár és még számosan.

Negyedtizenkét óra után érkezett meg autóbilon udvarhölgye kíséretében *Stefánia* főhercegnő, akit az Akadémia oszlopcsarnokaiban az egyesület vezetősége fogadott. A bizottság a hercegnőnek ha-

talmas virágcsokorral kedveskedett. Amikor a főhercegnő megjelent az Akadémia dísztermében, a közönség lelkes tapsal és éljenzéssel fogadta. A főhercegnő báró *Dániel Ernő* és *Rákosi Jenő* mellett az elnöki széket foglalta el. Az ünnepi diszülést báró *Dániel Ernő* nyitotta meg, üdvözlőlvén *Stefánia* főhercegnőt, mint az Anya- és Csecsemővédő Egyesület szellemi megteremtőjét, akinek lelkes érdeklődése biztosítja az egyesület felvirágzását.

Ezután szólásra emelkedett *Stefánia* főhercegnő és a jelen voltak feszült érdeklődése közben éljenzéssel és tapsal sirínnal megzakított beszédet mondott:

Tisztelt Elnök! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Isten áldása legyen munkánkon. Köszönhetem-e Önöket igazabban ezek szívében visszhangzó szavakkal, midőn, mint az „Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület” védnöknője, körükben nagy örömmel ezennel megjelenhetek. Magasztos célú munkásságunk azonban tetteket kíván. Szép szavak gyűlések ne merítsék ki feladatunkat; az emberbaráti szeretet szakadatlan cselekvésre kötelez. Célunk, hogy a női lélek nemes érzéséhez, az anya szívéhez szóljunk. Ezért könnyíteni akarunk a munkásszony sorsán, arra törekszünk, hogy felszárítsuk a könnyeket, enyhítsünk fájdalmán s hogy szeretettel némileg kárpótoljuk a szegény nőt a hazának hozott áldozataikért. A mi körünkben megszokott kényelemmel, nyugalommal és szeretettel óhajtuk környezni a munkásnőket, áldott állapotuk nehéz napjaiban és válságos óráiban. Előbe akarunk állni annak a járványteret nyomornak, amely Magyarország népességét irtja. Azt akarjuk, hogy megkímélvén a nőt a kóros behatásoktól, szeretett hazánknak egészséges nemzedéket biztosítsunk. Bár fogadnák meg szavamat szeretett honfitársaim s ne csak lobogjon a lelkesedés lángja, de szóles a hazánkban céljainkat szolgáló intézetek alakuljanak és működjenek. Hallgassa meg esdeklő szavunkat az állam, nyíljon meg előttünk az emberbarátok nemes szíve. Nem hangzatos, de forró hazafiság sugallja nekünk, hogy jóságos cselekedetükkel, egyetünk támogatásával milliók szívét visznek be nyugalmat s keltenek benne soha meg nem szünő hálát.

Amikor a hercegnő szavait követő viharos taps és lelkes ováció lecsillapult, *Rákosi Jenő* mondott nagyhatású ünnepi beszédet. Beszédében rámutatott arra, hogy *Stefánia* hercegnő az egyesület célját oly világosan jelölte meg, hogy egészen felesleges, hogy ezt a témát ő tovább feszegetse.

A következő szólok dr. *Temesváry Rezső* igazgató-főorvos volt. Az egyesület eddig való működését és humánus célját ismertette. A cél az áldott állapotban levő szegénysorsu anya segítése, megóvása, ápolása és a születendő gyermek egészségben tartása. További célja az egyesületnek az anyasági biztosítás, az anyák és csecsemők jogvédelme.

A jelentés végén *Bosnyák Zoltán* miniszteri tanácsos gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszter nevében üdvözölte a főhercegnőt és a diszülést és megígérte a belügyminisztérium mindenkor támogatását. A miniszteri tanácsos az állami gyermekvédelmi intézmény nevében is üdvözölte az új rokonegyesületet.

Bárczy István polgármester a székesfőváros nevében üdvözölte az egyesületet. A polgármester nagy tetszéssel fogadott beszéde után báró *Dániel Ernő* elnök megköszönte a hallgatóság érdeklődését és berekesztette a diszülést.

Az Országos Anya- és Csecsemővédő-Egyesület vasárnap délután öt órakor a Vigadó összes termében rendkívül sikerült five o'clock-teát rendezett, amelyen megjelent *Stefánia* főhercegnő, az egyesület védnöke és *Augusta* főhercegnő is gyermekeivel. A nagyszámu közönség zsúfolásig megtöltötte a Vigadó nagy- és kistermetét, úgy hogy szinte alig lehetett mozogni. A nagyteremben a közönség *Bach* zenekarának muzsikájában gyönyörködött. Félhat órakor jött *Augusta* főhercegnő gyermekeivel, *Józseffel* és *Zsófiával*, *Majthényi Anna* udvarhölgy, *Roskoványi* százados, kamarás és *Kratochvíll* kapitány nevelő kíséretével. Néhány perccel később jött *Stefánia* főhercegnő férjével, gróf *Lónyay Elemérrel* és udvarhölgyével, báró *Gagern Annával*. A magas vendégeket a Vigadó lépcsőházában báró *Dániel Ernő* és dr. *Temesváry Rezső* fogadták az egyesület elnökségével az élen. Amikor a főhercegnők a Vigadó nagytermébe léptek, *Temesváry Blanka* a hölgybizottság nevében pompás virágcsokorral kedveskedett nekik. *Augusta* és *Stefánia* főhercegnők nagy érdeklődéssel hallgatták a hangverseny egyes számait, átmentek a kisterembe és megnézték azt az érdekes képet, amelyet a teázók serege nyújtott. Később maguk is helyet foglaltak egy kis asztalnál és elfogyasztottak egy csésze teát.

Ezután a vezetőségnek több, még be nem mutatott tagját mutatták be a főhercegnőknek.

Aból az alkalomból, hogy *Lónyay Elemérné* grófné, *Stefánia* főhercegnő fővárosunkban időzik, báró *Dániel Ernő* és neje ma délelben dejeuner adott. Muzeum-köruti palotájában, amelyen *Augusta* főhercegnő, *József* főherceg, *Stefánia* főhercegnő és férje, gróf *Lónyay Elemér* és még többen résztvettek.

Gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszter, aki az Országos Anya- és Csecsemővédő egyesület iránt ennek megalapítása óta élénken érdeklődik, a *Stefánia* kir. hercegnő gróf *Lónyay Elemérné* jelenlétében tartott ünnepségeken is képviseltette magát és pedig a menhely megnyitásánál *Bezerédj Viktor* v. b. t. t., államtitkár, az akadémiai diszüléson pedig *Bosnyák Zoltán* min. tanácsos által.

Szlovének és olaszok.

— Harec az Adrián. —

Budapest, december 6.

A szláv-olasz viszály örökké tart. A viszálykodás tüze ki nem alszik, csak egy kis olaj kell és lángban áll ismét a *Littorale*. Most az egyezre nem a mi szláv testvéreink harecolnak az olaszok ellen. Triesztben tört ki a háborúság abból az alkalomból, hogy a szláv képviselők egy kis demonstrációs gyűlést hívtak össze, hogy a tengeremléki községek részére szláv iskolák és középiskolák felállítását követeljék.

A féltékeny olasz aggodalommal nézi a szlávok előnyomulását s ezért nem meglepő dolog, hogy kétségbeesett kapkodással igyekeznek ellensúlyozni a szlávok törekvéseit. Persze, az utcán ez talán néha sikerül is nekik, de a közéletben, a tanácstermekben, a politikában már a szlávok vezetnek néhány fejjel. És aligha sikerül most már a szlávokat a politikai küzdőtérrel lezorítani. A szláv törekvései sokkal szimpatikusabbak, mint az olaszoké. A szlávok a jövő nagy délszláv államról álmodoznak. A távoli jövőben látják ők maguk is ezt a birodalmat.

A távoli veszedelmektől nem szokott félni a hatalom. Elvégre elegendő bajt okoz a ma, a holnap, a holnapután. És a ma, a holnap baja, veszedelme az osztrák kormánypolitika szempontjából az olaszok irredentizmusa. A szláv nem harecol egy meglévő hazához való visszaszakadásért, egy elveszett országrész visszahódításáért (Trentino, Friaul), mint az olasz. A szláv csak szövögeti a maga álmát, amelyről nem lehet tudni, beteljesedik-e, vagy sem. De hogy törekvéseit pillanatnyi siker koronázza, az bizonyos. Sikerral terpeszkedik a tengeremléken, Trentóban és a többi olaszlakta tartományokban. Sikerral szoritja ki az olaszokat a községtanácsokból, a vezető pozíciókból. Vagyonilag egyre erősödik és Fiumében például egész csöndben folyik a telekkönyvi harec. Egymásután kerültek az olasz házak, háztelkek és birtokok a horvátok kezére. Az olaszok erőlködése hiábavaló. Őket nem támogatja, nem támogathatja a szövetségi béke szempontjából sem — a *madre patria*, az olasz anyaország. A délszlávok ellenben az osztrák kormánypolitikában lelkes támaszokat. Elnyomják az olasz nyelvet. Kiszorítják és részben kiszorították már az olasz nyelvet a hivatalokból. Nem engedik meg egyesületeik olasz nemzeti szellemben való vezetését. Ha pedig ehhez a rendelkezéshez nem alkalmazkodnak, feloszlatták őket.

Szomorú perspektíva nyílik tehát az ausztriai olaszok előtt. Érzik, tudják ezt. És tudják, érzik ezt egész Olaszországban, ahol egyre nő a gyűlölet Ausztria ellen, ahol úgy beszélnek ma egy jövőndő osztrák-olasz háborúról, amint mi beszélünk egy kabinetválságról. Hogy ebből a háborúból lesz-e valami, hogy mikor vonulnak fel az olasz csapatok az Alperek felé, az a jövő titka. A próbaháborút már az elmúlt nyáron, a hadgyakorlatokon megcsinálták. Persze az olasz színeket viselő csapatok gyönyörű, fényes győzelmet arattak ezen a próbán. Ugy győztek, ahogy utoljára az osztrákok győzedelmeskedtek felettük *Solferinonál* és *Aspernánál*.

A vasutas árvák pénze.

Budapest, december 6.

A multkor már ismertettük azt a kanapépört, amely az Országos Vasutas-Szövetségben a fővárosi kerületek és a szövetség elnöksége között a vasutas árvák pénze miatt kitört és megirtuk, hogy ugy a szövetség elnöke, mint a vezetőséget támadó budapesti északi kerület köriratban keresték meg a vidéki társkerületeket, amely köriratokban egyrésztől gróf Batthyány Tivadar elnök az árvapénzeknek a vasutas banktól való kivétele esetére felveti magára nézve a bizalmi kérdést, más részről az északi kerület energikusan sikra száll az árvapénzeknek másuttá elhelyezése érdekében.

Ez ismertetésünket akkor gróf Batthyány Tivadar magára nézve támadó jellegűnek találta — a támadás pedig dolgunk távol állt — és politikai háttérrel kerítve a dolgoknak, oly értelmű nyilatkozatot tett közzé egy fővárosi lapban, amely ezt a tisztára vasutas ügyet a napi politika fondorlatai közé szerette volna besoroztatni. A dologból azonban — amint a következmények mutatják — nem sikerült neki politikai kérdést csinálni, mert a vasutas kerületek minden politikai szempont felvetésével tisztára érdeme szerint tárgyalják ezt az ügyet és elítélik gróf Batthyányt a nyilatkozatát.

De visszatérést keltett vasutas körökben gróf Batthyány nyilatkozatának az a kétféle állítása is, hogy ő mint a Vasutas Szövetség elnöke hivatalból elnöke a Vasutas Banknak, továbbá, hogy ő a Vasutas Banknál jegyzett mintegy kétezer korona értékű részvényeit a vasutas árvaháznak czedálta. Az elsőre nézve a szövetségi tagok előtt nem éppen ismeretlen az a körülmény, hogy a Vasutas Banknak ekként kontemplált szervezete nem nyerhetett sankciót, mert a kereskedelmi törvény előírja, hogy a részvénytársaság összes tisztviselői a részvénytársaság közgyűlése által választatnak, — aminthogy gróf Batthyány is ekként választatott a bank elnökévé, — a másodikra nézve pedig kiderült az, hogy a grófnak az árvaház részére tett ez adománya a szövetség hivatalos organumában: a „Vasutas Szövetség“-ben mindmáig nyugtázva nem lett. Már pedig az árvaház részére érkező mindennemű adomány itt nyugtáztatik és egyben itt nyer kimutatást az a számszerű végösszeg, amely az árvaház céljaira eddig begyűlt.

Nem csoda tehát, ha a mai postával egyszerre két vidéki kerület állásfoglalásáról kapunk hírt, amelyek éppen nem kedvezőek a szövetség elnökségére nézve.

Vasárnap, e hónap 5-én ugyanis két kerület választmánya foglalkozott e köriratokkal: a kaposvári és a miskolci kerületek. Kaposvárt azt határozták, hogy sem az északi kerület, sem a gróf körleveleit nem tárgyalják addig, míg e kérdésben a három fővárosi kerület együttes értekezlete nem foglalt állást. E kerületek állásfoglalása pedig külön-külön már ismeretes és telve van bizalmatlansággal az elnökség ellen. Itt tehát sok jót nem várhat az elnökség.

De nyíltan foglalt állást a kerület választmánya Kramer ügyvezető alelnök, gróf Batthyány bizalmasával szemben, akinek a választmány bizalmatlanságot szavazott. Elhatározta továbbá a kerület, hogy ezt a bizalmatlansági szavazatot a fővárosi kerületek együttes értekezletén is kifejezésre fogja juttatni, mert oda képviselőt küld és pedig azzal a határozott utasítással, hogy a kerületben ezt az állásfoglalását ott minden körülmények között adja elő.

A miskolci kerület választmánya is ily értelmű határozatot hozott azzal a különbséggel, hogy a fővárosi kerületek együttes értekezletére képviselőt nem küld, de bevárja az ott hozandó határozatokat és bizalmatlansággal viseltetik Kramer ügyvezető alelnök iránt.

Mint értesülünk, a fővárosi kerületek együttes értekezlete, ahol tehát a kérdés eldőlt, még a karácsonyi ünnepek előtt meg fog tartatni.

Párisi színházak.

Páris, december 4.

A párisi darabok sikerénél vagy bukásánál élénken láthatjuk azt az ellentétet, amely a közönség és a kritikus ítélete között fennáll.

Természetesen elfogulatlan közönségről beszélünk és olyan kritikusokról, akik nincsenek személyes barátságban az igazgatóval, vagy a szerzővel.

Ismert dolog, hogy a közönség nem mindig a darab művészi oldalát bírálja; az ő megindítására nagyon sokszor elég a művészettől meglehetősen távol eső szinpadai fogás, vagy ügyes reklám. És mivel a kritikus ezek mellett hidegen megy el és analizisében tisztán a művészetet keresi, gyakran megesik, hogy egy darab, amely minden művészi motívumot nélkülöz s amelyet a kritikusok alaposan lerántanak, de amely a mesterséges szinpadai hatás és a „feu artificiel“ szempontjából ügyesen van felépítve — pompásan tetszik a közönségnek és hónapokon keresztül telt házakat vonz.

Viszont az is gyakran megtörténik, hogy egy darab, amely tisztán a művészi követelmények szemüvegén át nézve, teljesen megüti a mértéket s amely a bírálók tetszését is megnyeri, a közönségnek egyáltalában nem tetszik s fényesen megbukik a kritikusok minden dicséréte dacára is. Ez vagy a közönség művésziatlenségét vagy a művészetben való elmaradottságát bizonyítja. Legtöbbször az utóbbit.

Igy például most nagy tetszés mellett adják esténként Victor Hugonak „Le roi s'Annuse“ című darabját, amely 1820 táján, mikor először szinpadra hozták, a lehető legesufosabban megbukott, bár Thamés, a Figaro akkori kritikus, ugyszólván osatákat vívott lapjában a közönség ellen a darab rehabilitálására. A szinmű nem változott azóta; most is ugyanabban a formában adják elő. Azonban a lefolyt 80—90 esztendő alatt a közönség változott s az a darab, mely neki akkor magas volt s amelyet akkor még élvezni nem tudott, most már élvezhető — fejlődött ízlésének.

Igy azután (sajnos) természetes, hogy az igazgatók nem mindig a művészet szempontját követik a darabok megválasztásánál, hanem gyakran tesznek engedményeket, a művészet rovására, — a közönség fejletlen ízlésének. — Ezt lehet magyarázni a közönség iránti rokonszenüből; de még inkább lehet magyarázni — a kevés jövedelmet hajtó darabok iránti ellenszenüből. A napokban mutatták be a Gimnaseban Henri De Rothschild La Rampe című darabját. Sikere óriási volt s még ma is, ugyszólván alig lehet helyet kapni, akkora az érdeklődés és a tetszés. Azonban az előbb kifejtett elmélet alapján senki sem fog csodálkozni, ha kijelentem, hogy daczára az óriási tetszésnek, amelyet De Rothschild aratott, darabja egyáltalában nem ér sokat. A szinpadiaság és a mesterkélttség szempontjából kifogástalan; de a művészet szempontjából jelentéktelen. Mivel azonban tudom, hogy nemsokára Pestre is eljut s a mi közönségünk is élvezhetni fogja, érdemesnek tartom néhány szóban ismertetni. Rövid tartalma ilyenformán hangzik: Madeleine, egy előkelő társaságbeli embernek a felesége, otthagya férjét, aki az asszonynak eszményi gondolatokért nem tudja kitölteni triviális, szimpla egyéniségével. Megismerkedik egy ünnepelt színházgatóval, s belészeretve, megszőkik vele. Eddig még minden rendben van a darabban. A tárgy kissé banális és elcsépett, de hát — francia. A többi azonban már rosszabb. A direktor új barátját, akiben pompás tehetségeket fedez fel, iskolázza és fellepteti társaságában. Az asszony bámulatos gyorsan aratja sikereit és egyszerre Páris legünnepeltebb színésznője lesz. Itt azonban a drámai kifejlés előmozdítására M. De Rothschild a leglehetősebb dolgokat akarja velünk elhitetni. Az igazgató féltékeny lesz az asszony tehetségére és minden újabb siker, amelyet Madeleine arat, fokozza szívében a most már gyűlöletté fajult szeretelmet. Tehetetlen dühében mindent megpróbál a kétségbeesett és mitsem sejtő asszony ellen és egy

közönséges kis kóristalánnyal boshulja meg magát, akit szeretőjévé tesz — és akinek sikereire nem kell féltékenynek lennie. A pompás játék és az ügyes rendezés következtében a közönségnek óriásilag tetszett ez a meglehetősen ujszerű bonyodalom, — daczára annak, hogy ez egyike a legnagyobb képtelenségeknek. Mindenekelőtt abszolúte nem lehet megmagyarázni — sem lélektanilag, sem másképp — az igazgató viselkedését, aki féltékeny a saját primadonnája sikereire.

Egy férfi színész, különösen pedig egy igazgató, sohasem lehet féltékeny egy női színész tehetségére. A nő sikere sohasem homályosíthatja el a férfiét. Mindkettő külön téren mozog és teljesen független egymástól. Azzal a tettel pedig, hogy az asszonyon, akinek az író szerint egyetlen vétke az, hogy tehetsége van, egy csunya kóristalánnyal akarja megboshulni magát — a férfi egész jelleme neveltségessé válik és teljesen méltatlanná egy tragédia főhősének jelleméhez.

Az asszony azonban mindennek daczára szenvedélyesen szereti a férfit és mikor már semmi reménye sincs arra, hogy visszahódítsa az oktatlanul elhidegült embert — megmérgezi magát. Ez hasonlóan képtelenség. A asszony érzelme legalább is az. Mert az asszonyok vagy fizikai, vagy intellektuális kiválóságainkért szeretnek bennünket. Itt azonban a férfiből hiányzik mind a kettő. Fizikai kiválóságai sohasem voltak, ugyszólván antipatikusnak mondható, amit az asszony is megemlít egy ízben. Intellektuális kiválóságok pedig hasonlóképpen hiányoznak belőle, mert ugyan csak közönséges ficzkónak kell lenni annak, aki mint igazgató féltékeny tud lenni társulata egyik nőtagjának sikereire és ez a buta féltékenység annyira el tudja ragadni, hogy egy csunya leány karjaiban keresi a — boshut. Az asszony tudja mindezt, észre is veszi, hogy volt bálványja s legtriviálisabb ficzkó — és nem veszi el illuzióit, nem hagyja ott méltatlankodva — hanem térdre borul a férfi előtt s szerelméért könyörög; mikor azután az a brutális ember végleg eltaszítja magától, akkor még iszik.

Az egész darab egy vékony czérnaszálon lóg a levegőben, amelyet minden kritikus el szeretne vágni, hogy a darab az őt megillető helyre — a feledésbe hulljon; de mivel ujszerű, megkapó jelenetek vannak benne, mesterségesen elhelyezve, a közönség nem vágja el a czérnaszálat, hanem zsufozásig megtölti naponként a színházat s megszekketteti a falakat tapsával — élénken demonstrálva, hogy egy nagyon rossz darabban is lehet nagyon fényes sikereket elérni.

Havas Zoltán.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A pozsony—bécsi villamos. A pozsony-oroszhatári villamos vasút vitás alapszabályai ügyében a döntés még nem érkezett le a várososok a kereskedelmi minisztertől. A mai városi közgyűlésen Brolly Tivadar polgármester bejelentette, hogy a kereskedelmi miniszter már az ügyben döntött és az ügyet a pénzügyminiszterhez tette át. A törvényhatósági bizottság erre kimondotta, hogy ha a döntés 10 nap alatt a városhoz nem érkezik meg, úgy deputáció útján kéri a kereskedelmi minisztert, hogy a város kívánsága szerint azonnal döntsön. A közgyűlés ezután elfogadta a jövő költségvetést és elvetette a pótdadó-emelési javaslatot.

Temesmegye ma Hertelendy Ferencz főispán elnöklésével közgyűlést tartott. A közgyűlés kimondotta, hogy 100 bizottsági tag kérelmére rendkívüli közgyűlés hívandó egybe. Ezt az indítványt Muth Gáspár nyújtotta be arra való utalással, hogy egy újabb nemzeti küzdelem immár előrelátható. Indítványát azzal zárta be, hogy a határozatot közöljék az összes törvényhatóságokkal s azokat hasonló határozatok hozatalára kérve fel. A közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta.

Zomborban ma tették közzé a város legtöbb adófizető polgárainak névsorát. A legtöbb adót fizet dr. Kronics István ügyvéd 6611, Fernbach Péter orsz. képviselő 6606, Koczkar Zsigmond közjegyző 6151, dr. Mayer Béla püspök 4063. A legtöbb adófizetők közül a legkevesebb adó 1019

korona, amely a köztörvényhatósági bizottsági tagságra jogosított.

Szatmáron ma ejtették meg a városi tisztújítást. A közgyűlésen Falussy Árpád elnököl. Polgármesterré dr. Vajay Károlyt, tiszti ügyészé dr. Antal Sándort, főjegyzővé dr. Körösmey Antalt, gazdasági tanácsossá Barta Kálmánt, dr. Papp Zoltánt közigazgatási tanácsossá választották meg. Ferenczy Gusztáv eddigi közigazgatási tanácsos kibukott. A választás után a polgármesterért háromtagú küldöttség ment, kit megjelenésekor lelkesen megüljeneztek. A főispán üdvözlésére az új polgármester kijelentette, hogy most nem ad részletes munkaprogramot, elfogadja a választást és a legközelebbi jövő teendői közé sorolja a vízvezeték, csatornázás, új közház és közművelődési palota létesítését.

Fejérvármegye törvényhatósági bizottsága ma közgyűlést tartott, amelyen Kenessey Gyula indítványára egyhangú lelkesedéssel bizalmat szavaztak Kossuth Ferencnek. Kossuthot táviratilag üdvözlöttek.

TÁVIRATOK.

A spanyol királyné útja.

London, december 6. A spanyol királyné, ki beteg fiére, Móritz battenbergi herceg látogatására ideérkezett, visszatért Spanyolországba.

A marokkói háború befejezése.

Madrid, december 6. Hivatalos jelentés szerint a király megparancsolta, hogy az összes tartalékosokat, számszerint mintegy 13.000 embert szabadságolják, köztük négyezret Melillából.

A krétai kérdés.

London, december 6. (Saját tudósítónktól.) A Daily Telegraph Krétába kiküldött tudósítója jelenti, hogy a krétaiak nem érik be a teljes autonómiával sem, mert ez az állapot közjogi holtponthoz, sőt visszaesést jelentene. Kréta népe mindenáron egyesülni akar Görögországgal és el van tökéltve, hogy képviselőket küld az új görög kamarába. Ettől a lépéstől Krétát sem a hatalmak, sem saját pártvezérei nem tarthatják vissza, de azzal is tisztában van a lakosság, hogy ha az egyesülés nem jön létre, akkor borzasztó vérontás lesz.

Közgazdasági táviratok.

A Suez-társaság igazgatója.

Páris, december 6. A Suez-csatorna-társaság Bonnet Edgar főtitkárát választotta igazgatóvá.

A román kereskedelmi szerződés.

Czernovitz, december 6. Weisskirchner kereskedelmi miniszter, valamint az állami és autonóm hatóságok fejeinek jelenlétében ma nyitották meg a kereskedelmi kamara új palotáját. A hczzá intézett üdvözlő beszédre válaszolva a kereskedelmi miniszter beszéde során kifejtette, hogy a Romániával való kereskedelmi szerződés megkötése nemsokára megtörténik; bár a birodalom legkezeletibb részén van, reméli, hogy hangja innen is elhallatszik Bécsbe és a képviselőket kötelelességükre fogja figyelmeztetni, a napi viszálykodások kiesinves okából a nagyobb gazdasági érdekeket szem előtt nem tévesztetni. A parlament kötelelessége, hogy tudatában multjának, a nagyfotosságu kereskedelmi szerződések kérdését megoldja.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		decz. 6.	decz. 5.	decz. 4.
Buza	helyben	124 $\frac{1}{2}$	124 $\frac{1}{2}$	124 $\frac{1}{2}$
	decemberre	117 $\frac{1}{2}$	117 $\frac{1}{4}$	117
Tengeri	májusra	114 $\frac{1}{8}$	112 $\frac{3}{8}$	113
	decemberre	68 $\frac{1}{2}$	68 $\frac{1}{2}$	69 $\frac{1}{4}$
Chicago.	májusra	69 $\frac{1}{2}$	69 $\frac{1}{8}$	69 $\frac{1}{8}$
	decemberre	107 $\frac{1}{2}$	105 $\frac{7}{8}$	106 $\frac{1}{4}$
Tengeri	májusra	107 $\frac{3}{8}$	105 $\frac{7}{8}$	105 $\frac{3}{4}$
	decemberre	58	—	58

Newyork, december 6. Gyapot Newyorkban, helyben 14.85 (14.85). Gyapot januárra 14.68 (14.68). Gyapot márciusra 15.04 (14.97). Gyapot New-Orleansban, helyben 14 $\frac{1}{16}$ (14 $\frac{1}{16}$). Petroleum Stand white Newyorkban 8.05 (8.05). Petroleum Stand white Philadelphiiában 8.35 (8.05). Petroleum Refined in Cases 10.45 (10.45). Petroleum Credit Blances at Oil City 1.48 (1.48). Zsir Western steam 13.85 (13.80). Zsir Rohe és Brothers 14.25 (14.30).

Chicago, december 6. Zsir decemberre 13.— (12.90). Zsir januárra 12.47 (12.32). Szalonna short clear 12.12 (12.12). Sertéshus januárra 21.40 (21.10).

Írókról, könyvekről.

— D'Annunzio. —

D'Annunzióról mindenki tud valamit, nehéz is róla újat mondani. Mégis úgy vagyunk vele, hogy mindig találunk benne valami újat, eredetit, följegyzésre méltót. Egyszer beszéltem vele. Akkoriban történt, amikor a Nave elkészült és D'Annunzio Fiuméba jött, hogy a Teatro Stabile di Roma igazgatójával a római előadást megbeszélje, a szereposztásról csevegjen és a Fiumében rendezett próbákat vezesse. Mert a Nave először magyar földön, a korona gyöngyében került színre, igaz, hogy nagyon zártkörű közönség előtt. A próbán a költőn kívül csak a fiumei színház impresszáriója és egy magyar ember, e sorok írója vett részt.

Másnap fölkerestem szállóbeli lakásán. Szobájában költői rend. Minden a helyén. A költő japán himzésű köntösben ült az asztalánál. Kezei fehér keztyű. Apró, vereses kecskeszakála gondosan ápol. Szemeivel ravaszul hunyorgatva hallgatta mentegetőzésemet. Azután rövidre rá megszólalt. Vékony tenor hangon, szavait taglalva s a kiejtésében és hangsúlyozásban valami toszkánait véltem fölfedezni. Persze mindenről beszélt, csak a darabjáról, a műveiről nem.

— Azelőtt nagyon is sokat árultam el a munkáimról, mielőtt napvilágot láttak. Némely darabom kéziratát még előadás előtt ismerte meg az újságok révén a közönség. És higye el, ez volt az oka annak, hogy némely darabomnak nem volt sikere.

Igy beszélt Gabriele. És a szavait oly meggyőződéssel, oly őszinteséggel hangsúlyozta, hogy lehetetlen volt kételkednem.

— Persze — mondtam. — Az ellenségek előre készülődtek, fegyverkeztek, csinálták a rossz hangulatot ...

A színházaknak a színpadi szerzőkkel sok a baja. Minden színpadi szerző született dramaturg és rendező. És a legjobb rendezőnek képzelet magát Gabriele D'Annunzio, ha az ő darabjairól van szó. Figyelme kiterjed a legparányibb dologra is. Ő jelöli meg, hogy a jelenésekben ki hol jöjjön színre. Ő állítja be — amint színpadi nyelven mondják — az egész darabot. Pontosan megrajzolja a jelenéseket, a díszletek elrendezését, a színpad beosztását, utasításokat ad a rendezőknek, a díszlettervezőknek és rajzolóknak és jaj annak a rendezőnek, aki utasításait nem tartja be. S ilyenkor izgatottan jár-kelel, dirigálja a művészeket, művésznöket. Egy-egy darab rendezése alkalmával a levelek egész garmadáját ontja. Ilyenkor nincs kézszerűsége, mint a színháznál, mint D'Annunzio. Az attorek és attricek vakon követik tanácsait, úgy készítetik jelmezeiket, amint azt az író előírja és az istenért sem térnének el az utasításoktól. Mert ha a darab megbukik, kész a baj. D'Annunzio van olyan legény, aki kész a társulatra kenni a szegényt, a gyalázatot. Az elmúlt nyáron az olasz irodalomnak majdnem gyászja lett. Meghalt D'Annunzio. Ez a jajszó hangzott végig az olasz regnon keresztül és az irodalom vagy még inkább D'Annunzio karátjai ontották a könyvéket. Aztán kiderült, hogy D'Annunzio él, virul és fűröszi a szakállát egy olasz tengeri fürdőben. No sza támadt öröm a D'Annunzio hívei táborában.

De honnan eréd a gyászos hír? — kérdesték mindenfelé és megkérdezték D'Annunziót is, aki ezután megoldotta a rejtélyt.

— Ugy történt a dolog — mondtotta a kecskeszakállú költő, hogy egy cigányasszony a mai napra jóslta meg a halálomat. És én el is készültem róla. Megcsináltam a végrendeletemet. Elvégeztem minden elvégzendőt s azután vártam árakoztam. Elmult az est, elkövetkezett az újszaka és én még mindig éltém és élek most is — mert amint látjátok, meg nem haltam ...

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: Kedd, december 7. Róm. kath. és prot.: Ambrus. — Görög-orosz: nov. 29. Kelemen p. — Zsidó: Kisz. 19. — A nap két reggel 7 óra 34 perczkor, nyugszik 4 óra 7 perczkor. — A hold két éjjel 1 óra 44 perczkor, nyugszik délután 1 óra 48 perczkor.

A közoktatási államtitkár fogad 12—2-ig.
A kereskedelmi államtitkár fogad d. u. 4 órakor.
A Petőfi Ház (erekllyemuzeum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva naponta, vasárnapokon is, 10—2-ig. Belépődíj 1 korona. — A Magyarok bejövetele, Peszty Árpád körképe a Városligeten. Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Műcsarnok téli tárlata. Nyitva 9—3-ig. Belépődíj 1 korona. — Olgyay-kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában. Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincs. — Műkiállítás az Uránia Kigyó-teri szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.
Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Múzeum régi-ségtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Karácsonyi vásár az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat helyiségében (IX. Ullői-ut 33—37. Iparművészeti Múzeum.) Belépődíj nincs. — A Történelmi Képcsarnok 10-től fél 2-ig. — A Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — A Ráth György Múzeum 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.
Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—4-ig. — Az Akadémia Könyvtára 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2-ig és 6—8-ig.

— Családi öröm a királyi házban. Lipót Szalvátor főherceg neje, Blanka főhercegnő Bécsben ma éjjel fiugyermeket szült. Ugy az anya, mint a gyermek kitünősen érzi magát.

— Stefánia hercegnő látogatása a klinikán. Lónyay Elemérné grófné Stefánia királyi hercegnő szombaton délután udvarhölgye, Gáger Anna báróné kíséretében meglátogatta Bársony János egyetemi tanár klinikáját. A királyi hercegnő egy óránál hosszabb ideig tartózkodott a klinikán. Bársony János, Temesváry Rezső és Lovrich József egyetemi tanárok kalauzolása mellett a királyi hercegnő megtekintette az intézetet és több gyermekágyas anyát megszólított.

— Vilmos császár kitüntet. Vilmos német császár az I. oszt. Vörös sas-renddel tüntette ki Mahmud Sefket pasát, a török hadsereg főparancsnokát.

— Magyar nemesség. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király Dell'Adami Géza nyugalmazott ellentengernagynak s törvényes utódjainak magyar nemességük épségben tartása mellett, a „tarczali“ előnevet díjmentesen adományozta.

— Návay Lajos megbetegedett. Návay Lajos, a képviselőház alelnöke, torokgyulladásban pénteken megbetegedett, Návay Lajos állapotában szombaton rosszabbodás állott be, minthogy láz jelei mutatkoztak. Az orvosok a betegnek feltétlen nyugalmat ajánlottak és így Návay alelnöknek le kellett mondania bécsi utazásáról. Návay Lajos Makón Návay Tamás főispán házában fekszik beteg. Ma, hétfőn délelőtt enyhe javulás állott be állapotában és az orvosok remélik, hogy a beteg egy héten belül fölgyül.

— Elek Pálné felolvasása. A Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége iparvédelmi szakosztálya munkásságának fokozására és terjesztésére a hazai ipar ismeretése és pártolása érdekében előadás-sorozatot rendez. Az első előadó az említett szövetség iparvédelmi szakosztályának elnöke: Elek Pálné, aki „A magyar nő hivatása az iparpártolás tere” címmel december 10-ikén pénteken, délután öt órakor felolvasást tart az Újvárosi közgyűlési termében (Váci-utca 62.) Elsőrangú közgazdasági fontossággal bíró kérdésszól van szó s ezért a nevezett szövetség felkéri nemcsak tagjait, de minden magyar asszonyt is, jöjjenek el minál számokban a pénteken tartandó felolvasásra.

— Apponyi disz doktorsága. A hivatalos lap mai száma jelenti a következőket: Q császári és apostoli királyi felsége 1909. évi november 9-én kelt legfelső elhatározásával a magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a budapesti tudományegyetem gróf Apponyi Albertet, az orvosi tudományok körül szerzett érdemei elismeréséül, tisztelettel orvosdoktorrá avathassa s neki a doktori oklevelet kiszolgáltathassa.

— Új kereskedelmi tanácsos. A kereskedelemügyi miniszter Neszmély Lajost, a Kancser-féle ölm- és ónarugyár igazgatóját, a magyar áruforgalmi statisztikai állandó értékmegállapító bizottság tagjává kinevezte.

— Jubiláló főbányatanácsos. Eperjesen Kremnitzky Amand főbányatanácsos, m. kir. főbányahivatali főnök most ünnepelte 35 éves szolgálati jubileumát. A jubilánst a bányahivatal és az erdőhivatal tisztviselői ovációban részvettették.

— A császár fél. Egy boroszlói anarchista lap közlése szerint a Vilmos császárnak Kopp dr. bíboros érseknél tett látogatása előtt a városban bejelentetlenül lakó Novak anarchistánál hétfőn hajnalban megjelent öt rendőr és az ágyban fekvő embert hiányos öltözetben a rendőrség börtönébe vitte. Novakot a császár elutazásáig fogva tartották. A házkutatás alkalmával talált revolvert a rendőrség elkobozta. A letartóztatás okául a rendőrség azt adja elő, hogy Novakot a müncheni bombamerényletben részességgel gyanúsították.

— Amerikai tudós a budapesti egyetemen. A budapesti egyetem orvoscara december 1-én tartott ülésén elhatározta, hogy dr. Loeb Jacquesnak, a híres amerikai biológusnak a budapesti egyetemre való meghívása érdekében javaslatot terjeszt be a közoktatásiügyi kormánynak s most már csak a miniszter döntésétől függ, hogy a híres és zseniális tudós meghívásával a budapesti egyetem egyszerre a világtudomány központjába kerüljön.

A nemrég lefolyt nemzetközi orvoskongresszuson személyesen volt alkalmunk a magyar tudományos világnak megismerkedni Loebbel. Már hónapokkal előbb ismételtén hozzánk hatott az érdekes hír, hogy az amerikai biológus a mesterséges nemzés irányában folytat kísérleteket és hogy ezek a kísérletek szenzációs eredménnyel jártak. Loeb tengeri sün petéin folytatta kísérleteit. Ezek a peték napokon át tarthatók el tengeri vízben. Loeb kísérleteinél az az érdekes, hogy nem spermával eszközölte azokat, hanem kalium mangannal és egyéb sókkal. Sikert is neki a kémiai uton megtermékenyített petéből élő lényeket létrehozni. 1905-ben Loeb egy oly módszert talált fel, amelynek segítségével a megtermékenyítő hártya képződését látszólag a pete sérülése nélkül is sikerült mesterségesen előidézni. A petét ugyanis két perezig tengeri víz és zsíros savak keverékében tartja. Ezzel már előáll a hártya képződés. Ezután hipertomkin oldattal kezelte a petét s megtermékenyítette. Ezzel lelebbentette a pete formatív ingerlésének titkos folyamatát. Amikor mindezt Loeb a budapesti orvoskongresszuson bemutatta, azzal fejezte be előadását, hogy mindaddig kísérleteivel csak erre a pozitív eredményre jutott, anélkül azonban, hogy maga is sejtene, milyen nyereséggel fog járni felfedezése a pathológiára. Egy pillanattal sem kételkedünk abban, hogy a magyar kormány minden áldozatot meghoz a tudományok, hogy a kísérleti biológia öse, az élő anyag kémiaiáinak ez a tudósa hozzánk kerüljön s ezzel egy csapással világhírűvé tegye a budapesti egyetemet. Hogy mily nyeresége volna tudományunk életünknek Loeb meghívása a budapesti egyetemre, bizonyítja a világ leghíresebb biológusának, Ostwald, Arrhenius és Bashford tanároknak levelei Korányi Frigyeshez, amelyekben Loeböt úgy tüntetik fel, mint uttörőt a tudományos kutatásban és mint a világ egyik legjelentősebb tudósát.

— Jubiláló tanárok. Halmy Gyula a fogarasi állami főgimnáziumi tanára most ünnepelte 25 éves tanári működésének évfordulóját. Különös érdeme: a nemzetiségi vidékek magyarságáért folytatott küzdelem. Számos vidék és fővárosi lapban dolgozott, maga is alapított helyi orgánumokat s emellett komoly irodalmi tanulmányokat is adott ki. Megírta „Verseghy Ferencz életét és munkáit“, a Tompa-irodalmat számos új adattal gazdagította s jelenleg is egy új irányu Poetikán dolgozik. Sokoldalú munkásságát általános szeretet és nagyrabecsülés honorálja és remélhetőleg az illetékes körök is észre fogják venni kiváló érdemeit.

A hétfalusi tanító-testület jelenlegi elnökét, Tóth András tatrangi állami elemi iskola igazgatótanítóját ünnepelte a napokban tanítói működésének 25 éves évfordulója alkalmából. Az ünnepség az iskola egyik feldiszipított termében folyt le, hol Pintér Gábor tanfelügyelő és Szórády Lajos ev. lelkész üdvözölték a jubilánst. Pintér tanfelügyelő a járáskör tanítósa névében egy arany pecsétgyűrűt nyújtott át Tóthnak, akit az egész község és a környékbeli tanítótestületek szeretettel vettek körül.

— Akinek király a barátja. Az olasz király Lajos abruzzói herceget a velencei arsenal parancsnokává nevezte ki. A herceg január elsején foglalja el új állását és ennek következtében állandó lakását Velencébe teszi át.

— Kedvezményes telefon. Mint a Reichsanzeiger jelenti, a német-osztrák telefonforgalomban ezentúl az éjjeli beszélgetések kedvezményes tarifa szerint történhetnek.

— Az Újságírók betegsegítő pénztára. A Budapesti Újságírók Egyesületének az a nemes törekvése, hogy megalkossa az újságírók betegsegítő pénztárát, nem sokára a megvalósulás stádiumába lép. Az egyesület választmányja ma délután tartott ülésében behatóan foglalkozott a létesítendő betegsegítő pénztár alapszabálytervezetével.

A tanácskozást Herczeg Ferencz elnök vezette aki megnyitójában rámutatott arra, hogy az újságírók betegsegítő pénztárának megalakítása immár biztosítva van, mert a két legfontosabb feltétel: a napilapok kiadóinak hozzájárulása és a szükséges tartalékalap létesítése, teljesült. Hogy ez sikerült, elsősorban Singer Zsigmond főszerkesztő buzgó munkálkodásának köszönhető. Az ő érdeme, hogy az új intézmény ilyen kedvező auspiciumban melettt indulhat meg. Tanuja volt annak, hogy Singer Zsigmond mily buzgalmat és önfeláldozást fejtett ki az ügy érdekében. Ezt csak azért említi meg, mert meggyőződése, hogy a betegsegítő pénztár munkáját csak úgy folytathatja eredményesen, ha sikerül Singer Zsigmond nagy munkacerejét és az újságírói érdekek iránt való meleg rokonérzését az intézmény részére továbbra is biztosítani.

Bródy Lajos dr. alelnök a választmány nevében meleg köszönetet mondott Singer Zsigmondnak önfeláldozó munkásságáért. Azt az indítványt terjesztette elő, hogy a választmány kérje fel Singer Zsigmondot, álljon élére a létesítendő betegsegítő pénztárnak és agilitásával, nagy munkacerejével vigye sikerre az intézményt.

Singer Zsigmond megköszönte az elismerő szavakat. Megjegyezte azonban, hogy a munkából az elnök vele egyenlő részt vett ki. Bródy Lajos dr. elismerését köszönettel fogadja. Kijelenti, hogy a hozzá intézett felszólításnak csak rövid és szoros meghatározott időre tehet eleget. Csupán azt ígérheti meg, hogy a betegsegítő pénztár első lépéseit fogja irányítani. Továbbmenő ígéretet nagy elfoglaltsága miatt nem tehet. De hogy a betegpénztár sikeres működésében megszakítás ne következzen be, ajánlja, hogy a betegpénztár ügyvezető igazgatói állás elvállalására az egyesület Deutsch Antalt kérje fel, aki kívül állva a szoros szerkesztőségi kötelezések, minden feszélyezés nélkül az egyetemes újságírók érdekeinek szentelheti kiváló tehetségét. A betegsegítő pénztár létesítése, folytatta Singer Zsigmond, mint elnök mondta, két feltételtől függ: a tartalékalap megteremtésétől, amelyre ő is nagy sulyt helyez és a lapkiadók hozzájárulásának biztosításától, ami talán fontosabb, mint az alap megszerzése, mert ennek szociális tekintetben is nagy jelentősége van. Tudtával ez az első eset, hogy az összes lapkiadók, akikhez fordultak, fenntartás nélkül kijelentették, hogy szívesen vállalják a súlyos áldozatot szellemi munkáikért. Bejelentette ezután, hogy a tartalékalapra az elnökkel együtt 27 ezer koronát sikerült gyűjteni és az erről szóló takarékpénztári könyvet ezennel átnyújtja az elnöknek. (Lekes éljenzés.) Ezenkívül többen ígértet tettek, hogy az alap gyarapításához adományaikkal hozzájárulnak, úgy hogy a betegsegítő pénztár alapja a legszerűsebb számítás szerint 35 ezer koronára tehető. Indítványozta, hogy az adakozóknak a betegsegítő pénztár megalakulása után az elnökség az újságírók halál-köszönetét tolmácsolja. Végül tudatta a választmányal, hogy a lapkiadók, akikhez fordult, a legnagyobb készséggel ígérték meg hozzájárulásukat. A rendkívül érdekes és nagy figyelemmel hallgatott előterjesztés után általános vita indult meg a betegsegítő pénztár alapszabálytervezetéről. A vitában résztvettek: Márkus Miksa, Singer Zsigmond, dr. Pályi Ede, dr. Ágai Béla, Purjesz Lajos, dr. Schiller Henrik és az elnök. A felszólalók nagy elismeréssel nyilatkoztak a létesítendő új intézményről. A választmány az alapszabálytervezetet általánosságban elfogadta és a részletek tárgyalását a szerdán délután 3 órákor tartandó ülésben kezdi meg.

— Kegyes alapítvány. A közelebb Zágomban elhalt Szörcegy Vinczén született Czirjék Klára birtokosnő 80,000 korona értékű vagyonát az erdélyi református egyházkerületnek hagyta, azzal a kikötéssel, hogy abból Zágomban árva-szeretotházat építsenek.

— Alfonz király beteg. Alfonz spanyol király komolyan beteg. Az orrában támadt daganat és fülének gennyedése orvosi műtétet tesznek szükségessé. Mult héten Madridban volt Mure bordeauxi tanár, aki megerősítette a betegség rendkívüli komolyságát. Mure kijelentette, hogy a műtétet csak bordeauxi klinikáján végezheti s kijelentette, hogy nem tudja megmondani, mennyi ideig fog a betegség tartani. Mure véleményét több madridi híres orvos is megerősítette. Madridban a király betegségének híre nagy nyugtalanságot kelt, de hivatalosan mégis titkolják a valóságot. Párisi politikai körökben azt hiszik, hogy a Gil Blas híre nagyon tuzos. Egy másik madridi táviratunk szerint az orvosok fülgyulladásnak mondják a király betegségét s azt hiszik, hogy a műtétet már legközelebb végrehajtják. Egy spanyol speciálista hajlandónak nyilatkozott a műtét végzésére, de valószínű, hogy a király a műtét végett külföldre fog utazni.

— Új amerikai nagykövet Bécsben. Megirtuk, hogy Francis, a távozó bécsi amerikai nagykövet utódjául Kerens Richard dugszdag st.-louisi bányatulajdonos van kiszemelve. Ez a hír nem hoz meglepetést, mert előrelátható volt Kerens kinevezése. Kerens irlandi származású, katolikus ember és jelenleg 68 esztendő. Fialat korában került Amerikába, ahol belépve a szövetségi hadseregbe, 1861-től 1865-ig végigküzdötte a háborút. A 1865-ös év után Kerens Arkansasba, majd később St.-Louisba ment lakni, oleső pénzen óriási területeket vásárolt össze, amelyeket aztán óriási ártért adott el a vasutársaságoknak; azonfelül ő maga is épített vasutakat és így hatalmas vagyont szerzett, amelyet az is szaporított, hogy nagyértékű ércbányákat is fedezett fel. Kerens jelenlegi vagyonát 30 millió dollárra, vagyis százötven millió koronára becsülik. A kilencvenes évek óta Kerens politikával is foglalkozik. A köztársasági párthoz csatlakozott s több ízben szenátorjelölt is volt, de megválasztását nem tudta kertsztülvinni. A legutóbbi elnökválasztásán erősen korteskedett Taft mellett és ezért a szolgálataért most a bécsi nagyköveti állást kapja jutalmul. Kerens Taft megválasztása után azonnal várta kinevezését, de kinevezése a kongresszus sok tagjánál ellenzésre talált; sokan ugyanis azon a nézeten voltak, hogy Kerens anyagilag tulságosan feltűnően támogatta Taft megválasztását. Taft közbelépése azonban megszüntette az ellenállást és így Kerens, miután Bécsben hozzájárultak kinevezéséhez, a jövő évben el fogja foglalni állását.

— Arcübasew üldözése. Arcübasew, a „Szandin“ szerzője ellen az orosz államügyészség büntető eljárást indított, amire egy új munkája, a „Falu“ szolgáltatott alkalmat. Arcübasew ebben a művében a paraszizmogalmaknak a dragonyosok által való elnyomását ecseteli és az orosz katonák vadságát ostorozza. Munkájában hatósági személyeket is szerepeltet, akiknek jogi tájékozatlansága akkora, hogy jó és rossz között nem tudnak különbséget tenni. Arcübasew ellen a 129. szakasz értelmében indítanak eljárást és a bűnösség beigazolása esetén három esztendői várfogság lesz a büntetése.

— Lipót spekulál. A Patria közli, hogy Lipót belga király Párisban spekulációra nagy kiterjedésű telkeket vásárolt össze. Különösen Auteuilben szerzi meg a telkeket, ahol most fogják lebontani az erődítmények falait.

A Lipót belga király lemondásáról és lemondatásáról szóló hírek nem valók, bár tagadhatatlan, hogy az ismert oknál fogva a belga lakosság széles rétegeiben nagy az elégedetlenség a király ellen. Lipót király különben most beteg és az orvostanár, aki kezeli, megtiltotta neki, hogy lakását elhagyja. A király régi lábujja kiujult és nagy fájdalmakat okoz. A király környezete a király által legutóbb alakított részvénytársaságra vonatkozólag kijelenti egy párisi lapban, hogy ennek és egyéb intézkedéseinek egyáltalán nem az a célja, hogy leányai valamelyikét az örökségtől megfosssa. A király, mint egy magasállású belga személyiség kijelenti, három leánya számára 50-60 millió frank értékű vagyont biztosított, de megfelelő intézkedésekkel gondoskodni fog arról, hogy azok a személyek, akik Lujza hercegnőt körülveszik, őt ennek a vagyonnak reá eső részétől meg ne foszthassák.

— Hajókatasztrófák. A hajókatasztrófák alkalmával, amelyek az utóbbi napok viharai közt angol vizeken történtek, eddigi jelentések szerint hetvenöt emberélet veszett el.

— **Főúri vadászat.** Ritka sikerült vadászat volt pénteken és szombaton gróf Szápáry Pál sorok-ujfalui birtokán. A vadászatot résztvettek: Gróf Goluchovszky Aegnor, volt külügyminiszter, gróf Erdődy Sándor és neje, Karácsonyi Manóczy grófnő, gróf Draskovich Pál, gróf Przesiecki István, Bárczy István polgármester és Fráter Loránd a dal-költő huszárkapitány. Terítkekre került 3783 fácán, 1438 nyul, 3 erdei szalonka és egy ritka példányú füles bagoly. Vadászat után a házigazda fényes mulatságot rendezett vendégei tiszteletére.

— **Lóczy Lajos tanulmányutja.** Dr. Lóczy Lajos egyetemi tanár, a M. Kir. Földtani Intézet igazgatója, a magyar kormány megbízásából külföldi tanulmányutja ment. A múlt hó 16-án résztvett a Londonban tartott nemzetközi térképészeti kongresszuson, ahol a magyar helységnevek szabatos írásmódja érdekében erősen állást foglalt. A kongresszus lezajlása után dr. Lóczy Edinburghba ment, ahol Murray angol tudós vendégszeretetének részese volt. Murray, a hírneves Challenger-expedíciónak egyik vezetője volt, aki a csendes-óceáni kutatásokban gyűjtött anyag számára külön palotát építtetett, s a tudományos intézetet ma is a maga erejéből tartja fenn. Jelenleg valamennyi tengeri expedíció fennépróbatáit Murray intézetébe küldik, ahol asszisztensei segédkezésével a gazdag tudós maga végzi a vizsgálatokat. Lóczy tanár Murray és Geyka tudósokkal napokon át folytatott tudományos vitáit közzé teszi. Edinburghból visszajövet Yorkban is kiszállt a magyar tudós, hogy az ott lakó Anderson vulkanológussal találkozzék, akit még vezüvi kutatásainak idejéből ismer. A kontinensra érkezve, Amsterdamban állapodott meg s itt Dubois nagyírú hollandus geológust kereste fel. Majd Göttingen át Berlinbe utazott, ahol jelenleg is tartózkodik. Berlinben dr. Lóczy egy hetet fog tölteni a német geológiai intézet tanulmányozása végett. Lóczy tanár valószínűleg a hét végén érkezik Budapestre s átveszi hivatalának, a M. Kir. Földtani Intézetnek vezetését, ami távolléte alatt Igloi Szontagh Tamás kir. tanácsos, aligazgató lát el.

— **Rákóczi emléke.** Szatmármegyében Felsőbánya szab. kir. bányaváros minden évben hivatalos ünnepet szentel Rákóczi emlékezetének. A mostani harmadik ünnepet a Koronaszálló nagytermében előkelő városi közönség jelenlétében Farkas Jenő polgármester beszéddel nyitotta meg. Révay Károly, a nagybányai Teleki-társaság elnöke alkalmi költeményét adta elő. Ferenczy János szatmári lapszerkesztő a fejedelem külügyi politikáját és gróf Beresényi Miklós szereplését ismertette. Révész János nagybányai ev. lelkész kurucz-dalokat énekelt. Műsor után a város bankettet adott.

— **Uralkodók szereiméről.** Már hírül adtuk, hogy Jeanne Granier francia színésznő érdekes előadást tartott Németország oszárja előtt a szereiméről. Az előadás szenzációsabb részletei csak most szivárogtak ki. A színésznő szerint egy trónörökösből csak egy lesz jó uralkodó, ha mielőtt megismerje összes formáiban a szerelem művészetét. Szerinte mindazon ismeretek közül, amelyeket egy uralkodónak tudnia kellene, az emberi szív megismerése a legnehezebb, és talán a legfontosabb is. Ha az ember egy hatalmas birodalmat akar kormányozni, nem kell-e legelőször abban az egyesek szenvedélyeinek rugóit ismerni? És ha valaki az embereket akarja megismerni, legelőször az asszonyokkal kell érintkezésbe lépnie. A francia színésznőnek egyik legfőbb kötelessége, hogy a királyoknak lelkét adjanak a szerelemből, amihez — szent igaz — mesésen értenek. Ha egy uralkodó meg akar tanulni hódítani, akkor először a legnehezebbjén kell kezdenie: meg kell hódítania egy francia színésznő szívét. A bátor „coiffeur” nagy fetszést aratott. Mikor mesekőrá valaki közeledtet hozza s valamit a füjébe suttogott, Jeanne Granier mosolyogva válaszolta:

— **Merci!** De ha valaki ilyen nyíltan beszél róla, akkor már nem üzi tovább művészetét.

— **A nagyváradi tifusz.** Frank Ödön közegészségügyi főfelügyelő ma Nagyváradra érkezett. Frank főfelügyelő Möriz Ernő megyei főorvossal, Farkasházy Zsigmond országos képviselővel és a földművelésügyi minisztérium kiküldöttjével a megye inszultált községsége utazik, hogy tapasztalati alapján előterjesztést tegyen a járványoktól fertőzött lakosság állami segítésére iránt.

— **Gruits tábornok Fiumében.** Több lap azt a hírt közölte, hogy Gruits tábornok, az államtanács elnöke titkos politikai ügyek elintézésére végett Fiuméba utazott. Ezzel szemben illetékes helyről azt közlik, hogy ez a hír teljesen alaptalan. Gruits tábornok ugyanis betegség miatt három havi szabadságot kapott és legelőször Abbáziába utazott volt.

— **A levegő meghódítása.** Bleriot repülőgépe szombaton megérkezett Lugosra és azt a városi színházban külön e célra készült emelvényen helyezték el. A közönség három napon át tekintheti meg a gépet. — A francia hadügyminisztérium több hónap óta különböző repülőgépekkel tett kísérletek alapján a következő konklúzióra jutott: Aeroplánok immár támadó fegyvernek tekinthetők. Aeroplánok igénybevételével lövedékeket lehet hajtani. A jövőbeli háborúkban ezt fel lehet használni a mai gyorstüzelő ágyúk szerepének betöltésére. Az „Eclair” szerint Brun hadügyminiszter a kamarában és szenátusban hozzá intézett kérdésekre ebben az értelemben fog válaszolni. Híre jár továbbá, hogy Gerardille műszaki kapitány, Wilbour Wright tanítványa van kizemelve arra, hogy műszaki tiszteket képezzen ki az aviatikában. — Bécsben a katonai kincstár az osztrák motoros léghajó-építő társaságnál második kormányozható léghajót rendelt, amelyet a Lebaudy-féle típus szerint fognak építeni és térfogata 3700 köbméter lesz. — Legközelebb érdekes kísérleteket fog végezni Budapestben egy új magyar aviatikus: dr. Zsélyi Aladár. Dr. Zsélyi saját tervei szerint készülő Voisin-rendszerű gépe a napokban érkezik meg a fővárosba. — A budapesti műgyetemi hallgatók körében mozgalom indult meg olyan irányban, hogy a budapesti műgyetemen is állítsanak aviatikának tanszéket. A teendők megbeszélése végett e hó 29-én, szerdán délelőtt 10 órakor a műgyetem nagytermében nagygyűlés lesz. A gyűlésre a mozgalom előkészítői minél több résztvevőt igyekeznek biztosítani, mert utána küldöttségileg mennek a műgyetem rektorához és kérik fogják, hogy az egyetemi tanács tegyen lépéseket a budapesti műgyetemen aviatikai tanszék felállítására ügyében. — Nizzában Fernandez léghajós ma felszállt és 500 méternyi magasságig emelkedett. Motorja hirtelen felrobbant, Fernandez lezuhant a földre és meghalt.

Fernandez léghajós halálos balesete a braguei sáskágon történt Antibes közelében. Három kísérlet után sikerült 25 méternyre és nem 500 méternyre, mint tévesen jelentették, felemelkednie, amidőn egy forduláskor az aeroplán felborult és a földre zuhant. A léghajós a motor alá került és szörnyethalt.

— **Megszáfolják a baltimórei tüzvész.** A Wolf-ügyüség a baltimórei állítólagos tüzvész ügyében newyorki tudósítójához intézett táviratára a következő választ kapta:

„Newyork. Tegnapelőtti baltimórei tűzjelentésként. Senki sem sebesült meg, senki sem hiányzik. A tüzkár mintegy 300.000 dollár.”

Azt hiszik, hogy a riasztó hír a biztosító társaságok érdekeltségének lörczemanővere volt.

— **Munkásszerencsétlenség.** Kassán ma délelőtt négy munkás egy hatalmas súly, körülbelül másfél méter átmérőjű kábeltekercset szállított egy négyberekű taligán. Az egyik gödrös utazán a kocsi megbillent és a kábeltekercs a kocsi oldalán haladó Bieskey Imre munkásra zuhant és annak mellét teljesen összezúzta, míg a sodrony végei Bieskeynek mindkét szemét kiszúrták. Bieskeyt haldokolva szállították a kórházba.

— **Elpusztult gőzhajó.** Az Ellen Vannin gőzről, amely Liverpool és a Mann-sziget között a személyforgalmat ellátja, nem érkezett hír. A hajó mentő-öveit és postaszállítványát Liverpool közelében találták meg. Azt hiszik, hogy a hajót a mersey-i szikla felé sodorta a vihar, ahol összezúzódott és elmerült. A hajón tizenkét utas és huszonöt főnyi legénység volt, akik alighanem mind életüket veszítették.

— **Sirocco Fiumében.** Az utóbbi napokban nagy szélvihar dühöngött Fiume tengerpartján és különösen tegnap oly erős volt a sirocco, hogy a Póluba induló Sen Hadi nevű jacht kénytelen volt visszatérni a kikötőbe.

— **A pokolgépes százados.** Junga Sebő százados, a pokolgépes merénylőt, tegnap este Budapestről, ahol elmebeli állapotának megfigyelésére végett volt, a gyorsvonattal Székesfehérvárra szállították. Junga Sebőt két katonatiszt kísérte. A vasútállomáson egyszerre híre ment, hogy Junga Sebő érkezett a városba s csakhamar nagyobb kiváncsi csoport verődött össze látására. A három tiszt ezért külön kijáraton hagyta el az épületet, majd az állomás előtt kétfogatu bérkocsiba szállt s a kerületi fogházhoz hajtott. A fogházőr, átvéve a foglyot, a tisztek számára az emeleten tartott czellába kísérte. Junga Sebő beismerő vallomást tett, az orvosok is megállapították, hogy elmebeli állapota normális, azért eslekedtetett bünténynek minősítették. A pokolgépben egy nő fényképet találtak, amely a kerületi parancsnok ságnál van. Junga ügyöt a jövő héten tárgyalják. A tárgyalás előreláthatólag négy-öt napig tart.

— **Diák népgyűlés Kecskeméten.** Vasárnap délután ifjúsági nagygyűlés volt Kecskeméten a református főgimnázium tornatermében. Az akadémia részéről dr. Szigethy Lehel egyetemi magántanár jelent meg, az országos diákszövetséget Pivny Aladár központi vezető képviselte. Révész László elnöki megnyitójában szólott a pécsi országos diákkongresszus eseményeiről és megindokolta, miért foglalt állást az országos diákszövetség mellett. Az ellenkező törekvések — mondta — személyi motívumokból eredtek. Ifj. Szabó Lajos indítványára az elnök jelentését egyhangu lelkesedéssel tudomásul vették. A központ nevében Pivny Aladár köszönte meg a kecskeméti ifjúság bizalmát. Megelőző este, szombaton a jogászfifjúság sikerült estélyt rendezett. A műsoron több zenés szám is szerepelt. Előadás után reggelig táncoltak. Itt jelentjük, hogy a kecskeméti ifjúság körében lelkes mozgalom indult meg aziránt, hogy a város is csatlakozzék a Sorompó iparpártoló akciójához. Vasárnap alakították meg a helyi szervezettel a kecskeméti jogakadémiai és középiskolák ifjúságának élénk részvételével. A nagygyűlésről Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert miniszterek táviratban üdvözölték.

— **A Ferrer-pör revíziója.** A kivégzett Ferrer barátai s elvtársai kérik fogják pörének revízióját. A revíziós kérelmet a következőkre alapítják: Ferrernek tulajdonitanak két proklamációt, amely állítólag Ferrer lakásán találtak a házkutatás alkalmával, amelyen azonban sem Ferrer, sem hozzátartozói nem voltak jelen, holott a törvény előírja ezeknek a jelenlétét. A proklamációkat a házkutatás alkalmával csempészték Ferrer lakására, amit bizonyít egy elbocsátott rendőrügynök vallomása, akit éppen azért becsátottak el, mert vonakodott odacsempészni Ferrer holmija közé kompromittáló iratokat. Az is törvénytörtés volt, hogy a hadbíró-ság vonakodott kihallgatni Ferrer külföldi tanuit, akikkel azt akarta bizonyítani, hogy az ő tanai nem államellenesek és anarchisztikusak. Nem akarták az eljárás során meghallgatni Ferrer mentőtanuit. A revízió az is célja, hogy megakadályozzák vagyonnának konfiskációját. Ez a vagyonekbezés is még az inkvizíció idejéből maradt fenn. Az elkövetett vagyoni bíró-ság ítélete szerint első sorban arra szolgál, hogy abból kárpótolják azokat a szerzeteseket s apácákat, akiknek kolostoraikat felgyújtották a barcellonai lázadás alkalmával.

Párisból jelentik még: Ferrer barátja, Soledad Villafrancából Madridba utazott Ferrer végrendeleti végrehajtójával együtt és a kivégzett reformátor sógoránál, hogy készkölzölje a pör revízióját. Soledad asszony bőséges anyagot gyűjtött össze a revízió érdekében és nemcsak forradalmi szocialista lapok támogatják tervét, de a legelőkelőbb szabadelvű polgári lapok is, csak a hadsereg tisztikarában van ellene nagy felháborodás. Soledad beszéli, hogy egyes vidéki helyőrségek tisztjei ostromra készülnek ama lapok szerkesztőiségei ellen, amelyek a revízió mellett irnak.

— **Vidéki kiállítások.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek, mint az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat elnökének, Semsey Boldizsár, Sárosvármegye főispánjának intézett levele szerint a társulat 1910-ben Eperjesen, Kassán, S.-A.-Ujhelyen, Debreczenben, Miskolcon, Egerben és Gyöngyösön képzőművészeti kiállítást rendez. A kiállítás vezetésével újból Balogh Bertalant bízták meg, aki 1906-ban már Eperjesen a társulat kiállítását oly nagy sikerrel rendezte.

— Főuri estély. Báró Dániel Ernő és neje a Muzeum-körúti palotájukban dejeuner-t rendeztek, amelyen résztvettek: József főherceg és Augusztina főhercegnő, Stefánia főhercegnő, gróf Lónyay Elemér, Gagern és Majthényi bárónék udvarlölgyök, gróf Lónyay Gábor és neje, Roskoványi szolgálattelvő kamarás, báró Dániel Tibor orsz. képviselő és neje, báró Dániel Elemér.

— Tisztjeink Szerajevóban. Szerajevóból jelentik: Az osztrák-magyar közös hadsereg öt tisztje Plevljébe érkezett fölkeresni a közös hadsereg egykori katonái temetőjét. A török tisztikar nagy szíveséggel vendégelte meg a tisztokat.

— A belügyminiszter a magyar háziiparért. A belügyminiszter a magyar háziipar érdekében a következő körrendeletet bocsátotta ki:

„Szönyegek, függönyök, terítők, hasonló berendezési cikkek beszerzésénél az Országos Magyar Háziipari Szövetségnek ajánlattételre való felhívása. (Valamennyi törvényhatóságnak.) A magyar háziipar szönyeg, függönyök, terítők s több hasonló berendezési cikk tekintetében számos olyan gyártmányt állít elő, amelyek amellett, hogy minőség dolgában bármely más gyártmánnyal kiállják a versenyt, a középületek oly helyiségeinek, melyek némi díszszel rendeztetnek be, bizonyos nemzeti jelleget kölcsönözhetnek. Arra való tekintettel, hogy ezen a téren a magyar fonalas háziiparnak új értékesítési alkalom szerzésessék: a Közszállítási szabályrendelet 8. szakaszának 11. pontja alapján felhívom a czímet, hogy a jövőben eszközözendő új építkezéseknél minden oly esetben, midőn egyes helyiségeket bizonyos díszszel kívánunk ellátni, az Országos Magyar Háziipari Szövetséget (Budapest, IV., Károlykörút 10.) is ajánlattételre szólítsa fel; (csak a vármegyei törvényhatóságoknak) illetőleg a hatósága alá tartozó rendezett tanácsú városokat és községeket a nevezett ajánlattételre leendő felezőtitására utasítsa.

— Fortis temetése. Tegnap temették Rómában Fortis volt miniszterelnököt. A királyt Brusatti tábornok képviselte. A temetésen részt vettek még Tittoni külügyminiszter és a kormány több tagja, a szenátus és a kamara elnökei, sok szenátor és képviselő, a hatóságok képviselői, számos előkelőség és az összes egyesületek. Az esős időjárás dacára azokon az utcákon, melyeken a menet áthaladt, nagy közönség gyűlt egybe.

— Tanítók háza. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a sárosvármegyei általános tanítóegyesület által Eperjesen létesítendő tanítók-háza czéljaira 1910. évtől kezdve évi 2000 korona állami támogatást engedélyezett és az internátus vezetésére állami költségén egy állami tanítót rendelt ki gondnokul.

— A brennbergi bányászsztrájk véget ért. A brennbergi szénbányász munkások nyolcz hétig tartó sztrájkja véget ért. A munkások kénytelenek voltak a harczt beszüntetni anélkül, hogy a kívánt eredményt elérték volna. Mintegy négy száz munkás hétfőn reggel újra leszállt a tárnába, 103 azonban elhatározta, hogy elhagyja az országot. Ezek közül nyolczvan szerdán este Maerisch-Osztrauba, a többi pedig pénteken a Ruhr-vidékre utaznak.

— A fővárosi fogyasztóközönség népgyűlése. Budapest VIII. kerületének munkássága nyilvános népgyűlésre hívta össze a kerület fogyasztóközönségét az élelmiszer-üzsera ügyében. A gyűlést a Baross-utcai Schering-féle vendéglőben tartották meg s a munkásokon kívül nagy tömegben jelent meg a polgárság is.

A napirendet Tészársz Károly fejtegette, aki adatokkal felszerelt beszédében kimutatta annak tarthatatlanságát, hogy a nagy drágaságot a munkás-mozgalom okozta. Ezzel szemben bebizonyította, hogy a nagy drágaságot azok a különféle kartekek okozták, amelyek minden elfogadható megokolás nélkül fölemelték a nyersanyag árát. A mindenrendű üzsera ellen a fogyasztás megszerzését ajánlotta, ami az egyetlen mód arra, hogy a mai tarthatatlan helyzet megjavuljon. Néhány felszólalás után a gyűlés véget ért.

— Abdul Aziz hagyatéka. Párisban tegnap kezdődött meg Abdul Aziz hagyatékának árverése. Olyan nagy volt a csődület, hogy rendőrség vonult ki a tolongás megakadályozására. A vagyontérő ékszerek üvegszekrényekben voltak közszemlére téve és a közönség között detektívek keveredtek el a drágaságok őrzésére.

— Nászajándékok, jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterelő, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerzethetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Hol van Cook? Cook titkára a kopenhágai Politiken szerkesztőségéhez Withney-beyből vasárnap délután dróttalan táviratozás útján telegrammot küldött, amely a következőket tartalmazza: Az összes okmányokat magammal hozom. Nem mondhatom meg, hogy hol van ezidőszent Cook. Addig nem fog a nyilvánosság előtt mutatkozni, míg a kopenhágai egyetem meg nem vizsgálta bizonyítékait. Hajom kedden este érkezik Kopenhágába. — Plymouthból táviratozzák: Cook Európába érkezett. Azt hiszik, hogy a kontinensre készül.

— Emlékoszlop a „Cognac“ léghajó áldozatainak. A „Figyelő“ jelenti: A kolmári s berlini léghajó együttesen emlékoszlopot fognak emelni a Fiume melletti Krasiczában a „Cognac“ léghajóval szerencsétlenül járt dr. Brinkmann és Francke léghajósok emlékezetére.

— Hir Andrééről. Montrealban ismét az a hír terjedt el, hogy Andrének a nyomait megtalálták. Egy katolikus hittérítő állítólag azt jelentette püspökének, hogy egy expedíció alkalmával, melyet Kanada északi részében tett, a Reindeer-tó közelében egy eszkimó törzsre akadt, amelynek férfitagjai azt beszélték neki, hogy évek előtt egy fehér ház szállott le, két felig agyonéheztet fehér emberrel a levegőből. A fehér emberek, akik most már nem élnek, iramszarvasok husával táplálkoztak. A fehér házból az eszkimók éléstárt csináltak. A hittérítő még egyszer fel fogja keresni azt a vidéket, hogy André nyomainak a kifürkészésére újabb nyomozást indítson.

— Talált kincs. A somogy megyei Bolhás községhez tartozó Szentlászló-pusztán nemrég szántás közben Cseh Vendel béresgyerek ekéjének vasa néhány ezüstpénzt vetett ki a földből. A fiu kutatni kezdett s ekkor a földben egy kövedényt talált, amely tele volt kisebb-nagyobb ezüst pénzdarabbal. Azonnal jelentést tett a községhez, ahonnan a leletet a főszolgabíróhoz terjesztették be. A pénzek különböző nagyságúak, valamennyi a XVI. századból való. A legrégibb pénz közöttük 1532-ből való, a legkésőbbi 1526-ban verték. Összesen 232 darab ezüstpénz van a leletben, amelyet most Kaposvármegye alispánja felküld a pénzügyminiszterhez, aki a megbecsültetés után az érték egyharmadát a találonak fogja kiutalni.

— Kézbizíthatatlan postacsomagok árvérezése. Azon postai küldeményeket amelyeket sem a címzettnek kézbesíteni, sem a feladóknak visszaadni nem lehetett, a budapesti kir. posta- és táviratigazgatóság 1909. évi december hó 16-án (csütörtökön) nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek készpénzfizetés mellett eladta. A venni szándékozók jelentkezzenek a fentebb jelzett napon délelőtt 8 órakor a központi posta- és távirat épület (Városház-utca 18. sz. alatti kapu bejárat földszint jobbra) 2-ik ajtószámú termében.

— Vesélyes sztrájk. Bordeauxban a gázgyár munkásai sztrájkra készültek és a város különböző pontjain a gázcsöveket összekötötték a vízvezetési csövekkel, hogy a gázcsöveket vízzel megtölthessék. A rendőrség rájött a készülő merénylőre és szigorú vizsgálatot indított.

— A diploma. Néhány héttel ezelőtt megírták a lapok, hogy Brenner Antal mezőkovásházi állami iskolai igazgatónak, aki már huszonöt éve áll az állam szolgálatában, nincsen tanítói oklevele. A különös eset dolgában, mint Makórol jelentik, most érkezett meg a kultuszminiszter határozata, amelyvel a közigazgatási bizottság határozatát jóváhagyja. A bizottság jóváhagyott határozata úgy szól, hogy, tekintve az igazgató huszonöt éves közmegelegedésre eltöltött szolgálatát, a tanítói oklevél híján gyakorolt tanítókodásért nem bünteti, ellenben a közszolgálat érdekében áthelyezi, egyszersmind kötelezi, hogy záros határidőn belül a törvényszerű tanítói oklevelet szerezzze meg.

— A tolonczházban. A napokban valaha jómódu gyógyszerész szállították át a rendőrségi fogházból a kórházba: Orsai Vilmos a tragikus sorsu toloncz neve; valaha Szatmárt volt patikája és mint régi uri családból származó fiatalember, szerepet játszott a város társadalmi életében, később azonban elmulatta a vagyonát s egyszerre eltűnt szem elől. A rendőrségen tünt fel ismét, amely csavargásért több zárlattal együtt letartóztatta. Ettől kezdve sokszor volt dolga a rendőrséggel s nem egyszer tolonczkocsin szállították haza Szatmárra. Most végre belebetegedett a nyomorúságokba s mint rokkant vén csavargó talán bejuthat a községi „ispotály“ba.

— A nagy játék. Hódmezővásárhelyt az iparosság gyűlést tartott, amelyen körülbelül 200-an jelentek meg. A gyűlés elhatározta, hogy hétköznap helyett vasárnap délelőtt és délután oktatják a tanoncokat. Az indokolásban az a kómikus, hogy a mesterek szerint az inasoknak a szabadságra nincs szükségük, mert azalatt ugys játsszanak.

— Lezuhant bányamunkások. Hildesheimban a Hildesia kálium-bányában, mely 720 méter mélységű, ma reggel a felvonó-gép elromlott, nekiment az egyik oldalfalnak és ezért négy ember megsebesült. A felvonónak másik kosarában lévőek, számra szintén négyen, a mélységbe zuhantak. Egyiküket, ki súlyosan megsebesült, felhozták, a többi három valószínűleg életét veszítette. A mentési munkálatok folyamatban vannak.

— A boszorkány machinációi. Kopcsics Mihály és a vele közös háztartásban élő Sulyog Mária nádas napzamosok kedden reggel bementek Temesvárra, hogy a rendőrségnél panaszt emeljenek egy — boszorkány ellen. Nagy izgatottsággal előadták, hogy őket egy boszorkány tartja „lekötve“ és megrontja életüket. Pár hét előtt történt, hogy Kopcsics Mihály megbetegedett. Mindene fájt, se enni, se inni nem tudott s kis házikójukban a legkülönösebb dolgok történtek. A székek, az asztal a földön, a képek a falon össze-vissza táncoltak, a falóra megállt és nem akart megindulni, hanem a legkülönösebb hangokat adta, magától fütyült, énekelt. Erre bementek Temesvárra és Pavlovics Éva kuruzslónőtől kértek tanácsot. Ez megígérte, hogy hét forintért segít rajtuk. Ez neki különben nagyon könnyű lesz, mert hiszen ő varázsolta el őket, mert egy ellenségük öt forintot adott neki ezért. Kopcsics készséggel adott neki hét forintot, csak segítsen rajtuk. A kuruzslónő erre különböző jeleket csinált, érthetetlen szavakat mormogott és — csodák-csodája — Kopcsics egyszerre nem érzett semmiféle fájdalmat és mikor hazajöttek, otthon is mindent a legnagyobb rendben találtak. Minden rendben lett volna, de a napokban Sulyog Mária betegedett meg. Természetesen találták, hogy ismét a „boszorkány“ keze működött. Ezért elmentek Temesvárra, hogy a rendőrség tartsa vissza a kuruzslónőt attól, hogy mindig „lekötse“ őket. A rendőrség Pavlovics Éva, Temesvár boszorkánya ellen megindította az eljárást család miatt. Biztosította egyben az elvárásolt párt is, hogy most már semmi bántódásuk nem lesz, mert a boszorkány creje ezentul nem fog rajtuk. Erre nyugodtan mentek haza.

— Megesonkított holttest Berlinben. Tegnap délelőtt hajósok a gázgyár közelében egy teljesen megesonkított női holttestet fogták ki a Spree folyóból. A testnek csak a törzse volt meg, a fej és a karok hiányoztak. A papírrongyokra burkolt holttest állapotából ítélve, 8—14 napig lehetett a vízben. Sejtik, hogy az ismeretlen nő, akinek a holttestét ilyen rettenetesen földarabolták, nagy állatiassággal végrehajtott kégyilkosságnak esett áldozatul, bárha a rendőrség azt az esetet sem tartja kizártnak, hogy magzatelhajtás történt, melybe a nő belehalt és a holttestet, mielőtt a folyóba ledobták, fölismerhetetlenné tették. A rendőrség 3000 márkát tűzött ki a tettesek közrekerítésére.

— A jegyzőgyakornokok önkéntesi szolgálata. A közös hadügyminiszter a jegyzőgyakornokok önkéntesi szolgálatának elhalasztására vonatkozólag a következő rendeletet bocsátotta ki: Az egyévi önkéntesi szolgálat a községi közigazgatási tanfolyamra való felvételt megelőző egyévi közigazgatási gyakorlat tartama alatt is elhalasztandó, mert a közigazgatási képzettség megszerzésének egyik lényeges előfeltétele, hogy a közigazgatási gyakorlat megszakítást ne szenvedjen és a gyakorlatot közvetlenül és megszakítás nélkül az elméleti tudományok folytatása kövesse.

— Orosz békeegyesület. Moszkvában október 19-én alakult meg az első békeegyesület, amelyet Delgerukow Pál herceg hívott össze. A herceg lett a békeegyesület elnöke. Reválban már fiók-egyesület is alakult. A moszkvai gyűlésen elhatározták, hogy 1911-re Moszkvába hívják meg a nemzetközi békekongresszust.

Vásároljunk a vakoknál. A Vakokat gyámolító országos egyesület kéri a nagyközönséget, hogy karácsonyi bevásárlásainál keresse fel a vakok készítményeinek, Kaplony-utca 3, Nagydiofa-utca 2. szám alatti elárúsító helyeit. E boltokban nagyon szép kézimunkák, babakocsik, díszkosárok, ajándékkefék nagyon olcsón kaphatók és emellett a vásárló közönség jótékonyágát is gyakorol, mert munkát és kenyeret ad a kiképzett vakoknak.

Különös rablótámadás. Vasárnap délelőtt a Bodor-utca irányában a Dunaparton járőreket észrevették, hogy a Dunában egy fiatalember küzködik a hullámokkal és segítségért kiált. A közeli hajósok a segítségére siettek és kimentették. A fiatalember elmondotta, hogy Kregujevics Illés a neve és üveges. Egy 25-28 év körüli magas, szőke, parasztesztis fiatalember megtámadta, a földre tépte és 40 koronáját elrabolta, azután a Dunába dobta. A rendőrség nyomoz a gyanús rablótámadás ügyében.

Cselédlányok veszedelme. Tegnap délután a detektívek a keleti pályaudvar környékén egy körbórló cselédlányt találtak. A lány elmondotta, hogy most érkezett Kunszentmiklósról gyalog. Két napig tartott az út. Egy héttel ezelőtt egy Erzsébet nevű nő az utcán találkozott vele és Kunszentmiklóra szerződtette a cselédlánynak. Ő elszegődött, az asszony levitte Kunszentmiklóra s ekkor tudta meg, hogy Boros Ignác névű nyilvános házba került. Hasonlóképp járt egy másik lány is. Mind a ketten nagy botrányt csaptak, nem engedték az erőszakoskodásnak, végül is elengedték őket a házból. A rendőrség a cselédlány vallomása alapján a Benu-utca 40. számú házban kinyomozta a veszedelmes asszonyt. Ez Szabó Erzsébet akasztói születésű 23 éves takarítónő, aki rendszeresen foglalkozik fiatal, helynélküli cselédlányok nyilvános házakba való elcsábításával. A rendőrség letartóztatta.

Uj postagyűjtőhely. Ez évi december 7-én a székesfehérvári VII. ker. Király-utca 103. sz. házban levő üzlethelyiségben a Budapest 72. sz. (keleti pályaudvar) posta- és táviróhivatal felügyelete alatt „Budapest gy. 77” megjelöléssel új postagyűjtőhely lépett életbe, mely hivatalos óráit hétköznapokon reggel 8-12-ig, délután 2-6-ig tartja. Vasárnapokon és hétköznapokra eső ünnepnapokon a gyűjtőhely kezelése szünetel. A gyűjtőhely bárholra szóló díjköteles ajánlott küldemények, torábbá belföldre, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába és Németországba szóló értéknélküli vagy 400 korona értékig terjedő csomagok (utánvétel nélkül) vagy anélkül) felvételével foglalkozik.

Harez a fatolvajokkal. János László petrozsényi erdőőr a főszolgabírósnál 200 embert jelentett fel, mert a felügyelete alatt álló járési erdőből rendszeresen fát loptak. A feljelentett emberek boszut esküdve elhatározták, hogy Jánost agyonverik. Mikor János egy vendéglőből kilépett, Muxer Petru több ember élén megtámadta és revolverét igyekeztek elvenni, mialatt botokkal hátulról le akarták ütni. Az erdőőr többször a támadókra lött és az egyik golyó Muxer Petrut a karján érte. A támadók erre megfutamtak. János erdőőr a botütésektől súlyos sebesülést szenvedett. A támadókat a csendőrség elfogta.

Szengázmérgezés. Szombatról vasárnapra virradó éjszaka a Janicsár-ut és a Főhi-ut sarkán épülő új munkásházak egyikében szerencsétlenség történt. A kőművesek közül ketten ott maradtak éjszakára a házban. Erősen befűtötték a szarító-kályhába s lefeküdtek melléje aludni. Reggelre mind a két embert halva találták. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy halálukat szengázmérgezés okozta. A rendőrség vizsgálatot indított, de még eddig nem sikerült a két szerencsétlenül járt ember kiletét megállapítani. A halottakat a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

Életunt emberek. A Kálvin-tér 7. számú házban tegnap reggel Tóth Teréz magánzónó borotvával elvágta a nyakán az ereket. A mentők a Rókus-kórházba vitték az életunt asszonyt, akinek állapota igen súlyos. Hogy miért akart öngyilkos lenni, azt nem akarja megmondani. — Az Ovoida-utca 23. számú házában tegnap leugrott a második emeletről az udvarra egy tizennyolcz éves lány, Mocsári Gizella. A lány szülőivel összeveszett s ezen való elkeseredésben akarta magát elcsúsztatni. A mentők bevitték a Rókus-kórházba. — Dúbay Gusztáv úpešti napszámos tegnap a Garay-tér 14. számú házában a félreeső helyen fűbe lőtte magát. A golyó halálos sebet ejtett rajta. A mentők a Rókus-kórházba vitték az életunt öreg embert, aki ott rövid szenvedés után meghalt. Az öngyilkosságra a nyomor vitte rá. — Ma délután egy órákor a Dembinszky-utca 46. szám alatt levő lakásán agyonlőtte magát Huszár Lajos magánzónó. A hatvannyolcz esztendő ember revolverrel a szájába lött s a golyó nyomban megölte. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

Halálozás. Özv. Adler Antalné, szül. Bancalari Hedvig, aki 35 évig volt a Magyar Gazdaszonyok Országos Egyesületének választmányi és a Pesti Bűlcsező Egyesület alapító tagja és akinek ezen és más jótékony egyesületeknél szerzett érdemei általánosan ismertek, Ausztriában elhunyt. Holttestét a család hazahozta és temetése december 7-én, kedden délután fél 3 órákor lesz a Trefort-utca 4. szám alatti lakásán.

Az elhunyt, akiben Adler-Rácz József földmívelésügyi miniszteri osztálytanácsos édesanyját gyászolja, a múlt század 60-as évektől kezdve tevékeny munkásságot fejtett ki a közjótékonyág terén; így többek között 1876-ban a fővárosi árvíz idejében a hatóság felkérésére a Lipótvárosban egy népkonyhát szervezett, ahol négy hónapon át az ő személyes vezetése alatt naponta 1200-1500 szűkölködő kapott ebédet. 1879-ben pedig a szegedi nagy árvíz alkalmával irgalmas nővérekkel lesietett a rombadőlt városba s ott népkonyhát, bölcsődét és kórházat szervezett s heteken át vezette ezek működését. Ezen érdemei elismerésül azután a király, előbb a koronás arany érdemkereszttel, később pedig a II. osztályú Erzsébet-renddel tüntette ki.

Ifju dr. Tarajossy Sándorné, született Ravizza Elvira életének 22-ik évében elhunyt.

Podracky Béla magy. kir. erdész élete 30-ik évében rövid szenvedés után elhunyt.

Özv. Szőke Jánosné december 4-én, életének 53-ik évében, rövid szenvedés után hirtelen elhunyt Szikszón. Időb. Lacey Károly nyug. posta-táviró altszázados szász szenvedés után, életének 69-ik évében Hejőcsabán elhunyt.

Horváth Ferenc okl. gazdász hosszas szenvedés után életének 28-ik évében meghalt.

Felsőöri Pál Gergely, butorgyáros életének 67-ik évében Budapesten elhunyt.

Özv. Déry Jánosné e hó 5-én 75 éves korában rövid szenvedés után Eresiben elhunyt. Halálát nagyszámú rokonság gyászolja.

Dr. Stern Salamon ügyvéd életének 63-ik évében Budapesten hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése e hó 7-én délelőtt 11 órákor lesz az új izraelita temető halottasházában.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróval.

x Dr. Hönig Izsó villanygyógyító- és Röntgen-Intézete (Budapest, IV., Károly-körút 24.) új prospektust adott ki, melyben ábrákkal szemléltetve vannak leírva a villany-, fény- és Röntgen-gyógyimód összes eljárásai, melyek csaknem az összes idült betegségeknek beváltak, még oly eseteknek is, melyek évek óta állanak fenn és eddig minden orvosi kezeléssel dacoltak. E gyógyeljárások igen kényelmesek és teljesen fájdalommentesek. Az Intézet a prospektust minden érdeklődőknek kívánatra szívesen ingyen és bérmentve megküldi.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherezeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vívásra.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Szimfónikusok.** Azok után amit a Tonkünstlerok hoztak a léten, valóban jól esett a mi szimfónikusainkat hallani, akiknek ha egyéb érdemük nem volna, már az is jelentősebb teszi őket, hogy minden alkalommal hoznak olyasmit, ami feltétlenül kell hogy érdeklődést keltsen. Ez alkalommal Franck Czézár háromtétéles szimfóniája volt az est legjelentősebb pontja. Franck Czézárnak ez az egyetlen szimfóniája és egyben legutolsó műve. Az ő helye a zeneirodalomban igen jelentős. Megalapította egy olyan iskolának, mely keresztül ment mindazokon az üldözötteseken, melyek — hogy úgy mondjam — predesztinálják a művészt a halhatatlanságra. Csudálatos, hogy a tömeg mily hamar hozzásimul dolgokhoz, melyekkel szemben egy ideig a legridegebb állápontra helyezkedik. Sőt ez a változás nem is tudatos megalkuvása a tömegnek, vagy megszokás, hanem tisztán az idők változásában rejli belső evolúció, mely észrevétlenül emeli a tömegzűlést. Így történt az eset Franck Czézárral is. Mikor először megjelent a zeneirodalomban, borzasztó megrökönyödés fogadta nemcsak a tömeg részéről, hanem az u. n. zenei nagyságok részéről is. Amikor pedig a szépen megfűszert asszonyok — akik talán sohasem foglalkoznak másképpen muzsikával, mint kivágott ruhában — ma este nem ütköztek meg egyetlen harmóniáján sem ennek a nagy invenziójára, szilárdan konstruáló művésznak, egy pillanatra elfogott valami keserűség, érezvén az igazán nagyok mellőzetésében rejli megdöbbentő igazságtalanságot. Szerencsére ezeknek a kiválóknak, a legtöbb esetben igen kemény a koponyájuk és dacára a döngetésnek ritkán törnek be. Ezzel a kitűnően megkonstruált művel szemben nehéz dolog volt a többi

előadott dolgot is kellőképpen érvényre juttatni. Grieg „Őszszel“ című nyitánya egyaránt mutatja kvalitásait és hibáit. Beteges szentimentalizmusa gyakran erősen kiütöközik. Haendel három tétéles suite-je Martucci átdolgozásában került előadásra. Ennek az előadásában nagy hibát követtek el, amikor agyonfinomították. Hiszen igaz, a zenekar is kell, hogy kihozzon intím hatásokat, de hogy egy háromtétéles művet három p-és pianissimoval játszanak végig, az nem lehet egy szerzőnek sem az intenciója. Legvégül szólunk Demény Dezső „Magyar rapszódiajáról.“ A mű pályadíjat nyert és ezzel körülbelül jellemeztük is. Puffogó, magyartalan magyarsággal megírt kis invenziójú muzsika. Az előadásnak főkaraktere a zenekar szorgalma. Ez nem kicsinyes kvalitás és ezért feltétlen elismerés illeti Kun Lászlót is. (o. d.)

(*) **Filharmonikusok.** Ugy látszik, hogy mégis csak hatott a mi filharmonikusainkra, hogy nálunk egyre-másra aratták diadalaikat a bécsi zenekarok. A mai estén a szokottnál jóval nagyobb létszámot mutattak. Voltak ma is zavaró momentumok, az tagadhatatlan, de viszont kárpótlásul egyet-mást igen szépen csináltak. Az előadottak közül kimagaslóan jól ment Noren-nek zseniális „Kaleidoszkop“ című variációi. A hámulatosan ötletes mű telve van finomságokkal, nélkül pedig oly komoly, nagy zeneiséget mutat, amely kiváló tehetségre vall. Egészben véve azért a mű főkaraktere inkább ötletesség, mint invenzió, de abban aztán kifogástalan. Meleg érzéssel töltött el bennünket Radó Aladárnak „Falú végén kurta koresma“ című szimfóniai zeneképe. A multkori kudarc után csak annál jobban esett ma konstataciónk, hogy ez a fiatal muzsikus rendelkezik mindazzal, ami a kiváló zeneszerzőknek sajátossága. Ötletes elgondolásait olyan színes mezbe öltözteti, hangszerelése oly határozott, hogy valóban örömmel várjuk további munkásságát. Ezekon kívül Mozart 46-ik szimfóniáját adták elő és Becker Hugónak egy gordonka versenyt mutatták be Földesey Arndddal. Ez a minden ízében született gordonkaművész olyan bámulatos tökélyre vitte a gordonkajátszás technikáját, hogy ezideig még senki, de ezután is csak kevesen fogják utólrérhetni. Örömmel konstataituk azt is, hogy felfogásban is meglepően megkomolyodott. Eddig ugyanis abszolút technikája gyakran elragadta és olesó külsőséges hatásokra bazirotta játékát. Ma bebizonyította, hogy játéka teljesen megérett a nagy művész leszűrt egyszerűségéig. Maga a mű, melyet játszott, egy abszolút invenziótlan összehalmozása zenei közhelyeknek és reminiszenciáknak. Azonban nem is volt fontos, hogy mit játszik, az ő játéka-nak tökéletes harmóniája teljesen kielégített mindenkit.

(*) **A Szentiványéji álom** mai előadása is zsufolt ház előtt volt. A szereplők játéka tetszett s az Álomdal ma esti első előadásával Ságghy Klementin és Molnár Aranka, az Opera tagjai tüntek föl művészi finomságukkal.

(*) **Az Operaházban** holnap, kedden színre kerül a „Navarrai lány“ Massenet egyfelvonásos dalműve a következő szereposztásban: Anita — V. Krammer Teréz, Araquil — Arányi, Garrido — Váradi S., Remigio — Szendrői, Remon — Pichler, Bustamente — Dalnoki, egy katona — Juhász; utána Frankenstein új dalművét a „Rahab“ ot adják, a bemutató előadás szereplőinek, u. m. Szamosi, Fedorné, Váradi M., Anthes, Mihályi, Déri, Kertész, Venczell, Ney B. és Kornai közreműködésével. Az előadást Szikla és Guerra „Álom“ című balletjének első képe fejezi be. Mind ahárom képet Szikla Adolf karmester vezényli, a két dalművet Alszegey Kálmán főrendező, a balletet Guerra Miklós balletmester rendezi. Évi bérlet 145. Szerján résztint új szereposztással adják Mihalovich Ödön „Toldi szerelme“ eredeti magyar zenedrámáját, Piroskút ez alkalommal Medek Anna, Tar Lőrinczet Dalnoki Viktor

Salgótarjáni, petrozsényi és porosz szenet és légszeszgyári pirszenet szobafűtési célokra, pirszengyári pirszenet központi fűtésre szállít

SALAMON JAKAB és Ta.

Budapest, V., Erzsébet-tér 5.

Telefon: 73-96, 73-97, 116-19.

először éneklük. A czimszeret ezuttal is Környei fogja adni. A többiekben Ambrusné, Szemere, Pichler, Venczell és Ney B. lépnek fel. (Évi bérlet 146.)

(*) **Mikszáth-ünnep.** Az ungvári Gyöngyösi-Irodalmi-Társaság Mikszáth-ünnepet rendezett nagyszámu közönség jelenlétében. Az elnöki megnyitót Romanez Mihály mondotta, míg a nagy-szabású méltató-beszédet Komjáthy Gábor tartotta. Utána Szabó Albert Mikszáth egyik elbeszélése nyomán készített költeményét olvasta fel, majd dr. Hámos Béla szavalattal és dr. Fodor Károly felolvasással vett részt az ünnepen. A társaság elhatározta, hogy Mikszáth Kálmán jubileuma alkalmából üdvözlő *Rimaszombatban*, hol Mikszáth Kálmán hat gimnáziumi osztályt végzett, a rimaszombati kaszinó tegnap sikerült Mikszáth-estélyt rendezett, melyen Kolbay Sárika kitünő zongorajátékával élénk tetszést aratott, utána pedig Schvalm Nándor, Laffersz Sándor és György Lajos triója kellett nagy hatást. De Veress Samu főgimnáziumi igazgató Mikszáth diák-éveiről és első szépirodalmi dolgozatairól érdekes és mindvégig nagy figyelemmel hallgatott felolvasást tartott. Az estélyt reggelig tartó táncmulatság fejezte be.

(*) **Hírek a Nemzeti Színházról.** Holnap, kedden, a Nemzeti Színház legújabb szenzációs sikere, Pierre Berton „Tálalkozás” című színműve, amelynek eddigi előadásai zsúfolt nézőtér tetszése mellett folytak le és tegnapi, vasárnap előadására már a délelőtti órákban minden jegy elfogyott, negyedszer kerül színre. E héten még esütörtökön is színre hozzák és a legközelebbi hét keddjére is ki van tűzve; mindhárom alkalommal a bemutató előadás kiváló együttese: P. Márkus Emilia, Loukey Hedvig, Odry, Mihályfy Józsefnek benne. Szerdán délután „Az ember tragédiáját” adják K. Hegyesi Marival, Bakóval és Gyenessel a három főszerepben. Este pedig tízedik előadását éri meg az új évad egyik rendkívüli sikere. Henry Bataille „A botrány” című színműve.

(*) **Liliom, egy csirkefogó élete és halála.** A Vigaszínházban ma délelőtt volt Molnár Ferenc „Liliom, egy csirkefogó élete és halála” című külvárosi legendájának díszletes és jelmezcses főpróbája. Előlegesen jelezhetjük, hogy a szezon legértékesebb és legerősebb hatású darabja lesz. A bemutatót holnap, kedden tartják meg. Az igazgatóság ezen az uton tisztelettel arra kéri a közönséget, szíveskedjenek fél 8 órára pontosan megjelenni, mert az első kép tartamára a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.

(*) **A Művészház megnyitása.** A modern magyar művészet új hajlékának, a Művészháznak, felavató ünnepségére és az ezzel kapcsolatban bemutatásra kerülő első csoportos kiállítás ünnepélyes vernissagára készülnek a Váci-utca 9. szám alatti termekben. A rendezés munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy a kiállítás a saját képviselőinek már kedden bemutatható lesz. Az első kiállításon Boromissza Tibor, Borszékly Frigyes, Egry József, Göth Mór, Kádár Béla, Littley Antal, Plány Ervin és M. Vészi Margit festőművészek, valamint Lippola Yrjö szobrászművész vesznek részt csupa nagy kollektívával, valamint a felállítandó és később kiterjesztendő iparművészeti szakosztály keretében Gajdoschek Erzsébet művészi fotográfiáival. Gróf Teleki Géza elnök, Iványi-Grünwald Béla művész-alelnök, Bródy Sándor, Mihályi-Deák Jenő ügyvéd, igazgató, Horthy Béla országgyűlési képviselő, festőművész, dr. Róza Miklós művészeti igazgató és gróf Zichy István festőművészből álló igazgatóság ma megalakult és nyomban megtartott első ülésén átvette a szervező és végrehajtó bizottságtól az ügyek vezetését. Az igazgatóság, megállapítva az első év munkaprogramját, kimondotta, hogy a hónapokint rendezendő kiállítás mindíg az egy-egy művészi irányt követőket fogja együttesen kiállító csoportokba osztani, hogy így minden művészi iránynak meglegyen a maga külön kiállítása. Ezen az első csoportos kiállítás azonban

tudatosan az új művészet egymástól lehetőleg különböző irányait egyesítette, nehogy a sorrendben véletlenül elsőnek került csoport művészi iránya az egyesület kizárólagos programjával tekintessék. A kiállítás ünnepélyes megnyitása szerdán délelőtt tizenegy órakor lesz.

(*) **Az igaz, a jó és a szép eszméje.** Jász Géza tollából ilyen czímmel nagyon érdekes és új nyomokon járó filozófiai tanulmány hagyta el a sajtót. Jász Géza fejtegetéseiben abból indul ki, hogy a külső érzéki benyomások befolyása alatt kialakult agynak épp úgy vannak szervezeti szükségletei, mint ahogy vannak élettani szükségletei. Ezek a szükségletek: az igaz, a jó és a szép iránt való érzék. Ezek után külön definiálja mind a három fogalmat. Az igaz: a világ érzékleti képe. Jó: mindaz, ami a társuló lények egymáshoz való viszonyát rendez. Szép: az egyén összhangja az igazzal vagy a jóval. Az egyén összhangja a létezővel vagy a cselekedettel. Majd kimutatja azt, hogy úgy az igaz, mint a szép és a jó négyes fejlődési korszakok nagy keresztül. Az igaz korszakai a kezdetlegesség korszaka, melyben a szellemi élet még csak az érzéki benyomásokra szorítkozik, de ezek a benyomások mind természetesekek. A szellemiség korszakában tul teng a szubjektivizmus, a világ megérzékítése. A harmadik korszak a természetességtől befolyásolt szellemiség korszaka, melyben az én már tudatra ébred a saját szellemi erején tul levő erőknél, míg a negyedik korszak a tisztán objektív természeti szemlélet kora. A jó fejlődési fokozatai, a határozatlanul jóindulatu kezdetleges korszak után az egoizmus, az altruizmus által befolyásolt egoizmus és a tiszta altruizmus korszaka. A szép fejlődési fokai: A kezdetlegesen reális esztétikai érzék után az eszményiség, a valóság által befolyásolt eszményítés és a tiszta realizmus korszaka. Szerző ezeket a korszakokat markáns, biztos vonásokkal jellemzi s fejtegetései során nagy filozófiai és szociológiai készütséget árul el, melyből egész egyéni színekkel bontakozik ki egy nagyon érdekes és megkapó teória. A könyv ára: egy korona.

(*) **A Magyar Tudományos Akadémia** má sodik osztálya ma délután Plósz Sándor dr. elnök vezetésével felolvasó ülést tartott, amelyen két, legutóbb megválasztott levelező tag mutatott be székfoglaló értekezéseket. Kuzsinszky Bálint „A római városok keletkezése Pannoniában” című tartott székfoglaló értekezést, melyet tetszéssel fogadtak. A második székfoglaló-előadó Angyal Pál dr. pécsi jogakadémia tanár volt, aki „Visszalépés a kiserleltől, eredmény elhárítás és jóvátétel” című nagyobb tanulmányának egy részletét mutatta be. Az érdekes előadást a nagy számban megjelent akadémikusok élénk figyelemmel kísérték. A felolvasó ülés után zárt ülést tartott az osztály.

(*) **Vér Mátyás németül.** Nagyon komoly és nagyon finomszavú poéta, aki ismeretlenül ért el általános tetszést s ami talán ennél is több: második kiadást, ez a poéta most a német irodalomban is elfoglalta a maga helyét. A fordítás — aminek különben mindig így kellene lennie — külön jó szavakat érdemel; Kaufmann Josefine egész szívvel élte át a Vér Mátyás meséit és igen sok költői és nyelvi értéket tudott a maga szekundér munkájában elhelyezni. Eredeti és fordítás ilyen gyönyörű harmóniájában remélhetőleg a német közönség is oly szeretettel fog gyönyörködni, mint amilyen érdeklődéssel fordult a szerző felé a magyar irodalom. A kötet németül Josef Singernél jelent meg Strassburgban és Lipcsében. ára 3 M. 50 pf.

(*) **A földmivélsügyi kormány művásárlása.** A földmivélsügyi minisztérium művásárló bizottsága ma délelőtt tartotta meg ülését Ottlik Iván államtitkár elnökelete alatt. Az ülésen Hadik-Barkóczy Endre gróf titkos tanácsost Lippich Elek min. tanácsost, a kultuszminisztérium művészeti osztályának vezetője képviselte s kivüle Pirkner

János, Nagy Gábor és Horváth Gábor min. tanácsosok, Hegedüs László festőművész, a Képzőművészeti főiskola tanára és Reusz Andor miniszteri titkár voltak jelen. A bizottság kiválogatta a Műcsarnok téli tárlatán azokat a képeket, amelyeket Darányi miniszter rendeletéből kifolyólag gazdasági téren elért eredményekért és érdemekért fog-nak adományozni. A kiválogatott műtárgyak megvásárlását Darányi miniszter fogja megerősíteni.

(*) **Néphangverseny.** A tisztviselőtelepi munkásgymnázium a Simor-utcai iskola tornatermében hangversenyt rendezett vasárnap délután. A szomszédos gyárak munkásai és ezek családtagjai zsúfolásig megtöltötték az óriási termet. A hangverseny első száma Steiner Karola zongorajátéka volt, ezt követte Gerber Jenő zenetanár hegedűjátéka, utána Supka Géza saját zongorakísérete mellett népdalokat énekelt, végül pedig Déri Gyula vetített képek bemutatásával történelmi előadást tartott. A közönség az előadást a legnagyobb figyelemmel hallgatta s végül egy munkás köszönetet mondott Molnár Viktor államtitkárnak, valamint Jónás Ödönnek, a munkásképző bizottság elnökének, a néphangversenyek életbeléptetéséért, amelyeknek nagy szociális jelentőségét a külföldön már régen felismerték.

(*) **Vizsgaelőadás.** Rákosi Szidi magániszézs iskolájának növendékei szombaton, a hó 11-én kezdik meg rendes nyilvános vizsgájukat a Király-színház színpadán. Az első előadás operett lesz: Planquette gyönyörű zenéjű operettjében, a Rip van Winkle-ben fogják képességeiket T. Halmy Margit és Békési Ferenc tanárok vezetésével bemutatni. A Rip van Winkle után rövid időn belül a drámai növendékek mutatkoznak két darabban és pedig a Monna Vannában és A kaméliás hölgyben. Az első darab Odry Árpád tanár, a második darab Márkus Emilia tanárnő vezetésével kerül színre. A Rip van Winkle szombati előadására jegyek rendkívül olcsó (koronás) áron vált-hatók már.

(*) **Conan Doyle drámairó.** Conan Doyle, a Sherlock-Holmes detektívregények írója most felsz-pott drámáirókat. Befejezett egy drámát, amely legközelebb színrekerül a londoni Adelphi-színházban. A darab a sportvilágban játszók. Valódi boxmatch is lesz a színpadon és ezért Conan Doyle a légszorgalmasabb látogatója minden boxmatchnek, amelyet mostanában tartanak.

(*) **A szimfonikusok Miskolcra és Kassán.** A Kun László karnagy vezetésével álló szimfoniai társaság a hó 5-én Miskolcra és Kassán rendez egy-egy klasszikus hangversenyt. Mindkét városban egyazon programot tölti be az estét. Megnyitónál Wagner Tanhauser-nyitányát, utána Mozart Szerenádját, majd Buttykay Ákos Svitjét, végül Csajkovszky remek szimfóniáját (3-ik) adják elő. A szimfonikusoknak ez lesz a vidéken negyedik, illetve ötödik hangversenye.

(*) **A Nemzeti Szalon jubilárius téli kiállítása.** A Nemzeti Szalon nagy téli tárlatán a magyar művészek igen tömör sorokban jelentkeznék s a kiállítás keretén belül bemutatandó Hadl-féle szobor és rajzkollektívó, nemkülönben a Pettenkofen-féle gyűjtemény is általános érdeklődést van hivatva kelteni. A zsűri munkáját szombaton délelőtt kezdte meg Kacsányi Ödön előadó vezetésével s résztvettek benne: Endrey Sándor, Kézdi-Kovács László, Keményfi Jenő, Ligeti Miklós és Róna József művészek. A zsűri munkájának revíziója kedden délután lesz.

(*) **Hangversenyek.** Godowsky Lipót zongoraművész holnapi, keddi hangversenyének műsoránál változást szenvedett. A véglegesen megállapított műsor a következő: 1. Schumann, Kreisleriana. 2. Kamean, Menuett, Musette, Lully, Courante, Corelli, Pastorale, Loilly, Gigue. 3. Chopin, Szonáta L-moll, Nocturne Fis-dur fantaisie, Impromptu, Walse E-moll. 4. Chopin-Godowsky, Etude Es-moll, Etude Des-dur, Liszt, Gnomereigen. Balakireff, Islamey (keleti ábránd). Kéves számu jegy a Harmoniában kapható.

Kun Árpád hegedűművész hangversenyei dominálják még mindig az Apolló Színház előadásait. Budapest zenei intelligenciája valóságos bucsujárást rendezett a héten és a zsúfolt házak közönsége a legnagyobb elragadtatással tapsolt a kiváló hegedű-virtuóznak. Ha még az Apolló Színház rendes műsorának kiválóságait is felelmitjük, igazoltnak látjuk azt a nagy érdeklődést, mely a közönség minden rétegében az Apolló előadásai iránt nyilvánul.

Szmokingöltöny 40, prima selyem 45, beléssel 55, Frakk, v. Ferencz József-öt. egészen selyem-beléssel 55 frt.

legismertebb angol kelmékből, csakis mérték szerinti, első-rangu kivitelben.

ZÉLINGER SAMU angol készpénzrendszerű úri szabótermelő IV. ker., Beiváros,

Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-utca mellett. — Telefon 116-59.

FŐVÁROS.

(Az új törvényhatósági bizottság. Fülepp Kálmán főpolgármester holnap délután négy órára hívta össze az új törvényhatósági bizottságot alakuló közgyűlésre. Az új törvényhatóság tehát holnap megalakul és a jövő héten tartja rendes közgyűlését, amelyen megalakítja a szakbizottságokat és megkezdi a tisztújítást. A kerületek már tanácskoznak arról, hogy kiket küldjenek a szakbizottságokba. A tisztviselők is megkezdtek a korteshadjáratot. A tisztújítás hír szerint érdekes lefolyású lesz és a sok aspiráns a jelek szerint nagy meglepetéseknek nézhet elébe. A polgármester is választás alá kerül. A kerületek dr. Bárczy István egyhangú megválasztását kívánják. Változás lesz a tanácsban és a fogalmazói karban. A középítési igazgató és a főszámvevői állásnál is változás várható. A községi választások ellen mai napig kilencz felszólalás érkezett az igazoló választmányhoz.

(Kerületi értekezletek alakulása. A lipótvárosi bizottsági tagok ma este dr. Bródy Samu elnöklésével tartották alakuló értekezletüket. Az elnök a legutóbb megválasztott új bizottsági tagokhoz meleg üdvözlő beszédet intézett. Ezután megalakították az értekezlet tisztikarát. Hüttl Tivadart, aki 18 éven át volt elnöke az értekezletnek, tiszteletbeli elnökké választották. Elnökké dr. Bródy Samut, elnöktársakká dr. Schreyer Jakabot és dr. Zsigmond Jenőt, jegyzővé dr. Glücksthal Samut választotta az értekezlet. A 36-os kerületközi bizottságba kiküldték dr. Bródy Samut, dr. Mezei Mórt, dr. Glücksthal Samut és dr. Hájós Zsigmondot. Ugyancsak ma este alakultak meg a Józsefvárosban is, ahol botfai Hívós József udvari tanácsos nyitotta meg az értekezletet, amelyen csaknem az összes bizottsági tagok megjelentek. Az értekezlet titkos szavazás útján egyhangúlag dr. Heltai Ferenczet választotta meg elnökévé, akit küldöttség útján hívtak meg az értekezletre. Heltai hosszabb, zajos tetszettel fogadott beszédében köszöntö meg a beléje helyezett bizalmat. Végül az értekezlet Hívós Józsefet, dr. Havass Rezsőt, Simonovics Bélát és Winter Lajost küldötte ki a kerületközi bizottságba.

(Kurz Vilmos hagyatéka a Fővárosi Múzeumban. A nemrég elhalt Kurz Vilmos, aki a Ferencvárosnak 50 éven át plébánosa volt, végrendeletében értékes műtárgyakat hagyományozott a Fővárosi Múzeumnak. E műtárgyak közt van egy nagy, díszes kínai harang (gong), Kurz Vilmosnak Lotz Károly által festett arcképe és még öt Lotz-festmény: a kanaáni menyegző, Hunyadi János halála, Kapisztrán János keresztelés-háborút hirdető, Krisztus az Olajfák hegyén és egy Madonna-kép. E nagybecsű képeket, amelyek négy évvel ezelőtt Lotz Károly műveinek posthumus kiállításán is ki voltak állítva, most a Fővárosi Múzeum őrzi.

(Lung György siremléke. Lung Györgynek, az elhunyt székesfővárosi tanácsnoknak tisztelői siremléket akarnak emelni. Ebből a célból a tisztviselőleptei Csütörtöki társaság Muraközy Károly vezetésével ma Bárczy István polgármesternél tiszteltet meg és a székesfőváros támogatását kérte a legyeletes célhoz. A polgármester készséggel ígerte meg, hogy kérelmüket kedvezően fogja elintézni.

(A Tattersall átvétele. A főváros tudvalevően házi kezelésbe vette a Tattersall vállalatot s vegyes bizottságot alakított annak a megállapítására, hogyan kezelje a főváros a vállalatot. A bizottság holnap tart ülést, amelyen megvitattja, hogyan lehetne a vállalatot házi kezelésben tartani.

(Hordárok a Messenger-Boy vállalat ellen. A hordárok ipartársulatának küldöttsége járt ma Bárczy István polgármesternél s panaszt tett a Messenger-Boy intézmény ellen, amely nyolcezerszáz szegény családnak a megélhetését teszi tönkre. A polgármester megígerte, hogy megvizsgálja a dolgot.

(Tüzlőt-Otthon. A Magyar Országos Tüzlőt Szövetség bejelentette ma a fővárosnak, hogy a szövetség elhatározta egy tüzlőt-otthon létesítését. Az otthon célja, hogy a megsérült és beteg tüzlőtöknak a kórházakban és klinikákon kedvez-

ményes, illetőleg ingyenes ápolást biztosítson. A szövetség arra kéri a fővárost hogy a Szabó József-utca és Egri-utca sarkán levő telket engedje át az otthon számára.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Állami Díjnokok Országos Szövetsége Lubik Sándor szövetségi elnök elnöklésével tartott, melyen igen sokan jelentek meg; a nőcsoport tagjai is szép számmal voltak képviselve. Az ülés tárgya a kormányhoz benyújtandó memorandum volt, melyben a díjnokok tekintettel a beköszöntött télre, a napról-napra fokozódó drágaságra, valamint arra, hogy a díjnokok a már februárban ígért fizetésrendezést a politikai viszonyok miatt a mai napig sem kapták meg, „rendkívüli segély vagy drágasági pótlék” címűen a kormánytól sürgős segítséget kérték. A gyűlés a memorandumot egyhangúlag és teljes szövegében elfogadta s többrendbeli küldöttséget választott.

(—) A Tanítóképző-Intézeti Tanácsok Országos Egyesületének választmánya dr. Baló József elnöklésével ülést tartott. Mészáros Jenő főtitkár a folyó ügyekről és a temesvári közgyűlés előkészületeiről tett jelentést. Farkas Sándor a szaktanári értekezletek tárgyában benyújtott javaslatát fejtegette s indítványára a választmány elhatározta, hogy a temesvári közgyűlés harmadik napján szaktanári értekezleteket tart, még pedig oly módon hogy délelőtt a magyar nyelv és természetrajz, délután a földrajz és rajz tanárai gyűlnek össze külön-külön szaktanácskozássra. Répágy Dániel „A tanító-növendékek gyakorlati kiképzésének egységesítése” című tanulmányát olvasta fel. A felolvasást eszmecseré követte; Somogyi Géza, Farkas Sándor, Hodossy Béla, dr. Málnai Mihály, dr. Baló József és Nagy László hozzászólásai után a választmány a javaslat folytatódó tárgyalását a jövő ülésre tüzte ki.

(—) Zászlóavatás. Szép ünnepség keretében vasárnap avatta fel az új zászlóját a budapesti Városi Villamos Vasutársaság főmühelyének daloskőre. Az ünnepen, amely a Royal-szálló hangversenytermében volt nagy és előkelő közönség részvételével, a zászlóanyai tisztet dr. Lengyel Endréné, született botfai Hívós Franciska töltötte be. Az immár tíz esztendő mulatt dícsérvő daloskőr új zászlója nehéz ezüsthimnuszú sárga brokátselyemből készült. Egyik lapjának ez a felírása: „Mint a villám, úgy hasza át magyar dalunk e szép hazát”. A lobogó utolsó lapjára lirát hímezték, amelyet ez a felírás vesz körül: „B. V. V. főmühelyének dalárdája”. A zászlóanya széles, nehéz selyemszalagot akasztott a zászlórudra. Délelőtt 11 órakor kezdődött az ünnep. A daloskőr énekelőadása után, amelyet Stark Henrik kar-nagy vezetett, Hock János országgyűlési képviselő, kőbányai plébános avató beszédet mondott. Dr. Bárczy István polgármester a magyar dalos-egyesületek országos szövetsége nevében üdvözölte ezután tízéves jubileuma alkalmából a daloskört, amelynek nevében Szentmiklósy Imre átvette a felavatott zászlót. A zászlóavatást lakoma követte, amelyen résztvett dr. Lengyel Endréné zászlóanya is. Az első felköszöntőt Tóbiás Károly mondta botfai Hívós József elnökgazgatóra. Reichert Miklós fényezőmunkás Bárczy István polgármestert köszöntötte fel, aki viszont a zászlóanyára ültette poharát. Dr. Lengyel Endre megköszönte neje nevében a megemlékezést. A kormány képviselőit, Pap és Lers miniszteri tanácsosokat Chatel Vilmos főmérnök köszöntötte. Fretschka Sándor Hívós Ivánra, dr. Lers Vilmos pedig a daloskőre és a zászlóanyára mondott felköszöntőt. Délután 6 órakor hangverseny, utána pedig tánc volt.

(—) A Teleia Egyesület ünnepi közgyűlése. A Teleia-egyesület tizenöt éves fennállása alkalmából vasárnap délelőtt tizenegy órakor nagy és díszes közönség jelenlétében ünnepi közgyűlést tartott gróf Batthyány Lajos elnöklésével. Az elnök megnyitójában rámutatott az egyesület nemes, ideális céljaira és törekvéseire. Utána Almády Géza tanácsos, helyettes elnök számolt be az egyesület eddigi működéséről. Ezután dr. Feleki Hugó egyetemi m. tanár tartott hosszabb

előadást az egyesület hivatásáról. A tárgysorozat következő pontja Kemény Ferencz reáliskolai igazgató előadása volt „Az egész ember” címmel. Előadásában új beállításban vizsgálja az ember viszonyát az erkölshöz. Ezután a tisztikarválasztást ejtették meg, amelynek során helyettes-elnök lett: Almády Géza, főtitkár dr. Dánés Árpád, pénztáros dr. Spitzer Gyula, ellenőr dr. Stamberger Soma, alelnökök: dr. Farkasházy Hugó, dr. Weisz Jakab, jegyzők Dinga Árpád, dr. Bálint M., háznagy dr. Földes Lajos. A felügyelő-bizottság tagjai lettek Bruchsteiner Ármán, dr. Gruber Károly, Vámos József és Keszler Jenő. Ezenkívül még megválasztották az igazgatóság és a választmány tagjait.

(—) Az Országos Párbajellenes Szövetség igazgató-tanácsának felkérésére dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök holnap, kedden, este 6 órakor az Újvárosi közgyűlési termében (IV., Váci-utca 62-64. sz.) előadást tart „A párbajellenes szövetség kulturális missziója” cím alatt. A felolvasás iránt élénk érdeklődés mutatkozik. Meghívók, amelyek egyúttal belépésre is szolgálnak, díjtalanul kaphatók Koller József főszámánafosnál (IV., Veres Pálné-utca 24. sz. állami számszék).

(—) Magyar Szent Korona Országainak Békégyesülete december 12-én, vasárnap délután 6 órakor a Szent István-Társulat dísztermében (VIII., Szentkirályi-utca 28/a I. em.) rendkívüli közgyűlést tart.

(—) A Székely Egyesület Bedő Albert nyugalmazott államtitkár elnöklésével vasárnap délelőtt tartotta a László-féle gimnázium dísztermében ezidei közgyűlését. A gyűlésen a helybeli és a vidéki tagok egyaránt nagy számmal jelentek meg.

(—) A Magyar Állami Altisztek és Szolgák Országos Nyugdíjpótló és Segélyező-Egyesülete november 28-ára összehívott rendkívüli közgyűlést a tagok esékelyi számban történt megjelenése miatt, meg nem tarthatta, ennél fogva ezen rendkívüli közgyűlést december 12-én d. u. 3 órakor a Magyar Királyi Posta-és Távirataltisztek és Szolgák körhelyiségében (VII., Bálint-utca 17. szám) teszi.

(—) Magyarok estélye Londonban. A londoni „Magyar Társaság” pénteken, december 10-én nagy hangversenyt rendez a brit művészeti kizályi társaságának helyiségében. Az angol fővárosi társaság számos tagja megígerte a hangversenyen való megjelenését.

(—) A Magyar Földrajzi Társaság e hó 9-én este 6 órakor a magyar kir. tudományegyetem Földrajzi Intézetének nagytermében felolvasóülést tart.

(—) Az Otthon-írók és Hírlapírók Köre e hó 7-én délután fél négy órakor választmányi ülést tart.

(—) A Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre e hó 7-én d. u. fél 6 órakor hangversenyyel egybekötött összejövetelt rendez.

(—) A budapesti Philológiai Társaság e hó 9-én a M. Tud. Akadémia heti üléstermében rendes havi felolvasóülést tart.

Mulatságok.

Katholikus Bál. A január hónap 25-én rendezendő bál iránt egy a fővárosi, mint a vidéki társaság körében mind erősebb érdeklődés mutatkozik és a gróf Zichy János s gróf Mailáth György elnökök vezetése alatt álló bizottsághoz naponként érkeznek részvételi bejelentések. A bál fővédőségét eddig József kir. hercege és Augustus kir. hercege-aszony fogadták el. A védői és díszelői felkötésekre eddig a következő előkelőségek válasza érkezett: Andrássy Gyuláné grófné, Apponyi Albert gróf és grófné, Desewffy Aurél gróf, Esterházy Miklós Mór gróf és grófné, Festetics Taszilo gróf és grófné, Hadik-Barkóczy Endre gróf és grófné, Karátszonyi Jenő gróf, Mailáth Györgyné grófné, Wenckheim Frigyesné grófné, Zichy Aladár gróf és grófné, ifjabb Zichy Jánosné grófné, Zichy Nándor gróf és grófné.

A Protestáns-bál. Régi hagyományaihoz híven és régi fényében fog a Protestáns-bál, az előző évek e legsikerültebb elite-mulatságai a mostani farsangon is lezajlani. A bál a Vigadóban lesz 1910. január 15-én és a háromszáz tagu bizottság máris serényen készülődik a bál sikere érdekében. Tegnap alakult meg a rendező-bizottság, amely a bál élére miklósvári Miklós Elemért állította.

A Házépítő Tisztviselők Egyesülete a Szapáry-utca 7. sz. alatti helyiségben december 11-én hangversenyyel egybekötött teacostélyt rendez.

A Kőbányai Tornász Táncostély rendezője a táncostélyét február 5-én teszi.

**Szén, kokszt,
briket és antracit**

téli fűtéshez

a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.

Telefon: detall: 75-26, 20-27. { 164 interurban.

Radnay Károly

Budapest, Váci-körút 78. sz.
Sürgőnyezim: ANTRACIT Budapest.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Monstre okirathamisítás.** A ma délelőtti tárgyalás Fekete Gábor folytatódó kihallgatásával kezdődött. Vallomásaiban előadja, hogy ő csak régebben irt alá a vádlottakat, utabban nem, míg felesége, Biró Erzsébet azt állítja, hogy ő egyáltalán nem irt alá vádlott váltóknak. Fekete Julianna, vádlott testvére azt vallja, hogy a részvény-pénztárban ő csak egy 2000 koronás váltón volt keze. Vádlottak, többször nem irt alá; mikor januárban testvérét leleplezték, a városi pénztárban és a közgazdasági bankban érdeklődött testvére váltói iránt, de azokat nem mutatták meg neki. Ő próbáirást Szikes igazgatónál egyáltalán nem eszközölt. Ezután a törvényszék a próbáirásokat vizsgálta meg, melylyel az általános rész tárgyalása befejeztetett s az egyes vádpontok tárgyalása következett. Délig három váltót vizsgáltak meg, melyeknél a testvérek és Fekete Gáborné Biró Erzsébet egyik aláírást sem vállalták. Vádlott itt beismerie, hogy a váltókra a neveket ő hamisította, mire elnök figyelmeztette vádlottat, hogy a vizsgálóbíró előtt másképp vallott. Mészáros Sándor pénztárszólga kihallgatása után szünetet rendeltek el, majd délután folytatták a többi váltók részletes vizsgálatát. A tárgyalásra több tanút idéztek be.

§ **A fiumei ügyészség betörője.** A fiumei kir. ügyészség megkeresésére a budapesti kir. ügyészség átkísértette Fiuméba Molnár Ferenc 23 éves rovvott multu szerelőt, hogy ott a fogházrodában irnoki teendőket végezzen. Molnár Ferenc nagyon hasznavehető embernek bizonyult a fogházrodában s szorgalmával s pontosságával kiérdemelte az ottani kir. ügyészség bizalmát. Egy napon azonban ez év nyarán kellemetlen meglepetés érte a fiumei ügyészség vezetőjét. Molnár Ferenc éjjel feltörte a kir. ügyészség kázipénztárát s annak tartalmával megszökött. Hogy hogyan tudott kijutni a fogházépületből, azt még ma sem tudják megmagyarázni maguknak a fiumei börtönőrök. A megszökött rab hosszas kóborlás után visszajött a fővárosba s itt ez év október 6-án reggel 9 és 10 óra között átkulcsal felnyitotta Láng Jakab és fia kerékpár és gramofonkereskedő cég József-körút 41. szám alatti üzletét s onnan egy 300 korona értékű gramofont és több hanglemez ellopott. A lapott holmikát a Teleki-téren akarta értékesíteni. Itt azonban Kaszab István detektív igazolásra szólította fel. Molnár Ferenc Kranczer Jenő néven nevezte magát s a nála lévő gramofonra azt adta elő, hogy ő azt megbízás folytán akarja eladni. A rendőrség két napon át faggatta a veszedelmes embert, míg megtudta, hogy Molnár Ferenc a valódi neve s azonos azzal a rabbal, aki Fiumében az ügyészségi pénztárt k'fosztotta. Lopás büntette miatt került ma Molnár Ferenc a büntető törvényszék elé. A tárgyaláson a vádlott tagadta a lopás elkövetését, de a kihallgatott tanuk terhelő vallomása rábizonyították bűnöségét. A bíróság dr. Aczél kir. ügyész vádja után két és fél évi fegyházra ítélte a gramofonlopás miatt a vádlottat, akit ezen büntetésnek elszáradása után lekísérnek Fiuméba, ahol majd a kasszalopás és szökés miatt fogják felelősségre vonni. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbításért fellebbezett, de fellebbezett a vádlott is.

§ **Gyilkos szölcésősz.** Keoskeméten esküdtszéki főtárgyaláson ma foglalkoztak Mizser József szölcésősz bűnügyével, aki Illés Mihályt a ceglédi szölcők között szeptember 29-én agyonlőtte. A szölcésősz azt állította, hogy Illés cselődjével szölcőt akart lopni, ezért ő felelősségre vonta és a szölcőváltás közben önvédelemből lőtt Illésre. A vizsgálatot kiterjesztették arra a körülményre is, vajjon tényleg lopni akart-e szölcőt Illés. Ez a vád beigazolást nem nyert, ellenben beigazolódott, hogy Mizser régi haragosa volt Illésnek. A törvényszék az esküdtek verdiktje alapján Mizsert szándékos emberölés büntetésében mondották ki bűnösnek és ennek alapján a törvényszék tíz évi fegyházra ítélte.

§ **Husz éves ármentesítő pür.** A tiszta-maroszi ármentesítő társulat már husz év óta pürös-kodik gróf Zselénszki Róberttel, aki ötvenesi birtoka után nem akarja fizetni az ármentesítő díjat. A közigazgatási hatóságok elmarasztalták a gróft, a törvényszék azonban, mint Aradról jelentik, ma neki adott igazat és fölmentette az ármentesítő díj alól, mert a gróf igazolta, hogy az ármentesítő társulat töltéseire az ötvenesi birtoknak nincs szüksége.

§ **December havi esküdthírosági tanácsbeosztás.** A budapesti büntető törvényszék esküdthíroságának december 13-tól 18-ig és 20-tól 23-ig tartó rendezés és rendkívüli esküdthírosági ülészekében a tanácsbeosztás a következő: December 13-án, hétfőn elnök: dr. Mikovich, szavazóbírák: dr. Ádám Árpád és dr. Csoppey Dénes, december 14-én, kedden, elnök dr. Füzeseszy Zoltán, szavazóbírák dr. Dusárdy István és dr. Szentirmay Odón, december 15-én, szerdán elnök

dr. Mikovich, szavazóbírák dr. Dusárdy és dr. Szentirmay, december 16-án, csütörtökön elnök dr. Füzeseszy, szavazóbírák dr. Dusárdy és dr. Csoppey, december 17-én, pénteken, elnök dr. Mikovich, szavazóbírák dr. Dusárdy és dr. Szentirmay, december 18-án, szombaton elnök dr. Füzeseszy bíró, szavazóbírák dr. Csoppey és dr. Szentirmay, december 20-án, hétfőn elnök dr. Mikovich, szavazóbírák dr. Biró Kálmán és dr. Csoppey Dénes, december 21-én, kedden elnök dr. Füzeseszy, szavazóbírák dr. Dusárdy és dr. Szentirmay, december 22-én, szerdán, elnök dr. Mikovich, szavazóbírák dr. Dusárdy és dr. Csoppey, december 23-án, csütörtökön, elnök dr. Füzeseszy, szavazóbírák dr. Dusárdy és dr. Szentirmay.

SPORT.

( ) **A budaiak díszturnája.** A téli díszturnák bevezetője lesz a budapesti (budai) tornaegylet holnap esti díszturnája, melyet este fél hét órakor tart meg Attila-utcai csarnokában. Embersportunknak igazi melegágya ez a tornaegylet, mert hiszen nemcsak a tornát, hanem az atletikát, vívást, lawutennist, turisztikát és az összes téli sportokat is a legintenzívebben gyakorolják. A keddi esti tornánépely bizonyára ismét egyik újabb szép sikere lesz az egyletnek. Műsora a következő: 1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlatok. 3. Csapatornaszás. 4. Együttes tornaszás három korlát. 5. Minta csapatornaszás: ló-rugódeszkával. 6. Versenyek: a) Összetett verseny: korlát, ló és nyújtó; b) magasugrás. 7. Akadémia magas nyújtó. 8. Versenydíjak kiosztása. 9. Elvonulás.

( ) **A vasárnapi mérkőzések.** Az első osztályú bajnokság őszi fordulójának mérkőzései:

Nemzeti S. C. — Ferencvárosi T. C. 1:0. Szenzációs eredmény. A mérkőzés előtt senki se gondolt arra, hogy a Nemzetiek ily szép sikerrel szerepelnek, hiszen eddigi eredményei ugyan igen figyelemre méltók voltak, el is jutott a második helyre, de ezt főleg annak köszönheti, hogy néhány elismert csapatunk letört. Az F. T. C. veresége azonban óriási meglepetés, mert hiszen róluk nem lehet azt mondani, hogy formájukból sokat vesztettek volna. Könnyelműen vették a mérkőzést. A N. S. C. goalja után pedig hiába igyekeztek, nem tudták keresztültörni ellenfelük védelmébe állott csapatát.

M. T. K. — Ujpesti T. E. 3:1. Nehéz küzdelem árán szerezték meg a nagyarányú győzelmet.

A MAC.—TTC. mérkőzése biróhiány miatt csak barátságos lett, amelyben a MAC. végig fölényben 4:1-re győzött. A MAC.-ban Kelemen, Boros, Sipos és Duda, a TTC.-ban Schönfeld voltak jók.

A II. osztályban: Postás—MAFC. 1:0. BEAC.—FSC. 1:1. KAOE.—KTE. 2:0. 33 FC.—III. ker. TVE. 7:2. A III. osztályban: Egyetértés—ETC. 4:2.

( ) **Uzsoink győzelme Bécsben.** A I. WASC. versenyen a magyar uszók újabb győzelmeket arattak az osztrákok és németek fölött. 68 m. gyors. 1. Gubener (Magdeburg) 44.8 mp., 2. Révi (Ausztria). 2. Brandstetter. — A MAFC. uszókat nem engedték indulni, mert a délelőtti előversenyénél nem jelentek meg.

Staféta. (102 m. hát., 68 mell. és 34 m. tetsz. sz. uszás, Müller Ferenc jubileumi vándordíjért.) 1. Magdeburg 2 p. 44 mj., 2. WAC. 2 p. 47.4 mp., 3. BAK. 2 p. 49.6 mp. — Wendelin Schielevel szemben nyer, de Pogány mellen elveszti a versenyt.

102 és fél m. főverseny. 1. Zachár (MTK.) 5 p. 21.2 mp., 2. Himmer (Ausztria) 7 p. 8.2 mp. Scheff nem indult.

68 m. hát. 1. Wendelin (BAK.) 55.2 mp., 2. Schneider (Magdeburg) 57 mp., 3. Schiele 57.4 másodperc.

Vízipóló Amateur győz Union ellen 7:2 (4:2).

Az eredeti doboz telején is Yes szécška áll!

Kapható a földtökön mindenütt.
Kis doboz ára 3 korona.
Nagy doboz ára 5 korona.

27694

KÖZGAZDASÁG.

A malmok üzemkorlátozása. Azok után az óriási buzavásárlások után, miket különösen a budapesti nagy malmok eszközöltek az idén, amikor még az orosz buzáért is megadnak minden árt, még azokat az árakat is, amelyeket egy évvel ezelőtt szinte lehetetlennek tartott Magyarországon mindenki: azt lehetett hinni, hogy az idén szóba se jöhet a malmok üzemkorlátozás kérdése. Hiszen közismert az, hogy a malmok raktáráiban két millió mm. nyersanyag várja a földolgozást, ami teljes üzem mellett 1910. április közepéig elegendő lenne az őrlésre. Érdekes tehát az a tanácskozás, amit a nagy fővárosi lisztgyárak folytatnak s amelynek célja az, hogy már 1910. január elsejétől kezdve korlátozzák az üzemet. Az üzemoszkentés tényében már elvben megállapodtak; csak arról folynak még tárgyalások, hogy milyen mérvű legyen a korlátozás és hogy mikor kezdjék meg azt.

A gőzkazánegyesület megalakult. Megirtuk, hogy a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége kebelében gőzkazánvizsgáló egyesület alakult. Az egyesület vasárnap tartotta alakuló közgyűlését. Elnökké Cserháti Jenő műegyetemi tanárt választották meg. Az egyesületbe eddig 590 kazántulajdonos lépett be.

A vidéki városok újabb kölcsönei. A még mindig tartó politikai válság erős kerékkötője a nagyobbabásu ipari és kereskedelmi vállalkozásoknak. Az állami beruházások bizonytalan sorsa számos iparágban bizonyos tartózkodásra készteti a gyárakat, mit szükségképpen a pénzpiac is megérez. Viszont azonban ez a helyzet kedvező a zárlólevelek és a községi kötvények kibocsátására. A városok ki is használják a kedvező helyzetet és sorra kötnék kölcsönöket. Így a legutóbb közölt kimutatásunk óta „A Hittel” a következő új városi kölcsönökről közöl kimutatást: Békés város a Magyar Jelzáloghitelbanknál 500.000 koronányi kölcsönt kötött, amivel régebbi kisebb adósságait konvertálja. — Gödöllő község 300.000 korona kölcsönt készül felvenni, amiből 270.000 koronát új községháza és 30.000 koronát vágóhid építésére akar fordítani. — Kisvárd város legutóbbi közgyűlése elhatározta, hogy a Magyar Jelzáloghitelbanktól 1.100.000 korona kölcsönt vesz fel beruházási célokra. — Nagykamizsa város új állami elemi iskola építésére 180.000 korona folyószámla-kölcsönt akar felvenni, amit a közköztartás kormány fizetne vissza 5 év alatt. A város még nem döntött afelett, hogy ezt a kölcsönt egy fővárosi pénztintőzetnél vegye-e fel, vagy pedig saját alapjaiból vegre kölcsön, amelyek az ottani pénztintőzeteknél kamatoznak betét gyanánt. — Nagyvárád város sokat hánytatott kölcsönnyire vegre el van intézve. Eszerint a város a kölcsönt a Pesti hazai első takarékpénztártól, a Pesti magyar kereskedelmi banktól és a Magyar jelzáloghitelbanktól vette fel. E bankok 4.664.100 korona névértékű kölcsönt 50 évre 5.3 százalékos annuitás mellett 96% százalékos valószínűségi árfolyamon adták, ugy

Kockázat nincs, nem tetszőrt a pénz vissza.

Tartós és maradandó

Karácsonyi ajándékok.

Legjobb s dívatosabb kivitelű arany női remontoir óra 32 K
dupla fedéllel, díszesen vésvé 40 K
Hasonló sima kivitelben egész díszes monogrammvívással 40 K
Elsőfő írtású val. gyémántokkal díszesen ékített női rem. óra 60 K
Ugyanaz briliánokkal 80 K
Legjobb kivitelű férfi női óráknak mosás szóp választékban igen olcsó árak mellett kaphatók. — Dus választékban képes árjegyzék nagy n. küldetik. — Hazánk első és legnagyobb órszer-, óra-, látszer- és iparművészeti tárgyak tolepe.

Schönwald Imre magyar órásmester, ék-szergyáros és látszerész
PECS 15.

hogy a város 4.570.000 koronát kapott készpénzben. — Nyitra vármegye közgyűlése elhatározta, hogy a megyében építendő 195 elemi iskola költségeire 1.100.000 K kölcsönt vesz fel, melynek törlesztésére 1 százalékos pótadót vet ki. — Pozsony város rég tervezett nagy kölcsönének lebonyolításáig apróbb kölcsönökkel segíti ki magát. Így most városháza építésére 400.000 korona kölcsönt vesz fel a Pozsonyi általános takarékpénztártól a mindenkori bankkamatlábnál 1 százalékkal magasabb kamattal, továbbá a városi nyugdíjalap bérházainak építésére a Pozsonyi kereskedelmi és Hitelbanktól vesz fel 210.000 K kölcsönt, de azért csak 7/8 százalékkal magasabb kamattal fizet, mint a mindenkori bankkamatláb. — Szászváros a Nagyszébeni általános takarékpénztártól vesz fel 300.000 koronás beruházási kölcsönt 18 évre 98 százalékos árfolyamon, évi 34.000 K törlesztéssel. — Szatmárnémeti város a Magyar jelzáloghitelbanktól vett fel 150.000 koronás kölcsönt az állami elemi iskola építésére. — Szeged város új polgári iskolák költségére 500.000 korona kölcsönt vesz fel a közoktatási minisztérium iskolalapjából 50 évre 5 százalékos annuitással. — Szentendre város elhatározta, hogy apróbb építkezésekre, javításokra és egy régebbi kölcsön konvertálására 100.000 korona törlesztéses kölcsönt vesz fel. — Temesvár város a közoktatásiügyi minisztériumtól kap 500.000 korona kölcsönt az új katolikus főgimnázium építési költségeire. Ezzel az 50 éves kölcsönnél 4 1/2 százalékos a kamat. — Tolna vármegye utépítésére a Magyar jelzáloghitelbanktól vesz fel 751.000 korona kölcsönt 95 1/2 százalékos árfolyamon 65 évre 5.1 százalékos annuitással mellett. — Újpest város beruházási célokra 2.400.000 korona kölcsönt vett fel a Pesti hazai első takarékpénztártól, a Pesti magyar kereskedelmi banktól és a Magyar jelzáloghitelbanktól. — Zágráb városnak a törvényhozás ugyan megadta azt a jogot, hogy önálló kötvényeket bocsáthasson ki, de ezzel a joggal a mostani viszonyok mellett nem élhetvén, 3 millió korona folyószámla-kölcsönt vesz fel, amire a Wiener Bankverein zágrábi fiókja tette a legkedvezőbb ajánlatot, melyet a közgyűlés által kiküldött kölcsön-bizottság elfogadásra ajánl a városi közgyűlésnek.

Csalárd bukás. A Budapesti Hitelezői Védegylet a következőket közli velünk: Braun Mayer nagykaposi kereskedő másfél év előtt a Budapesti Hitelezői Védegyletnél bejelentette fizetési-képtelenségét, amikor Jakubovics Áron kezessége mellett egyezséget kötött hitelezőivel. Alig törlesztett pár részletet, újabb engedélyért fordult hitelezőihez. Előzőleg azonban Jakubovics 15.000 koronás váltót peresített ellene és hogy az újabb egyezség nem sikerült, a végrehajtást is foganatosította. Hogy azonban Jakubovics ezt magának biztosítsa, miután Braunert az előbbi egyezségből folyólag obligoban volt, a következő tervet főzte ki. Elment egy beregszászi ügyvédhez, átadott egy nagyobb összegű váltót, mint amellyel 3 Grosz Emanuel ungvári fiakkeresnek tartozik és Grosz nevében meghatalmazást is aláírt és ez alapon bepereltette magát és végrehajtásilag lefoglaltatta a Braun Mayer ellen fennálló követelést. A Braun Mayer ingóságaira tartott árverésen befolyt összeg így aztán Grosznak jutott és illetve ennek nevében azt maga Jakubovics vette kézhez. Ekként a hitelezőket sikerült kijátszani. A Budapesti Hitelezői Védegylet azonban ez eljárást kinyomozta és ez alapon a fenytő eljárást Braun Mayer és keze ellen folyamatba tette. Most tartották meg a beregszászi kir. törvényszéken Szép Géza törvényszéki elnök elnöklése mellett a főtárgyalást, melynek az volt az eredménye, hogy Braun Mayer csalárd bukásért 3 évi fegyházra, Jakubovics Áront pedig mint bűnrészt 2 évi fegyházra ítélték.

A vidéki pénzügyintézetek a kulturáért. A nagyváradi Központi Takarékpénztár R.-T. igazgatója, dr. Grósz Menyhért többedmagával rendkívül érdekes s melegen érző szívre valló indítványt terjesztettek a Magyarországi Pénzügyintézetek Országos Szövetsége elé. Az indítványozók azt ajánlják, hogy a pénzügyintézetek évenkénti önkéntes jótékonyági adóját ne forgácsolják szét a fel-

merülő jótékony akciók örül malmában, hanem az összes évi adományok felét fordítsák valamely nagyszabású intézmény létesítésére, olyan köz-célra, ahol a legnagyobb misziót vélik elérhetőnek. Ha az ember megtudja a statisztikából, hogy az összes vidéki pénzügyintézetek évenként körülbelül egy millió és 200 ezer koronát fordítanak tiszta nyereseményükből közcélokra, elképzelhető, hogyha a nagy összeget tudatosan és észszerűen felépített tervek szerint itélik oda, milyen hatalmas kulturális szolgálhatnak ezáltal. A terv részletes kidolgozására szűkebb körű bizottság kiküldését ajánlják az indítványozók, melynek köteleességévé tennek a tervezet melletti teljes részletes kidolgozását és a gyakorlati előkészítés munkájának elvégzését olyképen, hogy az adományok e terv szerint való felhasználása már 1911-ben lehetővé váljék.

Az O. M. K. E. vidéki szervezkedése. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés vasárnap két új vidéki gócpontot alakított Makó és Keszthelyi székhellyel. A makói alakuló gyűlésen a szegedi és aradi kerületek képviselőin kívül nagy számban vettek részt a makói és vidéki kereskedők. A központ képviselőtében maróthi Fürst Bertalan udvari tanácsos, alelnök hosszabb beszédben ismertette a O. M. K. E. célját, kifejtette az egyesülés programját, rámutatva az eddig elért eredményekre és a jövő feladataira. Az ujonnan alakult kerület elnöke Fritz Gyulát alelnökké Ehrenfeld Bernátot és titkárrá Vészi Józsefet választotta. — A keszthelyi kerület alakuló gyűlésén, amely a városháza nagyszobájában folyt le, szintén nagy számmal jelentek meg a helybeli és a Tapolca, Sümeg, Zalacszentgrót vidékén lakó kereskedők. Az ülést Pető Vilmos vezette, akinél megnyitó beszéde után dr. Szende Pál központi főtitkár hosszabb előadásban ismertette a magyar kereskedelem és az O. M. K. E. feladatát. Ezután megalakították a tisztikart. Elnök lett Pető Vilmos, alelnök Berger Károly (Tapolca), titkár Juhász Antal.

Hogyan vélekednek a gazdák a tőzsde elnök-választásáról. Ismeretes, hogy a tőzsdetanács csütörtökön délben tizenkét órakor választja meg elnökét. A jelöltek hadállásáról már a múlt héten elsőnek megírtuk, hogy Simon Jakabnak és híveinek a Horváth-párthoz való csatlakozása által a választás Horváth Elemér javára eldőltnek tekinthető. Ezt a fel fogást a gazdák is magukévá tették, irtván a következőket:

A jelöltek Sándor Pál, Simon Jakab, a tőzsde jelenlegi alelnöke és Horváth Elemér, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatója, akinél érdekében az egyes pártok erősen agitálnak és hogy Simon Jakab megválasztása a legvalószínűbb már csak azért is, mert a budapesti tőzsde érdekében kifejtett és két évtizedes munkássága elismerésül a tőzsdetagozók jelentékeny része őt kívánja a tőzsde elnökéül. Értésülésünk szerint a helyzet újabb módosult. Simon Jakab ugyanis, aki teljes joggal számíthatott a tőzsdetagozók általános támogatására, látván azt, hogy Sándor Pál pártja terrorisztikus agitációt fejt ki, elhatározta, hogy a jelöléstől visszalép, már csak azért is, mert pár szavazattöbbséggel való megválasztását nem ambicionálja és barátjaival együtt Horváth Elemér mellé áll. Simon Jakab és hívei elismerik a Sándor Pál kiváló kereskedői kvalitásait, de nem tartják a tőzsde érdekében levőnek, hogy a Sándor Pál egyéniségtől elválaszthatatlan agresszivitás a tőzsde elnöki székében érvényesüljön, mert ez a lappangó ellentét kiélesítésére vezetne, amit a tőzsdei reform küszöbén egyáltalán nem tartanak kívánatosnak Németország és Ausztria példája lebeg szemük előtt, ahol a tőzsdereformmal a mi tőzsdei köreink nézete szerint tullek a célra és ezt egyenesen a tőzsde merev ellenállása által provokált erős reakciónak tulajdonítják. Hasonló következményektől óvni szeretnék a budapesti tőzsdét és éppen ezért a Horváth Elemér konziliáns egyénisége felől fordult figyelmük. Értésülésünk szerint Simon Jakab visszalépése után kétségtelesen Horváth Elemért választják meg a tőzsde elnökének.

Új ipari részvénytársaság. Feketeerdői Üveggyár R.-T. cég alatt Nagyváradon új iparvállalat alakult 450.000 korona alaptőkével. Az új részvénytársaság átveszi a feketeerdői üveggyár üzemét és annak fejlesztését tűzte ki céljául.

Gazdasági háziipari tanfolyamok. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a folyó évben a következő helyeken rendez továbbképző tanfolyamokat: Pestvármegyében Kiskunfélegyházán, Jászszentlászlón; Csongrádvármegyében Kisteleken; Jász-Nagykun-Szolnokvármegyében Mezőtúron; Hunyadvármegyében Déván; Csángótelepen; Aradvármegyében Glogovácson; Krassószörényvármegyében Vecsicházán; Temesvármegyében Új-Aradon és Varjason; Torontálvármegyében Új-Zichyalván, Németécskán és Torontálszigeten; Bács-Bodrogvármegyében Órszálláson, Regőszőn és Dunabölkényen; Csanádvármegyében Makó-Bogársón; Pozsonyvármegyében Kajálón, Szempéczen, Zavaron, Hegytúron, Burszentmiklóson és Hidasbüdön; Hevesvármegyében Egerben, Ecséden, Sarudon, Tiszafüreden; Zala vármegyében Zalacsányon, Csabrendeken, Türrjén, Baksán, Pacsán és Garabonczon; Nógrádvármegyében Kismulyadon, Kalrudán és Rappon; Kolozsvármegyében Szászfenesen, Bácsan, Nagymáson, Tamásfalván, Keszűn, Kettesden, Türrén, Nagypetrin és Választon; Szatmárvármegyében Nagykárolyban és Szatmárnémetin; Szolnok-Dobokavármegyében Kerlésen; Szekesvármegyében Nagycsürrön, Keresztlányzigeten, Alezinán, Szelindeken, Alsópianon, Kürpödön és Kisújszáczán; Alsó-fehérvármegyében Monorán, Bervén; a tanfolyamokon a kocsárfontásban, fafaragásban, szalma- és gyékényfonásban, seprő és kefekötésben nyerne a gazdasági munkások kiképzést.

Az eszéki Dráva-híd és az osztrák ipar. Az eszéki Dráva-híd építése — mint ismeretes — vállalkozói körökben igen nagy port vert föl. A híd építési munkálataira kiírt első pályázaton ugyanis egy osztrák cég lett a legolcsóbb. A Magánmérnökök O. E. ekkor a kereskedelmi minisztertől új pályázat kiírását és abból az osztrák cég kizárását kérték. A miniszter az első pályázatot csakugyan megsemmisítette, de az idegen céget nem zárta ki. A második pályázaton ismét az osztrák cég ajánlata volt a legolcsóbb. Erre a MOSz. hosszabb felterjesztésben a bécsi vállalkozó kizárását kérte, ami most, mint értesülünk, meg is történt s a munkát a legolcsóbb magyar cég nyerte el. A miniszter döntése, mely végre viszonzza a magyar vállalkozókat Ausztriában oly sokszor ért visszaütést, vállalkozói körökben nagy örömet keltett.

Fizetési-képtelenségek. A bécsi hitelezői védegylet a következő fizetési-képtelenségeket közli: Ifj. Balogh Lajos fűszerkereskedő Budapest; — Junger Hermann kereskedő Deés; — Landau Vilmos kereskedő Beregszász; — Pók Emil cipőkereskedő Sopron; — Heszó Mór kereskedő Nagykikinda; — Kolumb Vilmos kereskedő Kassa; — Dittrich és Komlós általános világitás, lakberendezési és fémáruháza Budapest; — Ermer Henrik szabó Budapest; — Friedlaender Salamon kereskedő Miskolc; — Weinberger Ignác kereskedő Berettyóújfalun.

A Wiener Bankverein adja a bolgár kölcsönt. A Wiener Bankverein utvében Kuranda igazgató a bolgár kormánnyal megkötötte a kölcsön szerződést. A feltételek a következők: a kölcsönösszeg 100 millió frank, az átvételi árfolyam 86 százalék, a kamatláb 4 és fél százalék; a kölcsön garancia nélkül kötött meg. A kölcsönnyújtásnál a Wiener Bankverein mellett egy ad hoc alakult konzorcium szerepel. A szobranje mai ülésén a pénzügyminiszter már betérjesztette is a kölcsön ügyében kötött szerződést.

A budapesti kamara és a mértéktörvény. A mértéktörvényről és súlyokról szóló új törvény értelmében a f. évi december 31-ig mindenkinek birtokában kell lennie az új szabályok szerint készült hitelesített mértékeknek és mérőeszközöknek. Bár az érdekelt üzleti körök mindent megtesznek arra, hogy kötelezetteknek megfeleljenek, a rendelkezésre álló idő túlrövid arra, hogy a szakmabeli gyárak a rendkívül felszaporodott megrendeléseknek tleget tegyenek. Ez okból a budapesti kereskedelmi és iparkamara felterjesztéssel élt a kereskedelemügyi minisztériumhoz, melyben a december 31-iki határidőnek legalább az 1910. évi március hó végéig való meghosszabbítását kérte.

Morgan társaság. Londonból jelentik: Az I. Morgan-cég 1910 január 1-étől átalakul I. P. Morgan and Grenfell Company céggé. A filadelfiai Grenfell-cég ugyanis társul lép be. Állítólag a

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatra valódi áldás gyomorbetegségeknek és székeszékében szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

Pierpont Morgan vezetése alatt álló cég, amelyből Pierpont Morgan most kiválik, fuziót tervez a Bank of Commerce és a First National között.

Átmenet az új áruházi szabásra. A budapesti kereskedelmi és iparkamara, előre látva azt, hogy az üzletvilág az 1910. évi január 1-én életbe lépő vasúti díjmeléssel szemben az év utolsó heteiben még az olcsóbb díjtételek kihasználására fog törekedni, sürgős felterjesztést intézett a kereskedelmiügyi miniszterhez, hogy a beállható magyarországi áru feladásból eredő szállítási nehézségek és forgalmi zavarok megelőzésére alkalmas intézkedéseket tegyen. A kamara kívánatosnak jelzi, különösen, hogy a javítás alatt álló mozdonyok lehetőleg azonnal szolgálatképesé tétessenek, a tehervonatok szaporítottassanak, a vasúti őkezelési árak szállítása december havában lehetőleg beszüntetessék. Kívánatosnak tartja a kamara végül azt is, hogy a január elseje előtt felvett, de el nem szállított árúk még a mostani fuvardíjak számítása mellett továbbittassanak az új évben és hogy a decemberben feladott, de csak az új évben átrovatolt árúkra nézve a feladás napján érvényes díjzabás legyen irányadó.

Kenyértruszt. Newyorkban husz millió dollár tőkével társaság alakult a nyugati államok pékműhelyeinek szervezésére, ami egyértelmű a kenyértrusztal. A truszt megalakulása óta a kenyér ára fontonként egy centtel megrágt.

Egy vállalat vesztesége. A Műbutor Kereskedelmi R.-T. most teszi közzé 1909. november 30-án lezárt mérlegét, amely 11.969 korona veszteséget tüntet fel. A társaság december 15-én tartja évi közgyűlést, amelynek napirendjén új igazgatóság és felügyelő-bizottság választása is szerepel. A társaság 1907-ben alakult 30.000 korona tőkével s ez volt az első mérlege.

A Generali forgalma. Az Assicurazioni Generali életbiztosítási osztályánál 1909. évi november hónapban 1659 ajánlat 14.766.581 kor. 92 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1429 kötvény 12.316.193 korona 71 fillér biztosítási összegre állított ki. F. évi január 1-je óta 18057 ajánlat 150.472.776 korona 45 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 15510 kötvény 128.770.865 korona 58 fillér biztosítási összegre állított ki. Az 1909. január elseje óta bejelentett károk összege 9.126.589 korona 57 fillérre rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1908. december hó 31-én 132.855 kötvény után 972.108.481 korona 17 fillért tőkét és 1.846.873 korona 60 fillér járadékot tett ki, amire kszpénzben 283.242.702 korona 29 fillér van tartalékba helyezve. Az 1908. évben az életbizt. oszt. által kifizetett károk 16.675.839 korona 14 fillért tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 938.794.591 korona 91 fillért tesznek ki. A biztosítás minden pótdíj nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfelkelési kötelezettségénél fogva hivatott be. A betöréslopás elleni biztosítási osztályánál ugyanezen hónapban 80 káreset jelentett be 27.625 korona összeggel, folyó évi január 1-je óta 1188 káreset 360.896.03 korona összeggel került bejelentésre.

Nyiltter.

Érvényben közlőtekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fajkúrti és kolthai Kürthy Emil, neje szül. szemere Szemere Gizella mint szülők. Kürthy György, Magyar Elekne szül. Kürthy Berta mint testvérek. Magyar Elek mint sógor, a maguk és az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a legjobbj, leggyöngédebb és legszeretebb fiu, testvér és rokon

fajkúrti és kolthai

KÜRTHY DEZSŐ

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár tisztviselője

folyó évi december hó 2-án a németországi Schönberghen hosszas betegség után, életének 23-ik évében elhunyt.

Temetése a róm kath. egyház szer-tartása szerint folyó hó 7-én, kedden délután 3 órakor lesz a kerepesi-uti temető halottasházából.

Az engedélyezett szent miseáldozat folyó hó 9-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor lesz a ferenczrendiek belvárosi templomában.

Budapest, 1909. decz. hó 6-án.

Áldás, béke poraira!

Magyarnak Pécs Németnek Bécs

Nem tetszőért a pénz vissza! Ne küldjük pénzünket külföldre!

Igen finom ur- gyűrű, tömör, angol kivitelben, két brilliant és egy safírral	80 kor.
Igen finom angol ur gyűrű, két ragyogó brilliant és egy rubinnal	80 kor.
Igen finom, tömör, angol ur gyűrű, két ragyogó brilliant és egy smaragdral	80 kor.

Három db együtt 225 kor.

Hazánk első és legnagyobb ékszer-, óra-, látszer- és iparművészeti tárgyak telepe

Schönwald Imre magyar órásmester, ékszergyáros és látszerész Pécs

Ki ezen lapra hivatkozik, megkapja nagy képes árjegyzékemet ingyen s bérmentve

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, december 6.

A készáruipiaczon ma csendes, de valamivel barátságosabb volt a hangulat. Csekély kínálattal szemben, jobb vételkedv mutatkozott, mint az utolsó napokban és így a forgalom is kissé élénkebb volt. Elkelt mintegy 10.000 q buza, változatlan szombati áron. A legdrágább eladási ár 14.32 $\frac{1}{2}$ korona volt 78.8 kilós tisztavéki buzáért, a legolcsóbb pedig 13.90 korona 76 kilós fejemgyei buzáért. Egyéb gabonaneműek árai nem változtak. Forgalomba került: 300 q zab 7.50—7.80 koronás áron és 100 q luczerna 86 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet elég élénken és körülbelül a szombati zárlat jegyzéseivel indult meg, a forgalom folyamán azonban csendes volt az irányzat, mi mellett előbb néhány fillérrel legyöngültek, később pedig pár fillér keretén belül ingadoztak az árfolyamok. Az áprilisi buza 13.72 koronán indult, gyorsan 13.65-ig gyöngült, aztán 13.71-ig javult és zárlatkor 13.69 koronán maradt. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza két fillérrel, az októberi buza egy fillérrel, az áprilisi rozs három fillérrel gyöngült, a májusi tengeri egy fillérrel javult, az áprilisi zab pedig teljesen változatlan maradt.

A készáruipiaczon jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.05—28.55
"	76	—	80	28.25—28.65
"	77	27.6—27.5	81	—
"	78	27.80—27.15	82	—
Fejemgyei	75	—	79	27.95—28.30
"	76	—	80	28.15—28.55
"	77	27.45—27.5	81	—
"	78	27.65—28.15	82	—
Pestvidéki	75	—	79	27.9—28.30
"	76	—	80	28.2—28.55
"	77	27.5—28.90	81	—
"	78	27.70—28.15	82	—
Bánsági	75	—	79	28.05—28.40
"	76	—	80	28.25—28.55
"	77	27.60—27.85	81	—
"	78	27.75—28.15	82	—
Bácskai	75	—	79	28.05—28.45
"	76	27.25—27.75	80	—
"	77	27.60—27.95	81	—
"	78	27.75—28.15	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	19.20—19.40
középmínőségű új	—	—	—	19.00—19.10
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.5—14.6
II-rendű	—	—	—	14.20—14.40
Zab I-rendű	—	—	—	15.70—16.0
II-rendű	—	—	—	15.0—16.0
Tengeri belföldi új	—	—	—	14.0—14.70
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A készáruipiaczon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 300 q 78.5 k 300 q 79 k 28.50 K.
Kaloesai: 1520 q 76 k 27.90 K.

Bánsági: 730 q 78.5 k 28.35 K.
Szentesi: 3000 q 78.8 k 28.65 K.
Fejérmegyei: 700 q 77.8 k 28.05 K.
Román: 3300 q 80 k 28.35 K.
Zab: 100 q 15 K kpf, 200 q 25.20 K kpf, 100 q 15.80 K kpf.
Luczerna: 100 q 172 k tiszai állomás.

A határidőpiacon kötötett:

Délelőtt:

Előforduló kötéseik (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza ápr.	13.72—13.73—13.65—13.69—13.71—
Buza májusra	13.45—13.46—13.44—13.49—
Buza októberre	11.65—11.64—11.68—
Rozs áprilisa	9.94—9.90—9.94—
Rozs októberre	8.79—8.82—
Tengeri májusra	6.60—6.62—6.59—6.63—
Zab áprilisa	7.56—7.57—7.55—

óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisa	13.69—13.70
Buza májusra	13.48—13.49
Buza októberre	11.67—11.68
Rozs áprilisa	9.94—9.95
Rozs októberre	8.82—8.83
Tengeri májusra	6.62—6.63
Zab áprilisa	7.56—7.56
Repeze augusztusra	13.30—13.40

Budapesti gabonaforgalom.

1909. december 3-tól 1909. december 5-ig.

Érkezett   Elszállított
méter mázsa

Buza	8810	12 92
Rozs	5342	5149
Árpa	8572	—
Zab	3077	4533
Tengeri	2921	—
Liszt	102	2101
Korpa	—	7916

Értéktőzsde.

A tőzsde ma megnyitáskor meglehetősen tartózkodó volt, s a mai nap folyamán inkább az eladások élénkítették a forgalmat. A vezető értékek közül az Osztrák hitel harmadfél, a Magyar hitel három koronával hanyatlott. A helyi értékek piacán a Hazai bank, az Agrár bank, a Kereskedelmi részvénytársaság, a Magyar általános takarékszövetkezet, a Drasche, az Athenaeum, a Klotild vegyi ipar, az Adria és a Városi vasútrészvényekben volt üzlet. A Leszámitoló bank részvényekben ma csendesebb volt a forgalom s harmadfél koronával olcsóbban zárultak. A járadékpiac változatlan. Az előbb felsorolt értékeken kívül kötötett: Kereskedelmi bank 3496 koronán, Kereskedelmi r. t. 646.75 koronán, Hazai Bank 294.50—294.— koronán, Agrárbank 441.50—440.— koronán, Athenaeum 228—230 koronán, Danubius 354—356—354 koronán, Adria 440—440.50 koronán, Salgó 631 koronán, Vasúti forgalmi 398 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötéseik:

Osztrák hitel 673.25—672.25, Magyar hitel 784.25—783.25, Leszámitolóbank 520—515.50—518.50, Jelzálogbank 458—456.75—457 K.

A déli tőzsdén előfordult kötéseik:

Osztrák hitel 672.75—671.75, Magyar hitel 783—782.75, Osztrák-magyar államvasut 743.50, Leszámitolóbank 518.50—519—518, Jelzálogbank 457, Városi villamosvasut 310.50, Közúti vaspálya 602.50 K.

Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolcz napra 6—8 korona, december hónap végére 18—20 korona.

Utótőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 670.50, Magyar hitel 781.75, Koronajáradék 92.45, Leszámitoló 517.50, Jelzálog 457.50, Rimamurányi 662.25, Államvasut 743, Városi vasut 310, Közúti vasut 601.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, december 6. (Saját tudósítónktól) A külföldi tőzsdék jelentéseiből az itteni piac nem tudott eligazodni, az enyhe időjárás sem adott direktívát és így a forgalom nagyon jelentéktelen volt, mivel pedig az eladók tartózkodóan viselkedtek, mert a konzum egyáltalán nem skart vásárolni, az irányzat általában tartott és az árfolyamok alig változtak. Árpa egészen el volt hanyagolva. Eladásra került 1500 mm. orosz buza 78—79 és fél kg. 9.37 K Oraviczáról 3 hónapra.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 14.30—15.15, bánsági 14.05—14.80, mosoni 13.85—14.25, tiszafelvidéki 13.08—14.05, délviasuti 13.50—14.30, marchfeldi 13.35—13.70, romániai 14.40—14.65, orosz 14.05—14.55.

Rozs: tótfelvidéki 9.95—10.10, csepeli 9.90—10.05, pestmegyei 10.05—10.10, délviasuti 9.90—10.10, különféle magyar 9.90—10.05, osztrák 9.90—10.10.

Árpa: morvaországi 8.10—9, marchfeldi 7.10—8, tótfelvidéki 7.10—10, csepeli 7.10—7.80, győri 7—7.50, közepdunai állomások 7—7.25, délviasuti 7.25—8.40, északmagyarországi 6.80—7.70, tiszavideki 6.60—7.30, bánati 7.45—7.70, akarmány 6.90—7.20.
Magyar tengeri 7.55—7.80, új 6.30—6.75. Cinquantin 8.50—9.
Magyar szab 7.80—8.45, válogatott 8.45—8.75, cseh-országi 7.60—7.95.

Osztrák Länderbank 503.20, Osztrák-magyar államvasut 743.20, Elbevölgyi vasut —, Alpesi részvény 20.—, 20 frankos 19.16. Londoni váltóár 241.80, Lípótkohó —, Török sorsjegy 2-0.40.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 6. (Értéktőzsde.) Az új hét elején az árfolyamok mozgalmá nyugodt üzlet mellett, egyenletlen volt. Villamosági és bányáértékekben realizációk voltak tulsúlyban, különösen bányáértékekben, amelyeket kedvezőtlenül befolyásolt az az aggodalom, hogy a Ruhr-területen sztrájk mozgalom fog kitörni a munkákimutatás életbe léptetése alkalmából. A többi piacon ugyan a magasabb külföldi jegyzésekre szilárd hangulat uralkodott. Az elért áremelkedések azonban a csekély vállalkozó kedv következtében általában jelentéktelenek voltak. Élénkebb kereslet tárgyai voltak főleg 1902. évi oroszok Párisal kapcsolatban és ennek hatása alatt orosz bankok, továbbá amerikai értékek Newyork hatása alatt. A további folyamatban az üzleti tevékenység meglehetősen tartott árfolyamok mellett nem élénkült. Bányáértékek folytatták esésüket. Zárlatkor a magánkamatláb emelkedésére meglehetősen általános gyöngülési hajlam nyilvánult meg anélkül azonban, hogy ez az árfolyam alakulását lényegesen befolyásolta volna. A középnyüzsi ipari értékei nem igen voltak élénkek és megoszlott irányzatot követtek. Napi pénz 4% és alább, magánleszámitolási kamatláb 4 1/4%.

Berlin, (Zárlat). Dec. 6. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztük: 4.2 százalékos osztrák aranyjárdék 99.50, osztrák hitelrészvény 210.40, Déli vasut 23.—, orosz bankjegyek 215.95, 4 százalékos új orosz kölcsön 89.70, Disconto Commandit 197.—, Dinamittruzst 180.90, Harpe. i 205.60 Unifikált török járadék 94.60, 4.2 százalékos ezüst jár. 95.10, 4 százalékos magyar aranyjárdék 95.10, Magyar koronajárdék 92.50, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 84.70, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 237.20, Gelsenkircheni 218.—, Laurakohó 195.60. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat). Dec. 6. 4.2 szaz.-os papírjárdék —, 4 szaz.-os osztr. ar.-jár. 99.50, Magy. ar.-jár. 95.20, Osztr. hitelint. részv. 21.90, Osztrák-magyar államvasut 847.—, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 242.25, Bécsi Bankverein 183.30, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.10, 4.2 százalékos ezüstjárdék 98.75, Osztrák koronajárdék 94.90, Magyar koronajárdék 92.20, Osztrák-magyar bank 127.50, Déli vasut részvény 2.20, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 847.—, Párisi váltóár 811.83, Union bankrészvény —, Alpesi részv. —, Engedő.

Hamburg, (Zárlat). Dec. 6. 4.2 százalékos ezüst járadék 98.65, 1860. sorsjegy 171.15, Déli vasut 22.75, 4 százalékos aranyjárdék 99.35, Osztrák hitelrészvény 210.4 —, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 103.80, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 95.40 Nyugodt.

London, dec. 6. Angol consol 83.—.

Páris, (Zárlat). Dec. 6. 3 százalékos francia járadék 99.—, Osztr. aranyjárdék 100.95 Magyar aranyjárdék 98.75, 5 százalékos bojár kötvény 1896. évről 51.— 3/4 százalékos Olasz járadék 147.5, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 292.—, 5 százalékos marokkói járadék 530.—, 4 százalékos 1890. román jár. —, 4 százalékos amort. román jár. 92.0, 5 százalékos orosz járadék 103.90, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 100.25, 4 százalékos spanyol jár. 97.47 4 százalékos unifikált török jár. 94.85, Török sorsjegy 219.75, Török dohányrészvény 392.—, Osztrák földhitelintézet 1215.—, Osztr. Länderbank 55.—, Magyar jelzálogbank 185.—, Banque de Paris 1797, Banque Ottomane 734.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 690.—, Hartman gépgyár —, Rio Tinto 19.8, Suererie d'Egypte 38.—, Tula 246.—, Urikányi köszén 171, Chartered 40.50, De Beers 466.50, East Rand 17.—, Jagersfontein 207.—, Trans. Land Comp. 75.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.56, Váltó német piacokra (rövid) 12.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.7 Váltó Belgiumra (rövid) —, Olasz aranyváltó rövid —, Váltó Svájcra (Rövid) 1/, Csekk Londonra 25.0 —, Magánkamatláb 2/4. Szilárd.

Üzleti tudósítások.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székelyfővárosi állatvásár és közvagóhid igazgatósága.) Dec. 6-án. Előző napi eladatlan maradvány 1624 drb sertés, Mai felhajtás 1347 drb sertés, 27 drb süldő, 4 drb malacz, összesen 2971 drb sertés, 27 drb süldő, 4 drb malacz. Eladatott 2187 drb sertés, 1 drb süldő, Mai maradvány 784 drb sertés, 26 drb süldő, 4 drb malacz.

Következő árak jegyeztettek: Zsírsertés: Oreg 7. rendű 350 kilogrammon felüli életsúlyban 122—128 fillér, silány 130—132 fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felüli életsúlylevonással 136—148 fillérig, fiatal közép 220—300 kg.-ig életsúlylevonással 134—136 fillérig, Huszsertés, belföldi süldő 130 fillér. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendők. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Budapesti juhvásár.

Dec. 6. Felhajtott 1670 drb juh. Árjegyzések: Elsőrendű ürü 44—50 fillér, vagy 35—45 korona páronként. Középmínőségű ürü 36—43 fillérig, vagy 26—34 korona. Anyajuhok 36—40 fillérig, vagy 20—23 korona. Kiverési juhok 17.—21.— K. Kosok 34, vagy 40—42 K páronként

Bécsi vágómarhavásár.

Dec. 6. A st. marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 3132 darab magyar, 630 drb galicziai, 899 drb németországi.

Jegyzések kilogrammonként életsúlyban: Magyar hizókör I-ső minőségű 80—80 fillér, II. minőségű 68—78 fillér, III. min. 48—66 fillér, galicziai hizókör I-ső minőségű 84—90 fillér, II. minőségű 72—82 fillér, III. min. német hizókör I. min. 98—102 fillér, II. min. 78—92 fillér, III. min. 68—76 fillér, legelőkör 46—56 fillér, silányabb hizókör 48—56 fillér, bika 54—78 korona, tehén 52—76 korona, bivaly 34—50 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Felölös szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos: A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE
Elektromágneses gyógyítás.
Budapest, IV., Károly-körút 24., L em. Lift
Telefon 102-39.

- gyógytényezők:**
Finsen-fele Iviampa fürdők szív- és veredényelmeszedés ellen.
Elektromágneses gyógyítás
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fenyvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fenyfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
- Főbb javallatok:**
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
Idegyengeségi állapotok.
Álmatlanság, Fejfájás.
Hüdesek (Paralysis).
Idegfájdalmak, idegesebbák (Neuralgiák, ischiás).
Gerincvelősrövidadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Veredényelmeszedés.
Köszvény és csusz, reuma, izületi és oszthajok.
Székrekedés, Daganatok.
Anyagcserehibák (Elhízó cukorbeteg, verszegénység)
Bőrbajok, Górvizsketeg.
Lupus.
Hajhullás, kopaszság.
Szírtelenítés (nőknél az arcon).
Aranyeres csomók.
- Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus

A legmakacsabb köhögés

egy fiataloknál, mint öregeknél valamint egyéb mellbántalmak, gyorsan megnyűhulnek a

Scott-féle csukamájolaj Emulsió

által. Néhány kevés adag teljes megelégedésére fogja ezt Önnek is bebizonyítani.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

utólérhetetlen hatása alkatrészeinek világhírű tisztaságán és erején alapszik és a SCOTT-féle tökéletesített eljárás által az a leggyengébb gyomorra nézve is megemészthetővé tétetik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsióvásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kerjük figyelembe venni.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, december 6. Az előtőzsdén a bonyolult magyarországi politikai helyzet miatt a forgalom nehézkesen indult, de a szilárd irányzat nem veszett el. Érdeklődés mutatkozott Laenderbank részvényei iránt, amelynek javukra vált az a körülmény, hogy az intézet a bolgár kormányval az új kölcsön átvétele felől tárgyalásokat kezdett. Korlátok között teljes üzletelenség uralkodott. Török sorsjegyek realizációk következtében hanyatlottak. A déli tőzsde megnyitáskor az irányzat kedvezlen és a forgalom csendes, később a vezető-árfolyamok általános üzletelenség mellett szög változtak.

Tizenegy óraker: Osztrák hitel 672.75, Magyar hitel 785, Laenderbank 505.25, Bankverein 545.50, Union 586, Államvasut 744.50, Déli vasut 731.—, Rima-murányi 668, Skoda 335, Török sorsjegyek 220.50 K.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 671.50, Magyar hitel 782, Anglo 315.75, Union 585.50, Laenderbank 504.25, Államvasut 744, Déli vasut 124, Alpesi 730, Májusi járadék 95.30, Osztrák aranyjárdék 117.50, Osztrák koronajárdék 95.25, Magyar aranyjárdék 113.50, Magyar koronajárdék 92.45, Török sorsjegy 220.50, Márka 117.80 K.

Bécs, dec. 6. (Magyar értékek zárata). 4 százalékos arany-járdék 113.43, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 1.25, Magyar hitelbank részvény 781.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 515.—, Rima-murányi 662.2 Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 428.—, Magyar koronajárdék 92.45, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 93.15, Magyar nyerem.-kötv. sorsjegy 215.—, Kassa-Oderbergi Vasut részv. 361.—, Magyar jelzálogbank 4.5.—, Magyar kereskedelmi bank 24.5, Gyenézibb.

Bécs, dec. 6. (Osztrák értékek zárata). 4.2 százalékos papír-járdék 96.20, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 117.50, 1860-as sorsjegy 171.75, Osztrák hitel-sorsjegy 53.80, Angol-osztrák bankrészvény 314.75, Bécsi Bankverein 546.1 —, Osztrák magyar bank 1774.—, Déli vasut 123.50, Dunagőzhajózási-társ. 1047. Dohány részv. 68.—, Cs. k. arany (vert) 11.36, Német bankv. 117.6, Osztr. Lloyd 541.—, 4.2 szaz. ezüst jár. 95.20—99.14, Osztr. korona járadék 95.20, 1864-es sorsj. 328.—, Osztrák hitelintézeti részvény 663.75, Union-Bank 584.—

Heti műsor:

1909. december hó.	Neuzeti Színház	M. kir. Operaház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Fővárosi Városligeti Színház	Hangversenyek
8	délután: Szerda — este: —	Az ember tragédiája — A botrány	Toldy szerelme —	Tatarjárás — Libim	Hivatalnok urak — A kuruzsló	Tanczos huszárok — Rébusz báró	A jövő háboruja — Szegény gazdagok	A Smokk-család — A fürdő szépe	Zenepalota Bossi Enrico
9	Csütörtök	Találkozás	Lanmermori Lucia Mesevilág	Falusí verobek — Libim	Jack, a senki — A kuruzsló	Rébusz báró — Rébusz báró	Szegény gazdagok — Szegény gazdagok	Orpheus a pokolban —	—
10	Péntek	Kisértelek	Sámson és Delila	— Libim	A kuruzsló —	Rébusz báró — Rébusz báró	Szegény gazdagok — Szegény gazdagok	A betyárkirálynő —	Vigadó Wiener Konzertverein
11	délután: Szombat — este: —	Kisértelek	Sába királynője	Találkozás	Talifur — A kuruzsló	Rébusz báró — Rébusz báró	A bűnös asszony — A Országos Színvészteti Akadémia előad.-sa.	A fürdő szépe —	Vigadó Wiener Konzertverein
12	délután: Vas. — este: —	Rosenkrantz és Guldenstern — Szentivánéji álom	Jancsi és Juliska — Aida	Buridán számara — Libim	Faust — A kuruzsló	Jánoska — Rébusz báró	—	Erdészleány — Orpheus a pokolban	Zenepalota Színforikusok (Kun L. Vigadó Lengyel Ernő)

Kivonat a hivatalos lapból.

December 5.

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Biemel Sámuel, Bodó Ferencz, Vágó Kálmán, Bachl József, Leber Antal, Pump János, Weiser Béla, Marakovics Emil, Moravécs Károly tényleges állományu katonatisztekét, Kovács Kálmán, Pavelic Illés, Fekete Miklós, Benkó Géza, Kazay Károly, Vukovic Győző, Csávicz János, Fekete Leó, Schliesz József, Turi Jenő, Lantos Béla, Szabó György, Niklovics Károly, Pátzay Béla, Schaeffer József, Walder Andor, Bartos Lajos, Püspök Sándor posta- és táviratsegédtiszteket, Colussi Emil, Szavantsék István, Egető Géza, ifj. Mayer Sándor, Fischer János, Kos Vladimír, Láng Árpád, Geréb Adolf, Molnár Károly posta- és táviratsegédtiszteket, Dimény Lajos és Henrich Antal posta- és táviratsegédtiszteket, a X. fizetési osztály 3. fokozatába posta- és táviratsegédtiszteket, dr. Szilassy Zoltán pénzügyi fogalmazókat, dr. Fekete Béla napidijast, dr. Alszechy Béla és dr. Kollarits József budapesti lakosokat fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazókká, Bozókai Lengyel Ervin államtudor, budapesti lakost fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazóvá, dr. Hetényi János ügyvédjelöltet fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazóvá;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Rieger Imre aradi kath. főgimnáziumi rendes tanárt a VII. fizetési osztály 3. fokozatába, Szegeleti István okleveles tanárt az érsekújvári községi kath. főgimnáziumhoz a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárrá, Doktor János pirosi ref. elemi iskolai tanítót az örkényi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Wilszky Lujza okleveles kisdudóvónót a rákoskeresztúri I. sz. állami kisdudóvódához kisdudóvónóvé;

a bosnyák-hercegovinai országos kormány főnöke Pavlovics Ferenczet a sarajevói főreáliskola segédtaníóját valóságos tanítónak nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gáspár Armin máramarosmegyei segédtanfelügyelőt a panosovai tanfelügyelőségi kirendeltséghez eddigi minőségében, Benkó Sándor bucsuszentlászlói állami elemi iskolai tanítót az újpesti állami elemi iskolához eddigi minőségében áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Kohn Sámuel északi lakos Kornisra, Unger Gyula wien-i lakos családi nevének Erdősre kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. Jász-Nagykun-Szolnok vármegyénél központi irnoki állásra január 31-ig, a módosi járásbírósnál díjnoki állásra december 15-ig, a szeghalmi járásbírósnál albirói állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Egész országban jó hírnevű Koch I. féle törv. védett „Európa” szabású rendszerezett 5 óra alatt garancia mellett tanulhat bárki mindenféle női ruha szabást 15 kor. ért. díjával. Napl. esti tanfolyamok. Az „Európa” szabású 5 korona utasítással is megrendelhető.

KOCH I., Budapest, VI., Petőfi-utca 5.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás SALVATOR... Főraktár Budapestban: ERDEKUTYI L. uól.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete: Hazánkban tegnap Erdély kivételével mindeütt volt csapadék, de nagyobb mennyiségben csak az északi és északnyugati megyékben esett, ahol is az elmúlt 24 órában 20 és 50 mm. között volt eső, míg egyebütt 5 mm.-en alul maradt. A hőmérséklet keleten még tovább emelkedett s így még ma is országsteret 5-10 C°-al magasabb a normálnál. A napi maximum Verseczen 17 C° a minimum Selmeczbányán 6 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és elvélte csapadék várható. (Sürgöny prog.: Enyhe, elvélte csapadék.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: m.éter, m.éter, decz. 4. decz. 5., decz. 4. decz. 5. listing various locations and measurements.

Finom angol saccoöltönyök... 66 korona. Városi bundák és télikabátok nagy választékban. DEUTSCH F. KÁROLY ÉS TÁRSA férfi-szabók. IV., Ferencz-tere 2. sz. A templommal szemben.

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE table with columns: Mai záró árfolyam, Mai záró árfolyam, Mai záró árfolyam, Mai záró árfolyam. Sub-sections include: Államadósság, Záloglevelek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénznemek és váltók.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az én szentélyem.

Az én szentélyem nem a templom esődjé,
Es oltáromhoz lépcső nem vezet.
Márványba véve, ércalakba öntve
Imádni nem lehet.

Az én szentélyem egy kis falu esődjé,
Es oltáromhoz kis utca vezet.
S az ablakban valaki fehérbe öltözve
Szorgosan öltöget.

S a kis kapun, ha azontélembe lépek
Mosolygó arc és meleg kéz fogad.
S amit én akkor a szívemben érzek:
Csupa imádság, csupa áhitat.

Keblovsky-Mayer Lajos.

(Vasuti templom-kocsik.) Noha jelenleg az északamerikai Egyesült Államokban levő templomok száma már a 200.000-et is meghaladja, azért még mindig igen sok kis helyiséget lehet találni, amelyeknek templomuk nincsen. Hogy tehát a hívők, az ilyen helyiségekben is, amennyiben a vasut mentén fekszenek, méltó hajlékot nyerhessenek ájtatosságuk elvégzésére, a különböző felekezetek és szekták mozgatható vasuti templomokat kezdtek építeni. Ezek külsőleg közönséges vasuti kocsikhoz hasonlítanak, belsejük azonban teljes templom- vagy kápolnaberendezéssel áll. Egy ilyen nemrég elkészült járműben, mely a Szent-Andrásnak szentelt katolikus kápolnát ábrázol, nem kevesebb, mint 100 ájtatoskodó fér el. A hajó hossza a bejárati ajtótól az oltárig 14.1 m. A kocsik többi részében 6.5 m. hosszúságban lakóhelyiség van berendezve. Az ülőhelyek a hosszátjáró mindkét oldalán vannak. Az oltár mellett kis sekrestye van. Sőt orgona is van a vasuti kápolnában. A kocsik 75.000 koronába kerültek. Az Egyesült-Államok vasutain ez idő szerint 12 ilyen kápolnakocsik közlekedik, amelyeket az összes vonalekon díjmentesen szállítanak. A baptista-szekta kocsijai eddigéig már több mint 200.000 km utat tettek meg. Magányos kis állomásokon a vasuti templom-kocsikat mellékvágányra tolják, ahol egészen hat hétig maradnak. Ez idő alatt a vándorszónokok naponta isteni tiszteleteket és biblia előadásokat tartanak. Alkalmilag aztán az új templomok építését is elemézik, amelyek létesítését ők szónoklataik által kezdeményezték. Ily módon a gyér lakosságú

nyugati államokban már mintegy 100 új templomot építettek fel. A vasuti templomok legbuzgóbb alapítói közé tartozik a milliárdos Rockefeller John D., ő volt a legelső ilyen templomnak a létesítője és azóta állandóan tetemes összegekkel támogatja a templomkocsi építkezéseket.

(Az áruházi bűnbak.) A megélhetés, amelyet Madách az eszmék eszméjének állít oda, sorjában termi a foglalkozási furcsaságokat. Párisban vannak hivatásos házassági tanúk, másutt az orvosi várótermekben fizetéses „betegek” üldögélnek, valahol megtörtént, hogy egy vigjátékíró a premier-jére díjazott alakokkal műderültséget szervezett és még sok egyéb ilyen különös hivatást keletkezett a városi élet örlő forgataga. Ilyenfajta vredei mesterséget új a newyorki áruházaknak az az alkalmazottja is, aki — írja a Nos loirs című folyóirat — jó pénzért a bűnbak szerepét tölti be és eltűr bármilyen gorombaságot. Mistake-clerknek emlegetik ezt az alkalmazottat. Ha valamelyik vásárló nőnek panasza van — a hölgyeknek a boltban annyiszor akad kifogásolni valójuk — akkor előlép a főnök, vagy a cégvezető, belekérpzi magát a megbotránkozásba, parázs műfelháborodást csap és felszólítja azt, akinek a hibájából történt a baj, hogy álljon elő. Halványan és reszketően jelentkezik erre a hivatásos szerencsétlen flótás és a gazda ráriparodik.

— Mégis csak sok, amit maga művel. Napról-napra újabb boldonságot csinál. De már jóllaktunk az ön hallatlan ügyetlenségeivel. A pénztárnál felveheti a fizetését és rögtön mehet. Rettenetes egy fráter!

A bűnbak elnézést kérő szavakat dadog és könyörgő pillantásokat mér a vevőnőre. Tíz hölgy közül kilencz megszánja és szólni kezd az érdekében: hogy ő már nem haragszik; hogy ezért az elvételért nem járhat ki ennyire súlyos bünhődés; hogy egy nyugodt órája sem lenne, ha miatta valaki a kényerét vesztené stb. A főnök persze nem térhet ki az ilyen könyörületes szívről tanuskodó kívánság teljesítése elől, a mistake clerkhoz fordul, hogy jól van, ez egyszer még maradhat, de a megbocsátást csupán a rokonérző lelkületű hölgy pártfogásának köszönheti. A bűnbak halásan köszöngeti a végtelen kedvességet és esküszik, hogy ezt soha el nem felejt. És az illető hölgy azzal a boldogító tudattal távozik, hogy nagyon nemcsak eszelekedett és biztosra vehető, hogy az áruház egy java vásárlónót nyert benne. A „szegény teremtés” pedig szépen visszavonul, hogy alkalomadtán újra hozzáfoghasson villámháritói tevékenységéhez és a jelenet nemakára megismétlődik.

(Husz év alatt egy millió.) Rómából írja tudósítónk: Toscana tartomány egyik legelőkelőbb pénzintézetében, a perugiai Banco di Perugiaában a minap egész véletlenül teljes egy millió sikkasztásnak jutottak nyomára. A bank ügykezelésére és ellenőrző közegeknek megbízhatóságára nézve igen jellemző, hogy a sikkasztó husz esztendőig észrevétlenül garázdálkodott és most is csak véletlenül derült ki az eset. A kérdéses tisztviselő megbetegedett s így történt, hogy a könyvekbe, amelyekben igen ügyesen rejtette el a kompromittáló számokat, beltekintett egy hivatalnoktársa. Néhány apró pontatlanság azonnal megütötte a szemét. Erre jelentést tett az igazgatóságnak. Az igazgatóság nyomban bizottságot küldött ki, amely első sorban is a beteg lakására ment. A kérdések keresztüztüében a beteg megvallotta, hogy csakugyan elsikkasztott — három ezer lírát. Az igazgatóság azonban most már tele volt gyauval és elrendelte a könyvek megvizsgálását. A fenyegető veszedelem láttára a bűnös végre őszintén vallott. Elmondta, hogy husz esztendőn át évenként átlag 50 ezer lírát sikkasztott. A bűnös ember husz év óta nagylábban élt Perugiában. Ismerőseivel el tudta hitetni, hogy anyjának egy meghalt barátja tekintélyes évi járadékot hagyott neki. Ezt a mesét mindenki elhitte neki és ennek köszönhető, hogy senki gyanuba nem fogta.

(Modern filmek.) Tagadhatatlan, hogy a kinematográf napról-napra óriási haladást mutat fel. Ha nézzük a különböző filmeket, nemcsak a сюжет-k óriási változatosságát kell megbámulnunk, hanem azon módot is, amelylyel a сюжет-kei kidolgozzák a film-gyárakban. Különösen a franciaik vezetnek humorisztikus és drámai tárgyú filmek terén, viszont a németek tájképekben és természeti felvételekben hoznak szép dolgokat. Érdekes e tekintetben megfigyelni azon különbséget, amely a francia és német eredetű filmek között van. Ha néhány francia felvételt végig nézünk, tanúságot tehetünk arról, hogy az ábrázolandó eseményt olyan temperamentummal játszották, ugyszólván rendezői utasítás nélkül, hogy az szinte bámulatos volt. Párisban nem takarékoskodnak, nem tekintenek a film hosszára, végigjátszzák a jeleneteket, míg Németországban takarékosabban bíznak a filmmel és a beállítás ugyan gondosabb, de nehezebben mozog a cselekmény és sok helyütt a takarékoság helytelenül van alkalmazva, mert a jelenetek félíg befejezetlenek maradnak.

KÉT NYAKÉK.

— REGÉNY. —

Írta: G. W. APPLETON.

26

— Ma reggel már voltam itt.
— Akkor nem voltam idehaza.
— Ezt mondták nekem; ezért hagytam itt üzenetet, hogy este visszajövök.
— Helyes. Ezt tudom. Nos, tulajdonképpen, mit akarsz?
— Nem tudja kitalálni?
— Nem tudom kitalálni és unalmas a találgatás. Mit akarsz?
Hubert dühében az ajkába harapott.
— Azért jöttem, hogy pontos felvilágosítást kapjak valami fölött. De először mutatok önnek valamit.
Ezzel kivette zsebéből az ékszeres zacskót és felbontotta. Ezt a nyakéket és egy esomó foglalatlan drágakövet az anyám adta nekem a haláloságján, — arra kért, hogy azonnal adjak tul rajta. Nincs valami ok, amiért ezt nem tehetném meg?
— Részemről semmi akadályja sincs. Add el őket mindenesetre, mert szükséged lesz a pénzre.
— Igen.
— Tehát el van intézve a dolog.
— Ismeri ezt a nyakéket?
— Nem, — sohasem láttam. De ha ő adta neked, akkor rendben van. Semmi közöm hozzá. Van még valami mondanivalód? Már késő van.
— Igen, — felelte Hubert, és dühösen szoritotta össze a fogait. Nem vagyok már gyermek, hanem férfi. Sőt katona vagyok, tehát jogom van öntől megkérdezni, miért bízik velem ilyen megalázva. Jussan eszébe, hogy Darrel vagyok.
— Beesánatot kérek, — tévedésben vagy, — volt a váratlan válasz.

— Te nem vagy Darrel.
Hubert visszatantorodott és rémülten nézett maga elé.
— Nem vagyok Darrel? — ismételte. — Tehát ön nem az atyám?
— Bevallom, hogy az vagyok, legalább azt hiszem, de az anyád nem volt tényleg a feleségem.
— Nem volt a felesége! Mit akar ezzel mondani?
— Azt, amit mondok. Azt hiszem, elég érthetően beszéltem.
— Azt akarja talán ezzel mondani, hogy az anyám —
— Mondd, ahogyan neked tetszik, én csak azt ismételhetem, hogy nem volt a feleségem.
Hubert fenyegető mezdulattal ugrott feléje, az erek homlokán kidagadtak, a szeme villámlott, minden idege reszkett a nagy felindulástól.
— Nagyon helyes, — szölt az öreg, hidegen. — Csak íssél meg engem: Hiszen erősebb és izmosabb vagy nálamnál s azonkívül a királyi katonája vagy.
Hubert keze leesett, mintha hirtelen megbénult volna. A forró vér ismét leszaladt a szívéhez, arca halásápadt lett.
— Igaza van, megérdemeltem ezt a rendutasítást, de ön sokkal erősebben sújtott, mint azt én megtehettem volna.
— Elhiszem. De magam is le lettem sújtva. Sokkal gyengébb teremtéstől — az anyádtól.
— Ezt nem hiszem, nem tudom elhinni.
— Ne hidd. Én nem követelem, hogy elbidd.
— Hallgasson meg egy pillanatig. Bármit is mond, nem fogja bennem megingatni azt a bizalmat, szeretetet és azt a tiszteletet, amit anyám iránt éreztem. Mindig jó anya volt és mindig jó asszony.
— Hm! — szölt közbe az öreg.
— Ismétlem, jó asszony volt! És amire

nem tud igazán lesújtó bizonyítékot hozni, ami az ellenkezőjét bizonyítja —
— A szavam tehát nem elég?
— Nem, nem elég. Nem is lesz elég és ha nem tud igazán nyomós érvet felhozni, csak azt fogom hinni, hogy ártatlanul megbántott, nagyon szenvedő asszony volt. Sőt, ez nem elég. Ezt a kijelentést még az ön ajkai is ismételni fogják. Ezt akarom!
— Haha! — Amilyen az anyja, olyan a fia! Ő is mindig így beszélt. Nos, ha rám tudod bizonyítani, hogy a hibás én voltam, meg leszek elégedve; de azt az egyet mondhatom neked; ha valakivel igazságtalanság történt, ugy az velem történt.
— Önnel történt igazságtalanság?
— Igen, amint mondtam. Gondoskodtam róla is. — nos, igen, megegyedtem neki, hogy viselje a nevemet. Soha nem provokáltam botrányt, csak szenvedtem eszembem.
— Ön szenvedett? Ön! —
— Igen!
És az öreg ur hirtelen felkelt és szenvedélyes hangon kiáltott fel:
— Igen! A kárhozottak összes kinszenvedését végigszendtem, mert szerettem, aki —
— Hallgasson, — szölt Hubert komolyan ámbár egészen kábult volt.
Az atya hirtelen elgyengült és visszacsúszott a székébe. Hubert gyengéden megérintette a vállát, s így szölt:
— Ha ez igaz, akkor el fog jönni a tetetésre, ugyebár?
Az öregember siri hangon nevetett fel.
— Nem, nem; a másik — menjen csak a másik! Azt illeti meg.
— A másik? Miféle másik? És ismét agyába ötlött haldokló anyjának az utolsó szavai.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1903. december hó 7-én.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A kuruzsló.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Földes Imre

Személyek:

Özv. Horváthné	T. Halmy
Ilma leánya	Nagy Teréz
Tovdai Dezső	Csontos
Csáthyne	Mészáros G.
Schilling	Ratkay
Rostay dr.	Vágó
Fejér dr.	Város
Zsármoly	Z. Molnár
Dóra	Csatay J.
Vida Jóska	Papp
Vödör Kajetán	Kürmendi
Atáidine	Leránt I.
Kovácsné	P. Tárnoki
Veréb	Dobi
Verébne	Saári R.
Egy hölg.	Rethy
Pápaszemes ur	Tóth Irma
Terka, cseléd	Tárnai
A gróf	Czibor
Középkorú ur	Czibor

Kezdeté 1/8 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szegény gazdagok.

Kezdeté 1/8 óraker.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Telefon 68-39.

Hétköznap, kon minden előadásban közreműködik

KUN ÁRPÁD

Az európai és amerikai sikereiben gazdag hangversenykörtjáról hazatért 15 éves hegedűművész. Azonkívül az elsőrangú betűmésor: Utazás a Mont-Blancra. — Megzavart idill. — Fauszetás az Alpokban. BIANCA CAPELLO. stb. stb.

Az első előadás hétköznapokon d. u. 8 óraker, vasár- és ünnepnapokon d. u. 8 óraker kezdődik

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Rébusz báró.

Operett 3 felvonásban. Irta: Herczeg Ferencz. Zenéjét szerzette Huszka Jenő.

Személyek:

Rébusz báró	Sziklay
Stopp Katicza	Póráss S.
Miss Styrling	Olof F.
Diane de Polaro	S. Gadi E.
Eskinác, úgynök	Bouss
Péterfi Pál mérnök	Raskó
Castel-Famina	Szirmai
Tornado mester	Kovács
A fejedelem	Németh
A fejedelemasszony	Erdő E.
Lolo	Saári R.
Nini	Gergely I.
Szárnysegéd	Ligeti
Udvarmester	Sáfrány

Kezdeté 1/8 óraker.

Fővárosi Városigazgató Színház

A Smokk-család.

Pesti bohózat négy felvonásban. Irta: Farago Jenő és Feld Mátyás. Zenéjét összeállította és részben szerzette: Barna István.

Személyek:

Smokk Samu	Ferenczy
Melanie, felesége	Láng E.
Rézi	Sas Klárka
Vili	Halász B.
Bella	Sas I.
Rézi	Márkus L.
Nevelő	Keller
Trió Lili	Balázs G.
Csipe Steffi	Hatay A.
Bárony M. mi	Kovács I.
Szalay Nelly	Heltay O.
Virág Pál	Csapó
Hanka	Vörös I.
Pacal Jenő	Szalay
Tigris Zsuzs	Bihari
Lovényi Árpád dr.	Megyeri

Kezdeté 1/8 óraker.

Tátra Mulató

VII. ker., Király-u. 77.

A legkényesebb igényeknek is megfelelő legszélesebb műsor! **???** Taciano **???** **!!S. EIGRAD** **JAQUES!!** a legjobb német humorista **!! Cleo de Osterode!!** A német előadó művészet nagymestere. **!! Bache Ideal!!** Indiai Pagod táncosnő 3 néger boys-sal. **Roly Berto** bravúr énekesnő. **Ada Purette** dan soubrette. **Hedy Silvano** etoilé française. **Mark Ein Pechvogel.** Eredeti hozatalkónai életből. Irta: Schmied Bertalan. Kezdeté 8 óraker. Pénztárnyitás 5 óraker. Telefon: 15-10.

Uj! Ryan healt exerciser legkitűnőbb izomerősítő, testgyenesítő, szobatorna-készülék. Orvosi-lag ajánlva. Hivatalnokoknak, mindazoknak, kik kevés mozgást végeznek, igen egészséges.

I. Gyermek és nőknek frt 4.50
 II. Férfiaknak „ „ 5.50
 III. „Athléták”, erős „ 6.50
 IV. „Herkules”, leg-erősebb „ „ 7.50
 V. „Combination”, gyermek, nő, férfi „ 12.—
 Kertész Tódor Budapest Kristótfér. Sport és játék. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 8000

Szőnyeg-ujdonság!
 300/200 cm. nagyságu mindkét oldalon egyforma nyírott Jaquard szőnyeg elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. szabott árért kapható.
Rosenberg és Quitt
 női divat, vászon és szőnyeg-árak nagy áruház.
 Budapest, VI., Király-u. 32. (saroküzet.) 28087
 Alapították 1895.

Tiszta és erős hang. Állandó ujdonságok.

Beszerezési forrás: „Favorite” Scha Platten-Fabrik G. m. b. H. HANNOVER, Linden 69.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 óraker a kolosszális sikerű műsor.

A keztyűsbolt	Zsur a legénylakásban	
Operett sláger!	A trabukoi hercege	Operett sláger!
Les Lebruns	Gyárfás Dezső mint Messenger Boy	

Azonkívül: Solti Hermin, Varjas Antal, Les Vallières, Les Vestales, Erika-Quintett és 16 elsőrendű attrakció.

A téli kertülkörtermében ROYAL-KABARET. Ének és táncelőadás. Keringő-verseny. — Csillágyzene reggeli 5 óráig. Rondes helyárak. Elővételi díj (este 6 óráig) páholyoknál 5 kor., minden egyéb jegynél 1 korona

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége Révay-utca 18. szám. Telefon: 14-22. Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor. Az előadás kezdete 1/8 óraker.

10 óraker: MA! Ujdonság!
„Röntgen fotografiák”
 Bohózat írta: Uhu. Rendező: Rott Sándor. 11 óraker.
„Seitensprünge”
 Képek egy vizsgyintézetből, írta: Hirschfeld Lajos. Rendező: Trebitsch A.
 Jegyek kaphatók a Folies Caprice Révay-utca nappali pénztárnál, d. e. 9-11 óráig és d. u. 3-6 óráig. „Lyra” jegyirodájában, Andrássy-ut 15, valamint Sopronyi nagytársaságban Rákóczi ut 1. 12 óra után az I-ső emeleti CASINO DE PARIS-ban a világ legelső ének- és tánc számok fellépé.

Butor

készpénzért és részlete
3 szoba teljes berendezése 360 frtért, mely áll: 1 háló-, ebédlő- és szalonból. 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitelűtől a legdunomabbig. — Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata
Endapest, Váci-körút 9. (Szerocsen-utca sarok).

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletfizetésre is legmegszélesebb jótállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, fuvelák, citrák, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kihatótve elismert jó munkáért.
Árjegyzéket ingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalm. hangszergyártó
Bpest, VIII., Rákóczi-ut 71.
Telefon 58-20.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Beregmegeye)
a gyomor, belék, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn
Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapestben és a forrás kezelőegységén Munkácsen

Alkalmi vételt

ajánl szép és finom
butorok,
perzsa-
szőnyegek,
csillárok-ban

a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház
VI., Lázár-utca 3.
(BAZILIKA KÖZELÉSEN.)
Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinek megtekinteni ajánlatos.

Azonnal jogos tulajdona!

A zongora vagy pianó ha REMÉNYI MIHALY
legújabb rendszerű hitelosztályból veszi azt meg. Nem béri a részletfizetés teple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszert. Ugyanazon árak mintha készpénzért venné.
Előleg nem kell
10 frt havi részletfizetés mellett a legjobb zongorát v. pianót. Részletes árjegyzék és prospektus díjtalanul küldetik Budapestről, Király-u. 58.

Nemcsak Budapestben, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem létezőt alkalom ill. könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által.

Lekéselt!
mert nincs jó órája, pedig meghisható, pontos járása órá
POLGÁR KÁLMÁN
működésénél
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÜT 29. szám
részletfizetésre
javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem!
MAGY KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE KÜLDÖTTÉ

Aki

már december 27-én
1 Millió 100 ezer

koronát nyerni akar, az rendeljen már most
1 drb konvertált Jelzalog-sorsjegyet.

Évente 6 huzás.

Kapható 36 havi részletfizetésre. Havi részlet csak 5 K 30 fill.

Már az első részlet befizetése elenében megkötödm a sorsjegy sorozatával és számát elátott törvényes részlettel, melynek birtokában a vevő már a legközelebbi huzásban egyedüli játékkal résztvesz.

Fleissig Sándor
bank- és váltóüzlete
Budapest, VII., Erzsébet-körút 2.

Acetylén-Lámpák.

Éjjeli szántásoknál gőzekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak. Automobil, kézi, kocsi, kocsi-rud, pózna, asztali, udvari, kerti, istálló,

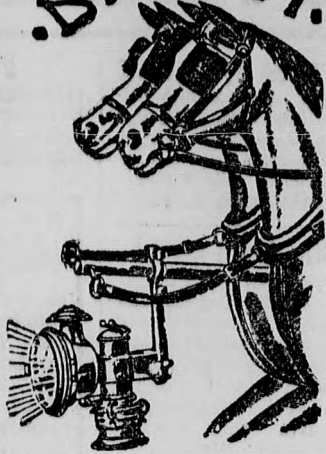
Acetylén-Lámpák.

Bárdi József R.-t.
Budapest,

VI., Liszt Ferenc-tér 15.
a Palermó kávéház mellett,

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.
Telefon 16-28.   Telefon 16-28.

BÁRDI.

Ó csász. és Apost. kir. Felszámoló Legfelsőbb elhatározása folytán

A közös katonai jótékony célokra szánt

XXVII. csász. kir. államsorsjáték.

Ez az Ausztriában egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 514.800 korona összegben 18.390 készpénz nyereményt tartalmaz.

A főnyeremény 200.000 korona.

A nyeremények kifizetéséért a csász. kir. lottóvédők kezéskedik. — A húzás visszavonhatatlanul 1909. december 16-án fog megtartatni. Egy sorsjegynek ára 4 korona. A sorsjegyek Bécsben a csász. és kir. államsorsjátékok osztályánál, III. Vordere Zollamtstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékek, dohánytőzsde, adó-, posta-, távirat- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvétők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.
A csász. kir. lottóvédői igazgatóság (államsorsjátéki osztálya).

Villam- és légszesz-csillárok

Petroleum függő-lámpák és csillárok

Billenő- és asztali lámpák

Remek kivitelben, jutányos árak mellett

csekély havi részletfizetés ellenében kaphatók.

Árjegyzék kívánatra bérmentve és ingyen

Aufrecht és Goldschmied

Nagyáruháza :: Budapest, VII., Rákóczi-ut 30

A NAGYMOSÁS

nem réme többé a háziasszonynak, ha a

NEPTUN

gőzmosógépet használja. A Neptun gőzmosógép a ruhát kíméletesen mossa és fertőtleníti. A Neptun mosógép akár külön kályhával, akár a tűzhelyvel összekötve használható. A Neptun mosógép használata által az idő, pénz és munka háromnegyed része megtakarítható.

Árjegyzéket szívesen küld

Schottola Ernő

BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 53. SZ.

Légszesz és villamos csillárok

legelőnyösebben szereshetők be **Kulcsár Sándor** bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Most jelent meg az 1910-ik évre szóló

ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTÁRA

51-İK ÉVFOLYAMA.

Orvosok, ügyvédek, kereskedők, közigazgatási hatóságok és tisztviselők részére nélkülözhetetlen az

ATHENAEUM NAGY KÉPES NAPTÁRA

az 1910. évre.

Ára tartós kötésben 2 K 60 f.

Kapható a kiadó Athenaeum részv. társaság könyvkiadó-hivatalában (Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. szám) és minden könyvkereskedésben.

Mikszáth Kálmán

A Noszty fiú esete Tóth Marival.

Három kötet.

Ára fűzve 12 korona. Díszkötésben 18 korona.

Kapható:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-ut 21. sz. a. és minden könyvkereskedésben.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerzetelt gazdag tapasztalata alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bajakoros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphillist és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férful gyengeségnél (impotentia) még öregebb egyénknél is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Lévelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszernek. Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(Általános, a Pennoia szállóval szemben.)
Lászlóvárosi bejárat. — Kőlión várószobák.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ÉS MŰR IS
üzletében szereshetők be.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEORENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOTTFORDITOK.
ÁRJEJYZÉK 20 Ó O RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Hirdetések felvétetnek a kiadóban, VI., Eötvös-utca 32. sz.

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges...

Pénzszokrények
Eszközök és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Káposztát, kemény, nagyfejűeket métermázsankint 10 korona...

Zöldbab, ecetbe savanyított paprika, egész és vagdalt ugorka...

Fajborokat lefejtve, kölesbördőben bektoliterenkint 36 korona...

Csemegezőlő (Chasselas) postakosarankint K. 3.40. Pirosbélű Jaffa-narancs...

Rizike gomba, gomba, hus-, főzelék, gyümölcs-konzervek...

Csemegezőlőt legnemesebb téli fajokban muskotályival 5 kilót 4 korona...

Ekszerek, ezüstművek, órák, evőeszközök, dísz tárgyak...

Réz és vasbutor a legolcsóbb gyári árban, rézgy 30 ft. Gyermekek...

SINGER-varrógépeket nagyban eredeti gyári árban és minden árfelemelés nélkül...

Rekedtség biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cizorka...

Legjobb likörök és rum készíthető kivonataimmal. Egy üveg ára 60 fillér...

Nevelőnőket, gyermeknevelőnőket, bonokat és óratanítónőket minden nemzetiségűtánul...

Tokaji hegyi bor (szamorodni) kiváló zamatos, 1908. évi ötliteres csomag 7 korona...

Vasbutor. Rézgy 35 ft., gyermek-ágy 11, összecsuksukható vaságy 5...

Kézimunka himzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez...

Pénzt régiön butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre...

Tauber VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84-32.

KOSSUTH LAJOS ÁRCÉPE berakott fából kidolgozva művészi kivitelben...

300K-értazonnal eladó Ezt a remek művet egy Ausztráliából...

Pénzelőleget. Telefon 149-00. Butorra zongorára varrógép kereskedelmi árukra...

Használható malomgépek. Hengerszék 31, 21, 21a, 8, 3, 3/8, 2/7, szám. Ganz-féle gyártmány...

Zálogzédulát, brilliánt, aranyat, ezüstöt, ókszt és régiséget veszek és eladok...

A legelőnyösebb részlejtéssel zongorát, pianinot, czimbalmot, hegedűt...

bankhitel utján kizárólag csak REMÉNYI nagy magyar hangszertelepén...

Ingóságokat értékesítő és beraktározó vállalat Békéscsaba 19. bejárat a Szentkirályi utcából...

Rekord hangversenyemezek legjobbak a világon!

25 cm. mindeket eladalon bejárta az db K 3.- 12 db vásárlásnál K 2.50. Grammfonók K 25.-, 35.-, 50.-, 300.-...

BUTOROK háló-, ebéd-, szalon-, berendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rez- és mahagói butorok...

Kárpitos nyergesek részere mindennemű kellekek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ. Nagymező-utca E. 46.

Elterjedni csak az képes, ami jó. A Sztraka Menthol-fogszappan is azért használják oly sokan fogtisztításra...

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás...

Zálogzédulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem...

60 fillért akár bélyegben is, ha küld az alaut címre, megkapja Tabori Róbertnének Egy igazi anya szellemi hagyatéka - című kis művét. - Lengyel Ödön Bpest, VI. Andrassy-ut 27.

A címre tessék ügyelni! VALÓ-di francia különlegességek (óvszerek) csakis P. Bergueran Fiis leghíresebb párisi gyáros-tellegelőnyösebben beszerezhetők Polgár Sándornál Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.

Részletek képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Pérgetett csomageméz 5 kilós postabödőben 6 kor. 50 fillér. Nemes István méhésznél, Jász-szentaudráson 5845

Zálogzédulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736 SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebéd-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. - Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas-és rezbutorokban. GROSZ SANDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-té 8. szám, ez előtt Gyár utca. Telefon 14-09.

VALÓDI FRANCIA GUMMIÉS HALHÓLYAGOK Tűz- 175/23 10 K-ig 2 db. legfinomabb minőségű STERYL Gyógyvízben legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak szegéssel kapható NEUMAYER LIPÓT BUDAPESTI VÁRAZSI-KÖRÚT 237. ALERÉNYHÁZ

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenczyk tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagói és palisander butorok, uriszobák, angol bürgeritúrák és szalonbutorok, keleti szőnyegek, csillárok. - Telefon 82-13.

Soványág Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai orvótá-pora. Soványak tartós, szép felt testidomokat nyernek. - Helyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállat. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajok-soknak nélkülözhetetlen tápszer. Kintutette; Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 ft 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Pótvizsgálatra, javítóra, póterősségre, bármilyen vizsgálatra előkészít: „Szűnidei Tanfolyam” Garay-u. 5. II. 12/a.

Badacsony-vidéki ó-és új bor 400 hektoliter eladó Balogh Elek-nél, Balatonszemesen. 5846

Gyümölcseladás. szállított finom taju almát 500 drb. piros alma K 10.- 1000 „ alma K 18.- 500 „ rozsa alma K 17.- 500 „ gyöngy „ K 17.- 500 „ masánszky „ alma „ K 16.- 500 „ bór-almá „ K 19.- 500 „ Ranet alma K 20.- 500 „ arany Ranet K 22.- 50 Klg. finom alma K 16.- 100 „ „ K 31.- 50 „ Ranet alma K 20.- 100 „ „ K 39.- 100 „ körte „ K 22.- 100 „ eszárkórto K 8.50 100 „ vajkörte „ K 10.- Csomagolás ingyen. Utánvét. Friedman Mihály Gyár

Automatikus tömegfogó, patkányok részére 4 K. egységű 2 K. 40 fill. egy 400 g. egeret fog felügyelet nélkül. Járás nem befolyásolja, magától működik „Eoliphe” sváb fogók ezer és ezer sváb és ruszi fogható egy éjjel drba 2 K. 40 fill. Mindenhol a legjobb eredmény. Szétküldés utánvét nélkül. J. SCHILLER, Wien, III/E. Krieglberggasse 6. Szám. elismerő-és köszönő-level.

Titkos betegségek, huyesófolyas, huyesószükületek, hólyagbántalmak, alfetsi sebek, hórbetegségek, bujakor (syphilia) az onfertőzés utókövetkezményei, elgyengült férfierő, női bajok, fehérfoiyas, stb. stb. alapos, gyors és gyökéres kigyógyítására a foglal czás zavarása nélkül bevált, sikeres és lelkiismeretes gyóymódjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai - szakorvos - rendelő-intézetét, Budapest, VI., Andrassy-ut 24. FELTÜNÉS NÉLKÜLI eredményes gyógyítás levéllog is. Kívánatra gyógyszer-ről is gondoskodik. Rendel. naponta 10 órától 4-ig és este 7-8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.